

INFORME 2004

SOBRE LA SEGURETAT

A CATALUNYA

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	5
Part I. L'informe sobre la seguretat: la construcció d'una eina	7
1. Definió del projecte	8
2. La construcció del concepte de seguretat	11
3. La construcció d'indicadors i de paràmetres.....	12
4. Les fonts.....	16
4.1 Les dades policials.....	16
4.2 Les enquestes.....	19
4.3 Dades referides a la mobilitat segura	22
4.4 Altres fonts	23
6. Les transversalitats com a coneixements complexos.....	25
5. Uns indicadors experimentals per a Catalunya	23
Part II. La seguretat a Catalunya l'any 2004.....	29
1. Les dades policials a Catalunya	31
1.1 Dotacions policials a Catalunya (2004).....	31
1.2 Les dades policials.....	36
1.3 Delictes i faltes a Catalunya	37
1.4 La tipologia delictiva	52
1.5 Delictes i faltes en el territori de desplegament.....	58
1.6 Conclusions respecte dels delictes contra la propietat.....	69
1.7 Conclusions.....	73
2. L'opinió dels ciutadans en matèria de seguretat i policia. L'Enquesta de seguretat pública de Catalunya	74
2.1 Les experiències de victimització l'any 2004.....	74
2.2 Els àmbits de victimització	82
2.3 L'afectació subjectiva	85
2.4 L'opinió dels ciutadans enguany	88
2.5 Els problemes més importants, en resposta espontània:.....	96
2.6 La valoració de les institucions.....	99
2.7 Annex metodològic.....	103
3. La seguretat viària	104
3.1 Objectius i mandats respecte de l'accidentalitat.....	106
3.2 La percepció de la seguretat	109
3.3 Dades absolutes	110
3.4 Les dades del 2004.....	111
3.5 Dades relatives als factors concurrents de l'accidentalitat: alcohol, velocitat, mesures de seguretat passiva	114
3.6 Indicadors de la mobilitat segura.....	122
4. Seguretat en el context de les emergències i la seguretat civil	126
4.1 Emergències i seguretat civil.....	126
4.2 El medi	127
4.3 Dades del 2004	129
4.4 Rescats i salvament de persones	135

4.5 Plans d'emergència.....	135
5. La seguretat privada.....	139
Part III. Conclusions.....	145
1. Elements clau.....	147
2. Conclusions del capítol sobre les dades policials.....	149
3. Conclusions respecte de l'Enquesta de seguretat pública de Catalunya.....	151
4. Conclusions respecte de les dades de seguretat viària.....	153
5. Conclusions respecte de les dades d'emergències i seguretat civil.....	154
6. Conclusions respecte de la seguretat privada.....	155
Part IV. Bibliografia.....	157
Bibliografia.....	157

INTRODUCCIÓ

A. El mandat

La Llei 4/2003, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya estableix, en el seu art 4.3.i, que correspon al conseller o consellera del departament amb competències en matèria de seguretat pública *“sotmetre a l'aprovació del Govern un informe anual sobre la seguretat a Catalunya que, una vegada aprovat per aquest, s'ha de presentar al Parlament”*.

La norma, això no obstant, no especifica el contingut temàtic de l'informe esmentat i, a més, parla de *seguretat* en diversos articles, com ara el 23 (*seguretat interior a Catalunya*); el 14.3, on s'esmenta el concepte de *seguretat ciutadana* en relació amb la necessitat de realitzar estudis, o el 15, en parlar de planificació. Ens trobem així amb quatre conceptes (*seguretat*, *seguretat pública*, *seguretat interior* i *seguretat ciutadana*). Aquesta multiplicitat, lligada a una manca de concreció, obliga a formular una definició del concepte de seguretat, a fi de no deixar aquest terme en una incertesa que forçosament en difuminaria els límits i el contorn.

D'altra banda, l'informe ha d'estar en consonància amb l'Exposició de motius de la Llei que proposa un model integrat quan assenyala que *“Catalunya aspira a dotar-se plenament d'un model que transcendeixi la concepció tradicional de la seguretat i l'ordre públic, a favor d'una orientació que es fonamenti en la prevenció, la participació i la implicació dels diferents serveis públics, i també de la societat civil”*.

El marc i el mandat normatiu ens situen davant d'un document sense precedents, i això fa que s'hagi hagut de dur a terme un treball de recerca sobre els elements existents a Catalunya i en altres països per elaborar aquesta mena d'informes, i que el primer hagi de contenir, a més de les necessàries dades i explicacions del que ha estat la seguretat a Catalunya durant l'any 2004, una part obligatòriament descriptiva d'un projecte més ampli, d'una concepció general del que ha de ser l'informe de seguretat en sentit genèric i quins han de ser els paràmetres a utilitzar per fer possible que el document de l'informe no sigui una simple recopilació feta de diverses dades heterogènies, sinó que constitueixi la plasmació d'un treball elaborat

al llarg de l'any de manera científica i sistemàtica, el resultat del qual sigui un producte madur de reflexió i anàlisi.

B. L'estructura de l'informe.

Un informe sobre la seguretat a Catalunya que es presenta per primera vegada ha de poder ser llegit tant com una exposició de l'estat de la seguretat a Catalunya segons les dades disponibles com des de la perspectiva d'una recomanació sobre les possibles actuacions que s'han de dur a terme per donar compliment al que també estableix l'article 22 de la Llei 4/2003, això és: la constitució d'un sistema estadístic "coherent, fiable, actualitzat, equiparable amb els sistemes de l'entorn i útil per a la presa de decisions" i "la comparabilitat de les informacions estadístiques".

Atès que ens enfrontem a un document de nova creació, l'estructura respon a les necessitats que s'han expressat fins aquí i a l'inici d'un camí i d'un plantejament a curt, mitjà i llarg termini.

Consta de dues parts ben diferenciades. A la primera s'exposen els fonaments d'un informe d'aquestes característiques. Es pot considerar una part més teòrica o programàtica, però és del tot necessària per indicar el rumb de l'informe de seguretat de Catalunya. S'hi expressen els elements de definició, fonts i construcció dels termes de l'informe, així com les fonts consultades i/o disponibles i la proposta de creació i seguiment d'uns paràmetres i/o indicadors la tendència i evolució dels quals poden marcar la seguretat pública i la seva percepció i poden ajudar a la definició de polítiques de seguretat.

També s'indiquen amb claredat els problemes i les mancances existents que impedeixen ara per ara disposar ordenadament de tota la informació necessària.

A la segona part s'exposa la informació disponible organitzada segons l'estructura proposada a la primera. És a dir, s'analitzen un seguit d'elements i paràmetres, tant en "brut" com, fins on és possible, comparativament. Es pretén així donar una primera imatge de la seguretat a Catalunya durant l'any 2004, sense amagar les mancances però proposant alhora projectes per millorar tant l'ús com l'explotació d'aquestes dades, així com d'altres que es puguin obtenir mitjançant el perfeccionament dels instruments disponibles o la creació de noves eines.

Part I

**L'informe sobre la seguretat:
la construcció d'una eina**

1. Definió del projecte

L'objectiu d'un informe d'aquesta mena no s'hauria d'esgotar en el mateix document, sinó que hauria d'anar més enllà. En altres paraules, l'objectiu de l'informe no hauria de ser l'informe per ell mateix. L'ideal seria que el report constituís la síntesi ordenada i explicada del treball de tot un any, posat en relació amb anys anteriors i amb una projecció de futur. El que compta és el seguiment d'un conjunt d'indicadors, la seva anàlisi, la seva tendència a l'alça o a la baixa, la seva estabilització i la previsió del seu comportament, car la seguretat no és un concepte estàtic que pugui ser mesurat en un moment donat. Certament que es pot fixar sincrònicament, però això aporta relativament poca informació. Val per a fets o situacions puntuals, però no permet comprendre ni explicar les manifestacions de la seguretat com a fenomen social i, per tant, complex. Això només és possible des d'una perspectiva diacrònica on el que realment compta no són les xifres, sinó la tendència, l'evolució.

Cal definir i delimitar el concepte de seguretat. No és possible ni desitjable confondre seguretat amb el conjunt d'activitats de l'Administració en matèria de policia, trànsit, emergències, espectacles o, fins i tot, de sanitat, benestar, etc. Només una part de les activitats i dels fets relacionats amb aquests àmbits produeix efectes associats a la convivència i la preservació dels drets i llibertats. Aquest és el camp d'anàlisi del present informe.

A més, es parla sovint de seguretat en referència a molts àmbits de l'activitat humana i, fins i tot, de fenòmens de la natura, però aquest concepte ampli fuig de l'àmbit de la pretensió de la Llei 4/2003, que volgudament es circumscriu a la seguretat pública.

Tampoc es tracta de bolcar massivament dades de manera compulsiva i sense haver procedit prèviament a una selecció i una classificació que permetin tenir una idea de l'estat de la seguretat. Com assenyala l'Institut d'Estadística de Catalunya: "Dins la metodologia científica les classificacions apareixen com un instrument lògic d'ordenació sistemàtica i categoritzada dels coneixements adquirits, a partir del qual es poden emprendre noves investigacions. Les classificacions constitueixen un model on les modalitats d'un determinat fenomen s'ordenen segons una definició o

criteri de classificació”¹. Atès que tota classificació varia segons la finalitat que es pretén, és necessari individualitzar aquells aspectes la variació dels quals incideix realment en el que haguem descrit com a seguretat. Aquesta selecció es pot fer a base d’indicadors el conjunt dels quals permeti una perspectiva global, però en aquest cas cal fer una tria molt acurada de quins són aquests indicadors, paràmetres o mesures (cada una d’aquestes figures té les seves especificitats). A més, no es pot pretendre encertar tots i cada un d’aquests indicadors a la primera, per tant es tracta d’un procés que requereix un temps (potser fins i tot anys) per enllestir-lo amb un marge de fiabilitat alt. Caldrà procedir a la selecció, el control, la valoració, l’avaluació i, eventualment quan s’escaigui, la substitució d’aquells indicadors que no funcionin prou bé.

De fet, el que interessarà veure, més que no pas la xifra de cada moment, és la tendència a l’alça o a la baixa dels indicadors i el pes que això pot tenir en el conjunt de paràmetres i, per tant, en la seguretat. Per això és necessari disposar d’una seqüència prou llarga per establir comparacions, però per arribar-hi cal començar, i és justament el que es proposa en aquest informe.

Aquesta tasca, ja prou important per ella mateixa, no permet encara comprendre en tota la seva complexitat el fenomen que es pretén conèixer, ja que explica coses certes però fragmentàries. Per acostar-nos una mica més a la realitat, cal complementar aquesta informació amb l’elaboració de temàtiques transversals que agrupin diversos paràmetres tot integrant-los en un subjecte més complex, com ara la violència domèstica o la prostitució o la seguretat en el trànsit. S’obtindran d’aquesta manera un seguit de composicions de lloc més complexes i, per tant, més completes, que alhora aglutinaran un conjunt d’estudis, tant quantitius com qualitius, car és evident que darrere de cada temàtica transversal apareixeran diversos elements creuats (per exemple, en criminalitat organitzada apareix narcotràfic, prostitució, joc, blanqueig de diner, coaccions, lesions, robatoris, receptació, espectacles etc.). Com es veu pel mateix exemple, caldrà també ser molt curosos en el contingut que es dóna a aquests àmbits, per no caure en generalismes o correlacions massa agosarades o sense suport analític.

¹ VEGARA, J.M. *Classificació catalana d’activitats econòmiques 1993* (revisió 1). Barcelona: Generalitat de Catalunya. IDESCAT, 2005. Introducció, pàg. 9.

De la mateixa manera que per als indicadors, aquesta serà una tasca feixuga que demanarà temps per arribar a seleccionar i polir les temàtiques, però permetrà complementar les tendències i els indicadors amb àmbits més elaborats i complexos que aportaran un element qualitatiu important a un informe sobre la seguretat a Catalunya.

En síntesi, el projecte consta de dues grans línies. L'una consisteix en la construcció d'uns indicadors que permetin reflectir l'evolució i les tendències de la seguretat a Catalunya i elaborar una certa prospectiva. L'altra permetrà fixar un seguit de temàtiques, qualitativament també expressives de l'evolució de la seguretat, molt més properes a realitats socials complexes i sobre les quals es pot operar a través de polítiques de seguretat precises per transformar aquestes realitats en sentit positiu.

Per assolir aquests objectius cal comptar amb un conjunt d'instruments que permetin conèixer, mesurar, comparar i valorar en la mesura del possible la realitat i les tendències de canvi. Les dades policials i les enquestes (en especial l'enquesta de victimització) són eines fonamentals que cal complementar entre elles i amb d'altres possibles mitjans d'anàlisi i de recerca.

L'augment en l'àmbit europeu d'aquest tipus d'estudis amb doble plantejament de dades policials/enquestes es veu recolzat per les instàncies europees, com per exemple, la Comissió Europea, que en una comunicació recent al Consell Europeu i al Parlament Europeu² va establir que les dues fonts per a determinar la naturalesa i l'índex de delinqüència eren les estadístiques oficials registrades per la policia i les enquestes de victimització.

També les Nacions Unides, en el seu *Report de la reunió conjunta CEE-ONU DC consagrada el novembre de 2004 a les estadístiques de la criminalitat*, publicat el juny de 2005, insisteix en la importància de l'obtenció de dades en matèria de criminalitat per aquesta doble via, i afegeix que "la necessitat d'estadístiques de la criminalitat en els àmbits nacional i internacional ha estat estudiada en detall. Les estadístiques ordinàries de la criminalitat i de la justícia penal no donaven totes les informacions requerides. S'ha posat en relleu la necessitat d'aprofundir les

² COM (2004) 165 final, 12 de març de 2004.

observacions superficials i d'examinar les tendències regionals, en lloc de limitar-se només a l'àmbit nacional"

2. La construcció del concepte de seguretat

La polisèmia del concepte de seguretat fa que aquest esdevingui pràcticament inutilitzable "en brut" i que, per tant, calgui definir-lo i acotar-lo. El primer que caldrà fer és situar-lo en els límits de la llei de què deriva aquest informe. Es tracta de la seguretat pública, amb especial referència a l'Estatut d'autonomia. De fet, el Preàmbul de la Llei 4/2003, en el seu paràgraf tercer relata com "El Govern de Catalunya ha anat assumint de manera progressiva responsabilitats pròpies en el camp de la seguretat pública, com ara la protecció de persones i bens, l'ordre públic i la coordinació de les policies locals, i altres d'executives, com la seguretat privada i, més recentment, el trànsit, al mateix temps que s'ha anat produint el desplegament de substitució del cos de Mossos d'Esquadra, iniciat l'any 1994, a les comarques catalanes". Semblaria doncs que s'està referint als aspectes essencialment policials de la seguretat, però més avall (paràgraf sisè) afegeix que "el sistema de seguretat pública de Catalunya es dota, finalment, d'un centre integrat i permanent d'atenció i gestió de les emergències en matèria de protecció civil, policia i urgències sanitàries, per mitjà del telèfon unificat 112, d'accés universal i gratuït". Cal entendre, per tant, que el sistema de seguretat pública de Catalunya inclou a més aquests aspectes, així com els relatius al trànsit i a la problemàtica que se'n deriva. Tot això amb el benentès que "correspon a la Generalitat garantir la coherència del sistema i del conjunt de polítiques i mecanismes de coordinació que en derivin, tot assegurant una prestació equivalent per al conjunt del territori i dels ciutadans del país" (paràgraf novè).

A més, el departament titular de les competències en matèria de seguretat pública, segons es deriva de l'art.16, és el d'Interior, a qui correspon, d'acord amb els objectius generals del Govern, la direcció de la política de seguretat de la Generalitat i, en conseqüència, li pertoca "la direcció superior del cos de Mossos d'Esquadra, la coordinació de les policies locals i la resta de funcions que li atorguen aquesta Llei i l'ordenament jurídic".

Per raó de competència i de contingut, per tant, hem de pensar en un informe en el marc del Departament d'Interior de la Generalitat i les seves atribucions, ja que a més l'origen directe del document ve, com ja s'ha assenyalat, de l'art.4. Haurà, doncs, de referir-se als àmbits i competències de l'esmentat departament en matèria de seguretat pública, que inclou un conjunt heterogeni d'aspectes com ara: la protecció de persones i béns, l'ordre públic, la policia autonòmica, la coordinació de les policies locals, la seguretat privada, el trànsit, les emergències, la seguretat civil o el joc i els espectacles.

La segona acotació ha de ser la que la doctrina i la jurisprudència han establert per al concepte de seguretat pública. En el context espanyol es pot constatar una diferència entre seguretat pública i seguretat ciutadana i, en resum, es pot dir que hi ha un acord general, si més no, que seguretat pública i seguretat ciutadana no poden ser emprades com a sinònim, i que la primera desborda i inclou la segona, tot incorporant elements de seguretat en general a l'àmbit de l'estat social.

3. La construcció d'indicadors i de paràmetres

Partint del concepte de seguretat plantejat, que caldrà desenvolupar en el futur, és necessari preparar i organitzar indicadors i paràmetres que siguin capaços de reflectir l'estat i evolució d'aquesta seguretat.

Es una tasca no gens fàcil, que requereix tot un treball de selecció i de classificació que demana temps, provatures i substitucions. Per això en aquest informe es presenta un primer assaig, que caldrà perfeccionar en el futur, però que de tota manera cal posar en marxa ja que només la pràctica i el rodatge permetran la necessària tasca d'afinament i posada a punt d'un veritable sistema d'indicadors.

D'una banda, la majoria dels indicadors, presos individualment com un número, tenen poca utilitat, mentre que comparats i en sèries serveixen per definir les tendències i les orientacions generals dels fenòmens; tot i que en la major part dels casos no expliquen *per què* es produeixen. Es tracta doncs d'utilitzar-los com un instrument i no com una finalitat. Valen per "prendre el pols" de determinades situacions i, a partir d'aquí, argumentar i per construir una explicació, però no la

donen per ells mateixos. La seva utilitat consisteix en el fet que permeten analitzar els canvis en termes de *millora* o no de la situació social o la intervenció institucional i poden mostrar la necessitat d'aprofundir en l'estudi d'aquella situació.

A partir d'aquests paràmetres, el que ens interessa és veure quins tipus d'indicadors poden compondre un sistema d'informació sobre seguretat.

D'altra banda, la comparabilitat de dades policials i les enquestes és molt important, però presenta nombroses dificultats. Quan es pretén és comparar dades policials amb les provinents de les enquestes de victimització, el problema es complica. Cal definir bé els fets, car la definició social del delicte no es correspon estrictament amb la definició policial i judicial. El principal problema és que cal passar del comptatge de persones al de fets, o el que és el mateix, de la prevalença a la incidència. Aquest no és, però, un problema del sistema català, sinó un important repte teòric i pràctic de la majoria de investigadors que s'ocupen d'aquesta temàtica.

El que es dedueix del que s'ha dit fins ara és molt senzill, i alhora molt difícil: cal posar a punt un mètode que requereix un temps i que constitueix una de les tasques per als futurs informes.

No obstant això, existeixen alguns indicadors de tipus descriptiu que poden aportar *indicis* de problemes o canvis en l'activitat de les institucions. Pensem concretament en l'índex de victimització, l'índex de denúncia i el delictes registrats per la policia.

En la situació actual de l'anàlisi i de la informació a Catalunya, les característiques i la qualitat de les fonts d'informació sobre seguretat disponibles, com veurem, permeten essencialment, almenys en una primera fase, construir un sistema d'indicadors de tipus descriptiu, bàsicament dels referits a l'activitat dels agents de seguretat pública. En l'àmbit de la delinqüència es poden, a més, incorporar indicadors sobre les experiències i les percepcions d'un determinat sector de ciutadans sobre la seguretat a partir de les dades de l'*Enquesta de Seguretat Pública de Catalunya*. En aquest últim cas, podríem arribar a construir alguns indicadors subjectius. La resta de possibilitats i treballs amb indicadors més elaborats o complexos està per fer i és una tasca, com ja s'ha dit, que requereix temps i mitjans. Aquesta és una de les raons que han impulsat el Departament

d'Interior a promoure el Centre d'Estudis de la Seguretat, al qual ja ha encarregat les bases d'aquest primer *Informe sobre la seguretat a Catalunya*.

Però si a Catalunya no existeix encara, malgrat els esforços que es vénen fent en els darrers anys, prou treball sobre dades ni disseny d'instruments adequats per a una correcta elaboració d'estudis sobre la seguretat, és en canvi possible fer una anàlisi comparativa de diversos països europeus que produeixen documents on s'estructuren —d'una forma més o menys reflexiva— sistemes d'indicadors sobre seguretat. Es tracta de models basats en l'anàlisi de la delinqüència i l'activitat de les institucions penals, però poden servir d'orientació per definir un sistema d'indicadors aplicable als diferents àmbits de la seguretat que són objecte d'aquest informe. S'han analitzat especialment el projecte Eureporting; l'informe del *Home Office* sobre delinqüència a Anglaterra i Gales 2003/2004, i el primer informe de l'*Observatoire National de la Délinquance*, i s'ha realitzat un estudi de les principals enquestes de victimització europees. El quadre comparatiu que es presenta constitueix un resum de les principals enquestes analitzades amb expressió dels seus principals indicadors:

	British Crime Survey 2003/2004	International Crime Victim Survey 2000	US National Crime Victim Survey 2003	Enquête nationale de victimation CESDIP 1984-85	Enquête INSEE/IHESI 1997 - 1998	Enquêtes PCV INSEE 1994 - 2004	IAURIF/CESDIP Ile-de-France 2001-2003-2005	Moniteur belge de Sécurité 2002	Nederlandse Politieonderzoek 2004	Italia "Sicurezza dei cittadini" ISTAT 2004	Enquesta de Seguretat Pública de Catalunya 2005	
Atacat contra la propietat	Vandalisme contra el vehicle	Vandalisme en vehicle			Vandalisme sobre vehicle		degradació i destrucció de vehicles		Vandalisme contra el vehicle	Vandalisme contra el vehicle	Destrossa de vehicle	
										Vandalisme contra altre propietat	Destrossa 2ª residència	
	Vandalisme contra l'habitatge		Vandalisme contra l'habitatge					Vandalisme contra l'habitatge		Vandalisme contra l'habitatge	Destrossa d'habitatge	
	Robatori de domicili	Robatori de vivenda	Robatori de vivenda, garatge o hotel	Robatori de vivenda	Robatori de domicili	Robatori de domicili	Robatori de domicili	Robatori de vivenda o altres edificis	Robatori de domicili	Robatori de residència principal	Robatori habitatge	
	Intent de robatori de domicili		Intent de rob. en vivenda, garatge o hotel						Intent de rob. de domicili	Intent de rob. de domicili	Intent de robatori de habitatge	
	Robatori d'objectes que pertanyen l'habitatge		Robatori d'objectes que pertanyen l'habitatge							Robatori d'objectes que pertanyen l'habitatge		
										Robatori 2ª residència	Robatori 2ª residència	
		Robatori de motocicleta							Robatori de motocicleta/ scooter		Robatori o intent de rob. de motocicleta	
									Robatori o destrucció d'una part de la moto			
	Robatori d'objectes de l'interior del vehicle	Robatori d'objectes de l'interior del vehicle	Robatori d'objectes de l'interior del vehicle		Robatori d'objectes de l'interior del vehicle	Robatori del vehicle o de objectes del interior	Robatori d'objectes de l'interior del vehicle	Robatori d'objectes de l'interior del vehicle	Robatori d'objectes de l'interior del vehicle	Robatori d'objectes de l'interior del vehicle	Robatori d'objectes de l'interior del vehicle	Robatori d'objectes de l'interior del vehicle
	Robatori del vehicle	Robatori del vehicle	Robatori del vehicle		Robatori del vehicle		Robatori del vehicle	Robatori del vehicle	Robatori del vehicle	Robatori del vehicle	Robatori del vehicle	
			Robatori d'accessoris del vehicle						Robatori o destrucció d'una part del vehicle	Robatori d'una part del vehicle	Robatori d'accessoris del vehicle	
	Intent de robatori de vehicle	Intent de robatori de vehicle	Intent de rob. de vehicle, d'objectes a l'interior o d'accessoris del vehicle							Intent de robatori de vehicle	Intent de robatori de vehicle	
	Robatori de bicicleta	Robatori de bicicleta	Rob. de bicicleta	Rob. de bicicleta			Rob. de moto o bicicleta	Rob. de bicicleta	Rob. de bicicleta o de moto	Rob. o intent de rob. de bicicleta		
										Robatori part de la bicicleta		
	Robatori de propietat personal	Sustracció d'objecte personal	Robatori o intent de rob.	Robatori	Altres robatoris	Robatori personal	Robatori personal	Robatori personal	Robatori sense violència	Robatori personal	Robatori personal	
		Atracament			Robatori amb violència			Robatori amb violència	Robatori amb violència	Robatori amb violència o amenaça amb o sense arma	Atracament	
											Intent d'atracament	
	Estrebada									Estrebada	Estrebada	
											Robatori bossa	
										Intent de robatori bossa		
										Robatori mòbil		
										Intent robatori mòbil		
Furt								Furt		Furt		
Robatori d'objecte en absència del seu propietari								Robatori d'objecte en absència del seu propietari		Robatori d'objecte en absència del seu propietari		
Violència	Agressió (amb danys físics lleus)	Agressió	Agressió	Agressió	Agressió	Agressió (insults, amenaces o danys físics lleus)	Agressió o intent d'agressió	Violència	Agressió	Agressió	Agressió física	
											Intent d'agressió física	
	Agressió amb danys físics greus		Agressió amb arma									
	Agressió sexual	Incident sexual	Agressió sexual	Agressió sexual	Agressió sexual		Agressió sexual	Agressió sexual		Agressió sexual (verbal, física, extorsionisme, persecució, trucada telefònica obscena, assejament sexual, violació o intent)		
	Amenaces		Amenaçà d'agressió		Amenaces y xantatges			Amenaces de violència física	Comportament amenaçador	Amenaçà	Amenaces o intimidacions	
	Violència domèstica		Robatori, agressió o amenaça per part d'un familiar	Violència intra-familiar	Insults		Agressió per part d'un familiar			descripció precisa de la relació amb l'agressor per a les agressions i les agressions sexuals		
	Agressió per part d'un conegut		Agressió o agressió sexual per part d'un conegut / Agressió per part d'un familiar									
Agressió per part d'un desconegut		Agressió per part d'un desconegut										
Altres			Incidents vinculats amb la informàtica (fraud, virus, amenaces, missatges obscens, violació dels drets d'autor...)	Infracció vinculada amb els negocis	Bullying contra els 6-14 anys			Delicte de fuga en matèria de trànsit	Delicte de fuga en matèria de trànsit	Robatori o maltractament d'animals	Delictes relacionats amb el comerç: atracaments, intent d'atracaments, robatoris, intents, destrosses	
				Infracció del dret laboral							Delictes relacionats amb el sector primari: rob. o intent de rob. de maquinària, productes o bestiar, destrosses	
				Infracció en matèria de consum								

4. Les fonts

4.1 Les dades policials

L'estadística policial és una de les fonts fonamentals en matèria de seguretat. L'organització d'una bona base estadística és un element clau d'una policia moderna.

La dificultat entorn de les estadístiques policials ha estat debatuda i analitzada en amplis sectors i gairebé des de l'inici dels estudis sobre criminalitat, en constatar-se que existeix una part important del fenomen que resta oculta a la mirada oficial, el que s'ha denominat "xifra negra"³, que impedeix que aquestes estadístiques per elles mateixes puguin aportar informació suficient. A més, també s'ha fet evident una manca de coherència entre les diverses fonts d'informació oficials (dada policial i judicial), així com el fet que els biaixos o errors normalment de caire metodològic, que poden contenir reben generalment poca atenció malgrat la importància que tenen.

Son aquests dubtes persistents sobre la suficiència de les dades institucionals per conèixer la delinqüència el que obliga a cercar termes de comparació dels mateixos esdeveniments⁴ en registres no penals, entre els quals, en l'actualitat, les enquestes de victimització reben un tractament diferenciat.

Quan es disposa d'un instrument de l'estil d'una enquesta de victimització, ambdues esdevenen complementàries, ja que hi ha dades que l'enquesta no podrà proporcionar i en canvi sí que ho farà una bona estadística policial, com ara:

- Determinats fets contra la integritat personal com per exemple, homicidis.
- Delictes sense víctima o amb víctima col·lectiva: tràfic de drogues, delictes contra el medi ambient, etc.
- Informació sobre àmbits delinqüencials *transversals*, com la delinqüència organitzada.
- Informació sobre resolució de delictes.

³ Vid. SERRANO MAÍLLO (1994) i STANGELAND (1995a i 1995b).

⁴ ROBERT, P. i ZAUBERMAN, R. (2004).

S'ha de fer, però, una prevenció que té conseqüències metodològiques respecte de les fonts policials: el treball policial fa una primera tipificació del fet delictiu detectat per tal d'instruir l'atestat policial que serveix de fonament per a la seva translació a l'esfera judicial. Aquesta activitat policial i la seva tipificació no garanteix que el fet sigui qualificat de la mateixa manera —delicte, falta o infracció administrativa—, ni tampoc que sigui admès a tràmit per la instància judicial a la qual correspongui conèixer de la causa. Per tant, del que disposem és de dades que quantifiquen l'activitat policial, no de dades sobre delinqüència en sentit estricte i jurídic, car l'atribució definitiva d'aquesta qualificació correspon a una decisió presa en seu judicial. Per aquest motiu, en el futur, caldrà incorporar les fonts judicials a l'informe de seguretat, tot i que això suposa nous reptes i noves dificultats metodològiques no gens menyspreables.

Pel que fa a l'estadística policial del cos de Mossos d'Esquadra, es tracta d'un sistema de recollida i tractament de dades molt potent i modern, que permet una bona explotació.

No obstant això, en l'actualitat ens trobem amb un sistema estadístic policial no integrat: encara no està inserida la informació de totes les policies locals, que progressivament van incorporant-se al NIP. Cal valorar com a molt positiu aquest procés d'integració, però fins que no estigui completat pot crear distorsions, tant pel que fa a les comparatives d'anys anteriors, ja que no estarem parlant del mateix nombre i extensió de dades, com pel que fa a anys posteriors, on l'increment d'informacions i de dades fruit de les noves incorporacions al NIP pot donar l'aparença d'un increment de criminalitat.

Tampoc es pot incorporar automàticament la informació relativa al territori català que generen la Guàrdia Civil i la Policia Nacional, car si bé faciliten amb puntualitat les seves dades, aquestes són recollides amb tipologia (delictiva, territorial i d'altra mena) i tècniques diferents de les dels ME i les policies locals. Tot i això, malgrat la diversitat, en l'àmbit macro de Catalunya les dades són bastant complementàries i es poden arribar a juxtaposar.

Cal, a més, tenir present l'efecte del desplegament del cos de Mossos d'Esquadra. A causa del procés de desplegament territorial dels cos de Mossos d'Esquadra, les

comarques catalanes es divideixen, a efectes de model policial, en dues àrees: la primera sota la responsabilitat del cos de policia de Catalunya (Mossos d'Esquadra i policies locals) que comprèn, a data d'avui, comarques gironines, comarques de Lleida, i les comarques del Bages, el Vallès Oriental, el Vallès Occidental (parcialment), el Maresme, l'Anoia, Osona i els municipis del Barcelonès, tret de la mateixa ciutat, amb la particularitat de detentar les competències de trànsit per a tot el territori des de l'any 2000. La segona area es troba sota la responsabilitat policial dels cossos estatals. Les policies locals, en canvi, operen a tot el territori català.

Entre el 2005 i el 2008, la policia autonòmica anirà desplegant-se a Barcelona ciutat i a la resta de comarques de Barcelona: municipis del Vallès Occidental: Sabadell, Cerdanyola, Terrassa, Rubí; el Baix Llobregat, l'Alt Penedès, el Garraf, el Baix Penedès, i comarques de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

Això afecta naturalment les dades policials, i en especial les dels Mossos d'Esquadra, que apareixeran parcials i fragmentades pel que fa a les comarques i municipis en què, durant l'any que pertoqui, s'hagi produït el desplegament, ja que les dades reflectiran els resultats de l'exercici de les competències policials només durant un període determinat i limitat. A tots els efectes caldrà acarar les dades dels diferents cossos per tal de poder establir una sèrie de dades fiables.

Disposem, per a l'elaboració d'aquest informe, de dades policials facilitades pel cos de Mossos d'Esquadra relatives a les actuacions del mateix cos de Mossos d'Esquadra, del Cos Nacional de Policia, de la Guàrdia Civil i dels cossos de policia local, referida a la seva activitat en l'àmbit territorial català.

En el futur caldrà construir instruments de comparació en l'àmbit internacional, i en especial en l'àmbit europeu. Es poden trobar dades policials sobre la criminalitat a tots els països de la Unió Europea i en altres fonts com ara l'European Sourcebook of Crime and Criminal Statistics, patrocinat pel Consell d'Europa, els treballs de les Nacions Unides (Comissió d'Estadística i Comissió Econòmica per Europa) o la Interpol. En castellà, es disposa d'un llibre de 2002 sobre estadístiques de la criminalitat a la UE publicat per la Fundación Policia Española en el marc d'un programa OISIN europeu. El problema d'aquests materials sol ser el del seu endarreriment, car les dades triguen sovint més d'un any a ser publicades.

4.2 Les enquestes

Si les dades policials presenten alguns obstacles a superar, tampoc seria oportú creure que les enquestes de victimització són la solució definitiva per aproximar-nos a un fenomen que, com hem intentat mostrar en aquestes línies, és profundament complex. Cal així no oblidar que aquesta no és la metodologia adequada per aproximar-nos a la delinqüència econòmica, financera o a la criminalitat organitzada, així com tampoc són útils per conèixer aquelles infraccions sense víctima directa⁵.

a) Les fonts internacionals

Per resumir-ho esquemàticament, trobem dos tipus d'enquestes específiques: les de victimització i les d'autodenúncia. En les primeres es tracta de conèixer l'abast de les persones que han estat o s'han considerat víctimes, el seu entorn i els fets esdevinguts, mentre que a les segones es pretén que els mateixos subjectes actius d'un fet delictiu, o que ells suposen delictiu, ho expressin emparats en l'anonimat de l'enquesta.

Els objectius d'ambdues menes d'enquestes són diferents, així com també ho són les tècniques. A més, el seu ús tampoc coincideix pel que fa a la freqüència. Si és relativament senzill trobar elements comparatius pel que fa a l'enquesta de victimització, és en canvi molt més difícil trobar exemples d'enquestes d'autoinculpació, que requereixen unes tècniques més acurades i, amb tot, no és gens senzill que les persones s'autoinculpin, i encara menys de segons quina mena de delictes. Si han funcionat més o menys per temes com el consum de cànnabis o la delinqüència juvenil, han fracassat en temes com per exemple el crim organitzat o els delictes econòmics. Per tot això han generat una certa controvèrsia que fa que, sense negar-ne la utilitat, aquest informe prefereixi no tractar-les i centrar-se, en canvi, en les enquestes de victimització, de les que es poden trobar prou referents fins i tot a Catalunya. Les principals fonts internacionals han estat la *British Crime Survey*, les enquestes franceses, holandeses, belgues i italianes (estatals i de la Regió Emilia-Romagna).

⁵ ROBERT, P. i ZAUBERMAN (2004).

b) Les enquestes de victimització a Espanya

A Espanya no es disposa d'una sèrie homogènia d'enquestes de victimització basades en una metodologia uniforme, i tant les mostres escollides en cadascuna de les enquestes com el diferent qüestionari utilitzat en cadascuna fan impossible fer una comparació objectiva⁶.

Malgrat tot, es disposa d'algunes enquestes fetes pel *Centro de Investigaciones Sociológicas* (CIS) i altres institucions, que resumim en el següent quadre:

Enquestes de victimització fetes a Espanya

Any	Subvencionador	Entrevistador	Tipus de mostra	Tamany de la mostra	Mètode
1978	CIS	CIS	3 mostres aleatòries nacionals separades	15.901	Entrevistes personals
1979	CIS	CIS	Mostra aleatòria nacional	2.500	Personals
1980	CIS		Madrid		
1982	CIS	CIS	Mostres en ciutats de Màlaga, Madrid y Zamora	1.692	Personals
1986	Gómez Gracia	U. de Màlaga	Mostra aleatòria de Màlaga capital	600	Personals
1987	?	?	Mostra aleatòria a València capital	397	Personals
1988	Sánchez Garrido	U. de Màlaga	Mostra dirigida als residents de la Costa del Sol	540	Personals
1989	Min. de Justicia/ICS Emopública		Mostra aleatòria nacional	2041	Telefòniques y personals
1992	Complutense	Taula-V	Mostra aleatòria nacional	4500	Personals
1993	Min. de Educación y Ciencia	U. de Màlaga	Mostra aleatòria a Màlaga capital y província	1634	Telefòniques y personals
1994	Min. de Educación y Ciencia	U. de Màlaga	Mostra aleatòria a Màlaga capital y província	1505	Telefòniques
1991	CIS				
1992	CIS				
1995	CIS		17 províncies esp.		
1999	CIS				
1998-2005					

c) Les enquestes de victimització a Catalunya

A Catalunya, gràcies a les dades recollides entre el 1999 i el 2003 a les enquestes de seguretat pública, és possible tenir dades d'opinió de la població relatives a delinqüència i victimització.

Les enquestes anuals de seguretat pública tenen el seu antecedent en les enquestes de victimització de Barcelona, iniciades l'any 1984, que es van estendre l'any 1989 a l'àrea metropolitana de Barcelona.

L'*Enquesta de seguretat pública de Catalunya* (ESC) va començar com a prova pilot l'any 1999, i des de llavors es fa sota la direcció del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya, amb la supervisió de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) i amb la col·laboració de la Universitat de Barcelona. Mitjançant conveni amb l'Ajuntament de Barcelona i la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, l'enquesta es fa de manera integrada.

L'enquesta es divideix en tres mòduls temàtics: la victimització a Catalunya, els serveis de policia i l'opinió pública en matèria de seguretat. La mostra representativa de les enquestes és d'aproximadament 12.000 persones de 16 anys o més, cosa que assegura una representativitat suficient, amb un marge d'error calculat per l'IDESCAT de 0,83% per als resultats globals, i menys del 5% per als resultats obtinguts segons les diferents zones de Catalunya.

Aquest element és fonamental, ja que un dels objectius més importants és la realització d'una anàlisi territorial de la delinqüència i de la seguretat pública. De fet, la metodologia emprada a l'ESPC pressuposa que la delinqüència i la seguretat pública tenen una dimensió territorial, ja que les diferències en els seus nivells són, de manera general, associades a diferències socials i a d'altres factors localitzats territorialment. L'enquesta, feta amb un interval regular respecte d'un període de temps llarg, constitueix una bona font d'anàlisi de la seguretat.

Els àmbits que incorpora l'ESPC són:

- Victimització del vehicle
- Victimització del domicili

⁶ GARRIDO, STANGELAND, op. cit.

- Victimització de la segona residència
- Victimització de la botiga i altres negocis
- Victimització de les explotacions agràries
- Victimització personal
- Percepció de la seguretat
- Policia i seguretat
- Civisme i qualitat de vida

4.3 Dades referides a la mobilitat segura

Les eines que permeten establir propostes de millora de la mobilitat segura s'extreuen de les dades que generen els serveis competents en matèria de trànsit: d'una banda les dades referides a l'activitat de la policia —d'acord amb la titularitat de la via—, bàsicament les resultants de les intervencions en sinistres i en els plans operatius preventius de velocitat i alcoholèmies.

De l'altra, les que recull amb mitjans propis el Servei Català de Trànsit: procediment sancionador, dades dels cinemòmetres i informació recollida pel Centre d'Informació Viària de Catalunya del SCT en el seu control ordinari de les vies interurbanes i de la seva participació en l'activació i gestió dels diferents plans d'emergències declarats pel Centre d'Emergències de Catalunya (CECAT): el referit al risc de nevades, NEUCAT; el referit a les incidències del transport, TRANSCAT; el relatiu al risc d'incendis, INFOCAT; el relatiu al risc d'inundacions, INUNCAT, etc., que es regeixen pels seus protocols d'activació, funcionament i desactivació, i que impliquen tots els serveis de seguretat relacionats amb el tipus de risc previst.

Amb aquestes dades s'elaboren les estadístiques sobre accidentalitat —que es publiquen amb caràcter anual un cop s'han obtingut totes les dades— i que són la font que permet determinar els índexs i indicadors que serveixen de fonament empíric per desenvolupar eines de prevenció de l'accidentalitat i la millora del planejament del trànsit.

4.4 Altres fonts

S'han emprat altres fonts provinents, entre d'altres, de protecció civil i emergències; de joc i espectacles, i de la Fiscalia General de l'Estat. També és possible obtenir dades de la Unió Europea —especialment d'Europol—, de la Interpol, del Consell d'Europa i d'altres instàncies.

5. Uns indicadors experimentals per a Catalunya

Com ja hem assenyalat, la suma i acumulació de dades, per elles mateixes, no poden configurar un informe amb un mínim d'aparell valoratiu. Tampoc es tracta de fer un recull de les diferents memòries de cada una de les direccions del Departament d'Interior i afegir-hi d'altres dades complementàries, perquè no tota dada "d'Interior" és una dada rellevant per a la seguretat pública. Algunes són molt importants qualitativament i d'altres ho són quantitativament, mentre que d'altres són útils a efectes interns, o són tan reduïdes i sectorials que no afecten significativament la seguretat pública ni la percepció ciutadana de seguretat, malgrat que puguin tenir efectes greus, per exemple en l'economia.

Per això, una de les primeres coses que ens proposem fer és, a partir de les dades disponibles, construir una mena d'índex d'estat de la seguretat a Catalunya (INSECAT), incorporant aquells elements que quantitativament o qualitativament puguin tenir més incidència. Certament, es corre el risc de reduir el camp de visió, però es guanya en enfocament i nitidesa. Aquest índex és experimental i, per tant, provisional, i caldrà veure com evoluciona i quins canvis caldrà introduir-hi successivament i a mesura que se'n vagi aprofundint l'estudi.

Indicadors sobre delinqüència a Catalunya:

a) Derivats de les dades policials

Les dades policials més indicatives de l'estat de la seguretat s'han agrupat en els següents conjunts de fets:

a.1) Fets contra les persones

- Assassinats
- Homicidis dolosos

- Lesions
- Amenaces
- Agressions sexuals
- Abusos sexuals
- Assetjaments sexuals
- Maltractaments i violència en l'àmbit familiar
- Delictes d'incompliment de les obligacions familiars

a.2) Fets contra el patrimoni

- Robatoris amb violència i intimidació
- Robatoris amb força
- Robatoris de vehicle i a l'interior del vehicle
- Furts
- Danys
- Apropiacions indegudes
- Estafes

b) Derivats de l'enquesta de victimització.

L'*Enquesta de seguretat pública de Catalunya* s'interessa especialment i de manera més sistemàtica per un seguit d' il·lícits experimentats en sis àmbits de victimització força independents:

- Víctimes de fets contra els vehicles
- Víctimes de fets contra els domicilis
- Víctimes de fets contra les segones residències
- Víctimes de fets contra els comerços o petits negocis
- Víctimes de fets contra l'economia agrària
- Víctimes de fets contra la seguretat personal

c) Indicadors de trànsit

- Accidents amb víctimes
- Morts

d) Indicadors d'emergències i protecció civil

- Hectàrees cremades

- Nombre absolut d'incendis rurals i urbans
- Activació temporal dels plans d'emergència

6. Les transversalitats com a coneixements complexos

Disposar de les tendències de les dades esmentades ens hauria de permetre una visió global sobre la seguretat pública, tant diacrònicament com sincrònicament en la mesura que es puguin anar treballant i ampliant, però tot i així, amb elles no s'aconsegueix tenir un dibuix complet de la complexitat real de la qual s'han extret. Per això és necessari identificar i establir temàtiques transversals, que en certs casos operin com a àmbits d'especialització o focalització i en d'altres, al contrari, com una mena de macroàrees representatives, una mena de contenidor d'indicadors, que permeti sumar un seguit de fenòmens o circumstàncies que per ells mateixos no siguin gaire preocupants pel que fa a la seguretat o la seva percepció, però que, en canvi, agafats en conjunt arribin a esdevenir un element determinant.

Els àmbits han de ser individualitzats i tractats amb aprofundiment, partint de criteris precisos i determinats que justifiquin aquesta especial atenció, com ara que tinguin fortes repercussions socials, econòmiques, polítiques o d'altra mena. Aquestes transversalitats poden constituir matèries que, per la seva importància, hagin de ser considerades estructurals i mereixin un seguiment permanent any rere any, o bé ser vistes com a situacions o necessitats circumstancials que requereixin una atenció aprofundida però puntual o temporal. Per exemple, pot ser necessari estudiar el fenomen dels robatoris anomenats silenciosos (robatoris en domicili mentre els seus habitants dormen) durant un temps, a causa de la seva aparició o el seu increment, sense que hagi de constituir un tema d'anàlisi de llarga durada.

Encara en fase experimental, en aquest informe no es poden donar resultats, sinó que es tracta de proposar unes temàtiques per al futur. Es pot pensar, sense propòsit d'exhaustivitat, en les transversalitats següents:

a) Les violències. Es tracta d'un concepte indeterminat, poc apte per a una anàlisi en profunditat, però que inclou un seguit de temes l'increment dels quals desestabilitza

fortament la seguretat col·lectiva. El debat que es genera entorn seu demana un estudi de l'abast i la incidència de matèries com:

- Violència escolar
- Violència de gènere
- Violència a l'esport

b) El consum de substàncies estupefaents. Tema que té una vessant vinculada a la seguretat, però que requerirà sens dubte una cooperació interdepartamental i interinstitucional i exigeix una determinació del camp.

c) La seguretat viària. Requereix especial atenció i un tractament específic que permeti la construcció de bons indicadors comparables entre municipis, comunitats autònomes o estats amb la finalitat d'establir mesures reductores de la sinistralitat i correctores de les situacions i conductes de risc.

d) El crim organitzat. Més enllà del tema del narcotràfic, que cal considerar inclòs, el crim organitzat opera com un element integrador dels elements macro i micro de la criminalitat, en jugar entre l'àmbit multinacional i el local. L'estructuració en xarxa i la diversificació de les seves inversions aconsellen abordar el coneixement profund d'aquest tema al més aviat possible.

e) Les emergències. Constitueixen un camp fonamental de la seguretat entesa en sentit ampli. La capacitat de previsió i de reacció, la intervenció en temps i forma davant determinades emergències són elements que contribueixen decisivament en la reducció del risc i/o del dany i, per tant, a una percepció de seguretat i de confiança en les institucions. Això produeix cercles virtuoses que reverteixen en una millor resposta ciutadana i institucional davant la prevenció d'emergències o la seva resolució amb el menor dany humà i material possible. Determinades emergències tenen incidència en la seguretat pública i requereixen una anàlisi sota aquesta òptica.

f) Els usos del lleure, considerat com un contenidor d'indicadors, obre la porta a un estudi de les accions i interaccions entre diverses realitats socials que s'apleguen entorn de les activitats extralaborals i que abraça un ampli espectre d'edats i franges socials, alhora que van des d'un ventall perfectament integrat i lícit fins a aspectes delictius, passant per espais d'infracció de normativa administrativa. Espectacles i

abusos horaris i d'aforaments, excessos d'alcohol i substàncies estupefaents i el seu tràfic, infraccions en la conducció de vehicles, prostitució i proxenetisme, activitats molestes, llicències, etc. formen una complexa xarxa que, en certs casos, pot dur a un fort increment de l'alarma social en llocs o zones determinats per períodes de temps més o menys llargs, però el seu abast només pot ser entès des d'una òptica transversal, i no veient les dades dels fenòmens una per una o fora de determinades ubicacions espacials.

g) La seguretat privada. Està coneixent una forta pujada, probablement a causa de l'increment de béns en mans de les persones físiques i jurídiques que són cobejats i necessiten ser protegits. A més, la reconfiguració dels espais de la seguretat a partir de lògiques global-local ("glocal") ha obert noves possibilitats a la seguretat privada, que assoleix uns gruixos i uns àmbits cada cop més significatius. Això fa que no hagi de ser ignorada, ni pel que fa a les seves competències i funcions, ni en el seu paper de coadjuvant de la seguretat pública.

h) Les noves tecnologies. Ocupen cada cop més espai en els dominis de la seguretat i plantegen una problemàtica força diversa. Debats teòrics derivats en bona part de la tendència neoliberal cap a un eficacisme que ignora les causes de la criminalitat per centrar-se en els seus efectes a partir de l'anomenada "prevenció situacional". Problemes ètics —per exemple, al voltant de l'ús i l'abast de les videocàmere-. Necessitats operatives —formació i tècniques policials. Controvèrsies jurídiques —constitució de prova, autoritzacions, conculcació de drets i llibertats. L'estudi i seguiment d'aquests aspectes i la seva evolució requereixen una atenció per part dels poders públics.

Part II
La seguretat a Catalunya
l'any 2004

1. Les dades policials a Catalunya

1.1 Dotacions policials a Catalunya (2004)

L'obtenció de dades de dotacions de cossos policials és sovint una tasca complexa. Diversos fets dificulten la possibilitat de disposar de dades homogènies i convenientment actualitzades, com ara, entre d'altres, la manca de fonts oficials i certa tradicional opacitat, així com els diferents criteris emprats per determinar les dotacions.

A Catalunya, la diversitat d'administracions competents i la diversitat de cossos actuants (Policia de la Generalitat–Mossos d'Esquadra, Guàrdia Civil, Cos Nacional de Policia i quasi dos centenars de cossos de policia local) dificulten encara més el procés de recopilació d'informació. No obstant això, globalment en el conjunt del país les dades de dotacions dels diferents cossos i forces de seguretat permeten establir una ràtio de policies per habitants: 4,4 policies/1.000 habitants.

Taula 1: Dotacions policials a Catalunya (a 31.10.04)

COS POLICIAL	PLANTILLA	TERRITORI (km ²) ¹	TERRITORI %	POBLACIÓ ²	POBLACIÓ %
PG - ME ³	9.308	23.147,90	72,6	2.610.809	41,2
PPLL ⁴	9.174	-	-	5.643.615	-
CNP ⁵	4.941	812,4	2,5	2.743.888	43,3
CGC ⁶	4.262	7.935,00	24,9	988.413	15,5
TOTAL	27.685	31.895,30	100%	6.343.110	100%

RÀTIO POLICIA/1000 HAB
4,4

(1) Territori segons desplegament de la PG – ME a 31.05.2004

(2) Dades *Censo de Población y Viviendas 2001* (Instituto Nacional de Estadística)

(3) Font: PG-ME, Comissaria General Tècnica (31.10.04) (s'inclouen els agents en període de pràctiques)

(4) Font: Subdirecció General de Polícies Locals (a 31.05.04)

(5) Font: BOCG-Senado, Núm. 50, de 08.07.04 (a 31.05.2004) (s'inclouen els agents en segona activitat i en període de pràctiques)

(6) Font: BOGC-Senado, Núm. 52, de 09.07.04 (a 30.04.2004)

Cal tenir present que es produeix un efecte distorsionador a l'hora d'establir la ràtio per cada 1.000 habitants, car el cens de població és de 2001, cosa que converteix la dada en poc precisa. Si utilitzem el padró continu que dona per al 2004 la xifra de

6.813.319 habitants, la ràtio seria de 4,06. Per poder comparar amb la resta d'Espanya usarem, però, les dades del cens de 2001⁷.

Quan intentem establir aquesta ràtio per a altres estrats territorials (demarcacions provincials o regions policials) ens trobem amb una doble dificultat:

- Per un costat, la impossibilitat de “territorialitzar” els serveis centrals dels diferents cossos policials d'abast supramunicipal, que tenen per funció realitzar tasques de coordinació i suport a diferents territoris.
- Per un altre costat, la dificultat de distribuir els serveis territorials d'un cos policial (per exemple, la Policia de la Generalitat–Mossos d'Esquadra) amb una determinada estructura territorial (9 regions policials) segons l'estructura territorial d'un altre cos policial (per exemple, les demarcacions provincials, àmbit territorial de les FCSE).

Les taules següents (taules 2 i 3), volen ser una aproximació a les dotacions dels diferents cossos policials per demarcacions provincials i per regions policials.

En el primer cas (taula 2) s'ha intentat adaptar les dotacions de la PG–ME a les demarcacions provincials: a Barcelona, Girona i Lleida es produeixen algunes disfuncions en atribuir serveis de les regions policials a una demarcació determinada tot i que puguin donar també servei a territoris situats en altres demarcacions (vegeu notes al peu); a Tarragona no es produeix cap disfunció d'aquest tipus donat que l'àmbit d'actuació de la PG–ME de les regions policials Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre i de l'Àrea Regional de Trànsit de Tarragona coincideixen plenament amb els límits territorials de la demarcació provincial de Tarragona.

⁷ Cal, a més, tenir present que el cens i el padró, tot i tenir natura diferent i complementària (el cens és de caràcter estadístic i el padró administratiu) són comparables pel que fa al nombre de persones residents ja que hom ha d'estar censat on és empadronat.

Taula 2: Dotacions policials per demarcacions policials (a 31.10.04)

DEMARCACIÓ	PPLL	PG - ME ¹	CGC	CNP	TOTAL	POBLACIÓ	RÀTIO POLICIA/1000 HAB
BARCELONA	7.143	3.718	1.887	4.168	16.916	4.805.927	3,5
GIRONA	829	1.699	588	255	3.371	565.304	6
LLEIDA	265	1.416	451	201	2.333	362.206	6,4
TARRAGONA	937	548	1.011	317	2.813	609.673	4,6
SERVEIS CENTRALS	-	1.927	325	-	2.252		
TOTAL CATALUNYA	9.174	9.308	4.262	4.941	27.685	6.343.110	4,4

(1) **Demarcació de Barcelona:** RP Metropolitana Barcelona, RP Metropolitana Nord, ABP l'Hospitalet de Llobregat, RP Central (excepte ABP Solsonés), ART Metropolitana, ART Metropolitana Nord i ART Central / **Demarcació Girona:** RP Girona, ABP Cerdanya i ART Girona / **Demarcació Lleida:** RP Ponent, RP Pirineu Occidental (excepte Cerdanya), ABP Solsonés, ART Ponent i ART Pirineu Occidental / **Demarcació Tarragona:** Àrea Territorial de Tarragona i ART Tarragona

A la taula 3, es fa una adaptació aproximada de les dotacions de les forces i cossos de seguretat de l'Estat a les regions policials en què s'estructura la PG-ME.

Taula 3: Dotacions policials per regions policials (a 31.10.04)

REGIÓ POLICIAL	PPLL	PG - ME	CGC ¹	CNP ²	TOTAL	POBLACIÓ	RÀTIO POLICIA/1000 HAB
METROPOLITANA BARCELONA	2.471	623	1.001	2.820	6.915	1.503.884	4,6
METROPOLITANA NORD	2.534	1.800	190	700	5.224	1.765.425	3
METROPOLITANA SUD	1.749	480	594	575	3.398	1.121.081	3
CENTRAL	397	867	112	73	1.449	427.645	3,4
GIRONA	812	1.634	553	241	3.240	451.095	7,2
PONENT	242	906	258	158	1.564	401.645	3,9
PIRINEU OCCIDENTAL	30	523	218	57	828	62.662	13,2
ÀREA TERRITORIAL TARRAGONA	939	548	1.011	317	2.815	609.673	4,6
SERVEIS CENTRALS	-	1.927	325	-	2.252		
TOTAL CATALUNYA	9.174	9.308	4.262	4.941	27.685	6.343.110	4,4

(1) **Regió Metropolitana Barcelona:** S'inclou el personal de la Plana Major de la Comandància de la demarcació de Barcelona i el de les diferents especialitats (Policia Judicial, GEDEX, Servei d'Informació, Material Mòbil, etc.) que també donen serveis a les poblacions incloses a les regions Metropolitana Nord, Metropolitana Sud i Central (excepte Solsona) / **Regió Policial Ponent:** S'inclou el personal de la Plana Major de la Comandància de la demarcació de Lleida i el de les diferents especialitats (Policia Judicial, GEDEX, Servei d'Informació, Material Mòbil, etc.) que també donen serveis a les poblacions incloses a la Regió de Pirineu Occidental / **Regió Policial Girona:** S'inclou el personal de la Plana Major de la Comandància de la demarcació de Girona i el de les diferents especialitats (Policia Judicial, GEDEX, Servei d'Informació, Material Mòbil, etc.) que també donen serveis a la població de Puigcerdà inclosa a la Regió de Pirineu Occidental

(2) **Regió Metropolitana Barcelona:** S'inclou el personal de la Unitat d'Intervenció Policial que dona suport a poblacions de les regions Metropolitana Nord, Metropolitana Sud i Central

En l'àmbit de Catalunya, la ràtio global de 4,4 policies per 1.000 habitants s'obté a partir de dades recents facilitades pels mateixos cossos policials o de les administracions de les quals depenen. Quan es vol comparar aquesta ràtio amb les d'altres àmbits territorials, és possible que les dades obtingudes (tant policials com censals) no siguin igual de recents i que, per tant, la situació a 2004 hagi pogut experimentar algunes variacions (en qualsevol cas, difícilment de les dimensions de les que ha experimentat Catalunya des de l'inici del procés de desplegament de la PG-ME, l'any 1994).

Fet l'aclariment, es poden comparar les dades de Catalunya amb les dades que disposem de la resta de l'Estat. En la primera taula (taula 4) es calcula la ràtio policies per habitants per al conjunt de l'Estat, inclosa Catalunya:

Taula 4: Dotacions policials a l'Estat

COS POLICIAL	PLANTILLA	DADES ANY	POBLACIÓ ¹
PG - ME ²	9.308	2004	40.847.371
ERTZAINZA ³	7.540	2001	
POLICIA FORAL ⁴	586	2001	
PPL ⁵	50.000		
CNP ⁶	52.263	2004	
CGC ⁷	69.963	2001/04	

RATIO POLICIA/1000 HAB
4,6

TOTAL ESTAT	189.660	40.847.371
-------------	---------	------------

(1) Dades *Censo de Población y Viviendas 2001* (Instituto Nacional de Estadística)

(2) Font: PG-ME, Comissaria General Tècnica (31.10.04)

(3) Font: *Presupuestos Generales de la Comunidad Autónoma de Euskadi 2005*

(4) Font: *Diario de Navarra* (16.11.00)

(5) Font: Ministerio del Interior (1994)

(6) Font: BOCG-Senado, Núm. 50, de 08.07.04 (a 31.05.2004)

(7) Fonts: Ministerio del Interior, Oficina Presupuestaria (dades Estat) / BOGC-Senado, Núm. 52, de 09.07.04 (a 30.04.2004) (dades Catalunya)

Cal molta precaució a l'hora d'interpretar aquestes dades perquè:

- Com ja hem assenyalat, l'any del darrer cens poblacional no coincideix amb l'any de recompte de policies, i això pot alterar lleugerament la ràtio.

- El comptatge per 1.000 habitants és insuficient, atès que en demarcacions molt extenses i despoblades la dada tendeix a ser molt elevada i cal tenir en compte la necessitat de cobertura del territori.

- A més, caldria valorar quin percentatge de policies fa tasques administratives i quin és operatiu al carrer, per tal de saber la incidència del nombre de policies en la seguretat.

Aquesta mateixa precaució fa que s'hagi descartat donar dades comparatives internacionals i això perquè:

- No tots els països compten igual les policies.

- Sempre en el camp internacional, cal tenir present que els rols de les policies no són iguals. Per exemple, les policies locals desenvolupen funcions diverses en contingut i abast a Espanya, a França o a Itàlia.

- La ràtio va d'acord amb les necessitats i circumstàncies de cada país.

El que hem tractat de veure són proporcions i dèficits interns segons un model policial concret, en unes administracions concretes i, per tant, amb tots els seus límits, permeten una lectura interna, però no internacional. La comparació permet constatar que Catalunya està lleugerament més baixa en efectius policials que la resta de l'Estat.

En síntesi, podem dir que, en aquests moments, la ràtio global a Catalunya es troba per sota de la ràtio en l'àmbit de l'Estat i també lleugerament per sota de la instada pel Parlament de Catalunya com a necessària d'acord amb la Moció 156/VI sobre la política de seguretat ciutadana aprovada pel Ple del Parlament, a la sessió núm. 57 de 16 de maig de 2002, que establia aquesta ràtio en 4,5 policies per cada 1.000 habitants.

1.2 Les dades policials

Les dades policials registren el nombre de delictes i faltes penals dels quals la policia té coneixement, sigui perquè s'ha donat una denúncia del ciutadà, sigui perquè les forces i cossos de seguretat han actuat d'ofici.

Aquestes dades, per tant, no representen la totalitat del fenomen delictiu, sinó que requereixen la comparació amb les tendències que poden indicar altres fonts.

Com assenyala l'*Enquesta de seguretat pública de Catalunya* d'enguany, només un 38,28% dels fets considerats pel ciutadà com a lesius són denunciats i en aquest percentatge cal tenir en compte que es troben incloses les denúncies realitzades tant davant la policia com al jutjat.

A més, l'anàlisi de les dades policials obtingudes del Nucli d'Informació Policial comú a la Policia de la Generalitat–Mossos d'Esquadra (PG-ME) i a les policials locals connectades a aquest sistema presenten unes dificultats afegides a les ja comentades sobre les dades estadístiques policials en general, com és el fet que Catalunya es troba actualment en una fase de desplegament progressiu de la seva policia, la qual cosa suposa haver d'utilitzar fonts diverses no sempre homogènies pel que fa a la recollida i al tractament posterior.

Aquest fet provoca que les sèries anuals es vegin limitades, pel que fa al Nucli d'Informació Policial comú, a uns determinats territoris i a un període que, en la majoria dels casos, no pot anar més enllà de dos anys i que, fins i tot, en algunes zones de desplegament serà inferior quan es vulgui fer una anàlisi comparativa.

El fenomen de la criminalitat és multifactorial, per això es tenen en compte diferents variables com la població i el territori; encara que no es tindran en compte, de moment, factors com densitat, activitat econòmica, variacions estacionals, etc.

Per tant, els valors absoluts proporcionats per l'estadística policial es posaran en relació amb l'índex de població, segons el padró de l'Institut d'Estadística de

Catalunya per als anys 2003 i 2004⁸. Es tracta d'un indicador comunament utilitzat en els àmbits policials i científics.

Cal assenyalar que s'ha fet una selecció d'aquells tipus delictius que considerem més lligats a la seguretat pública des del punt de vista de l'afectació als ciutadans de Catalunya i que també ens permetran, en un futur, establir comparacions amb l'*Enquesta de seguretat pública de Catalunya* i també amb els informes més importants a escala europea.

Aquesta tipologia delictiva pot resumir-se en dues grans categories: els delictes contra el patrimoni i els que anomenem delictes contra les persones.

En el primer cas, l'elecció es justifica, d'una banda, pel volum que suposa respecte de la totalitat del fenomen delictiu registrat per la policia. D'altra banda, dins d'aquesta gran classificació s'han escollit alguns tipus delictius per raó de l'existència de víctima individualitzable.

En el segon cas, tractem de forma diferenciada delictes que suposen un atac contra la integritat física de les persones. Aquesta elecció es justifica per l'alarma social que generen i pel sistema de valors de la nostra societat actual. Partim d'una premissa basada en el fet que el dret a la vida i a la integritat física són drets humans fonamentals, que es troben protegits de manera especial a la Constitució espanyola i a la resta de l'ordenament jurídic.

1.3 Delictes i faltes a Catalunya

S'ha optat aquí per analitzar els dos últims anys d'informació policial conjunta entre les dades de la PG-ME i la PL juntament amb les del CNP i la GC.

Cal, però, tenir en compte que les dades exposades poden estar subjectes a lleugeres variacions a causa dels diferents criteris que poden entrar en joc a l'hora de definir els diferents conflictes dels quals té coneixement la policia. Cal recordar

⁸ 2.634.305 habitants l'any 2003 i 2.688.611 l'any 2004 segons dades de l'IDESCAT per a les zones de desplegament i 6.704.146 per a l'any 2003 i 6.813.319 per a l'any 2004 a la totalitat de Catalunya.

que la qualificació policial d'uns fets només és indicativa i que, a més, pot també patir variacions al llarg del procés judicial fins a la seva fixació definitiva.

Si observem les xifres absolutes aportades per aquests cossos policials, i malgrat que la comparació de dos anys no permet parlar de tendències, sí podem observar que, mentre que els delictes baixen lleugerament, les faltes s'incrementen de manera significativa.

CATALUNYA. Comparativa 2003 - 2004		
	2003	2004
Total delictes	204.373	202.506
Total faltes	182.875	197.686
Total delictes i faltes	387.248	400.192

CATALUNYA. Comparativa 2003 - 2004		
	DELICTES	
	2003	2004
DELICTES		
00.-RELATIUS AL TRÀNSIT		
Cond. sota efec. begudes alcohòliques	4.119	4.968
Negativa a sotmetre's a les proves	646	711
Conducció temerària	490	626
Conducció homicida	21	29
Originar un greu risc per a la circulació	328	330
Total	5.604	6.664
01.-DE L'HOMICIDI I LES SEVES FORMES		
Homicidi dolós	148	116
Homicidi (altres)	181	199
Assassinat	35	24
Inducció i cooperació al suïcidi	0	0
Total	364	339
02.-DE L'AVORTAMENT		
Avortament	4	3
Total	4	3
03.-DE LES LESIONS		
Lesions (baralla tumultuària)	587	192
Lesions	2.735	4.447
Maltractaments en l'àmbit familiar	3.642	8.138
Total	6.964	12.777
04.-LESIONS AL FETUS		
Lesions al fetus	3	2
Total	3	2
06.- CONTRA LA LLIBERTAT		
Detencions il·legals i segrestaments	333	352
Amenaces	3.670	3.868
Coaccions	661	572
Total	4.664	4.792
07.-DE LES TORTURES I DELICTES CONTRA LA INTE.MORAL		
Tortures, tracte degradant i violència àmbit familiar	50	1.261
Total	50	1.261
08.-DEL. CONTRA LA LLIBERTAT SEXUAL		
Agressions sexuals	884	815
Abusos sexuals	416	476
Assetjament sexual	77	67
Del. D'exhibicionisme i provocació sexual	142	165
Del. relatiu a la prostitució	129	169
Corrupció de menors/incapaços	6	12
Pornografia de menors	6	28
Total	1.660	1.732

CATALUNYA. Comparativa 2003 - 2004		
	DELICTES	
	2003	2004
09.-DE L'OMISSIÓ DEL DEURE DE SOCORS		
Omissió del deure de socors	78	47
Total	78	47
10.-DEL.CONT.INTIMITAT,IMATGE I INV.DOMICILI		
Descobriments i revelació de secrets	67	103
Entrada a habitatge aliè	503	595
Total	570	698
11.-DEL. CONTRA L'HONOR		
Calúmia	43	75
Injúria	60	61
Total	103	136
12.-DEL. CONTRA LES RELACIONS FAMILIARS		
Matrimonis il·legals	1	4
Suposició de part / substitució de nen	1	2
Del. contra els drets i deures familiars	396	377
Quebr. deures custòdia, inducció abandó dom.	165	326
Abandó de família i mendicitat amb menors	428	315
Total	991	1.024
13.-DEL. CON. EL PATRIMONI		
Furts	34.657	33.912
Robatori amb violència i/o intimidació	16.938	18.988
Robatori amb força	64.608	48.283
Robatori amb força interior de vehicle	14.747	15.476
Extorsió	59	88
Robatori i furt d'us de vehicle	20.717	19.503
Usurpació	276	409
Defraudacions	9	8
Estafes	5.370	6.043
Apropiació indeguda	1.341	1.875
Defraudacions de fluid elèctric i anàlogues	88	85
Insolvències punibles	6	4
Alteració dels preus	1	2
Danys	8.351	9.520
Propietat industrial i intel·lectual	602	1.635
Delictes relatiu al mercat i consumidors	11	15
Delictes societaris	12	16
Receptació i altres conductes afins	377	400
Ocupació d'immobles	142	229
Blanqueig de capitals	13	10
Altres	1.243	0
Total	169.568	156.501

CATALUNYA. Comparativa 2003 - 2004		
	DELICTES	
	2003	2004
14.-HISENDA PÚBLICA I SEURETAT SOCIAL		
Defraudació a hisenda pública i seguretat social	14	60
Total	14	60
15.-DEL. CONTRA ELS DRETS DELS TREBALLADORS		
Delictes contra els drets dels treballadors	188	241
Total	188	241
15.-BIS.CONTRA DRETS DELS TREBALLADORS ESTRANGERS		
Delictes contra drets dels treballadors estrangers	175	92
Tràfic il·legal/immigració cland. amb fin. sexual	0	39
Total	175	131
16.-ORDENACIÓ DEL TERRITORI,PATRIMONI,MEDI AMBIENT		
Delictes contra l'ordenació del territori	5	5
Delictes contra el patrimoni històric	8	5
Del contra recursos naturals i medi ambient	45	46
Del rel. a la protecció de la flora i fauna	8	16
Maltractaments d'animals domèstics	0	4
Altres contra l'ordenació del territori...	0	20
Total	66	96
17.-DEL.CONTRA LA SEURETAT COLECTIVA		
Estralls	7	4
Del. de risc provocats per altres agents	0	8
Delictes d'incendi	209	186
Delictes d'incendi forestal	82	47
Incendis en béns propis	4	0
Delictes contra la salut pública	2.811	2.575
Total	3.113	2.820
18.-DE LES FALSEDATS		
Falsificació de moneda i efectes timbrats	336	584
Falsificacions documentals	937	384
Altres falsificacions documentals	649	1.541
De la usurpació de l'estat civil	456	635
Usurpació de funcions públiques i intrusisme	103	98
Total	2.481	3.242
19.-DELICTES CONTRA L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA		
Abando de destí i omissió deure perseguir delictes	0	0
Desobediència i denegació d'auxili	18	30
Infidelitat en la custòdia de documents i secrets	3	3
Soborn	5	16
Malversació	0	7
Fraus, exaccions	5	2
Total	31	58

CATALUNYA. Comparativa 2003 - 2004		
	DELICTES	
	2003	2004
20.-DELICTES CONTRA L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA		
Omissió dels deures d'impedir delictes	2	2
Prevaricació	4	2
Encobriment	13	13
Realització arbitrària del propi dret	35	43
Acusació, denúncia falsa	190	190
Fals testimoni	0	3
Obstrucció a la justícia i deslleialtat professional	259	262
Trencament de condemna	1.358	2.465
Altres contra l'administració de Justícia	327	356
Total	2.188	3.336
21.-DELICTES CONTRA LA CONSTITUCIÓ		
Contra la corona	1	1
Contra les institucions de l'estat i div. poders	5	2
Contra exer. drets fonamentals i llib. públiques	37	65
Ultratges a Espanya	1	5
Llei de contraban i lleis especials	47	56
Total	91	129
22.-DELICTES CONTRA L'ORDRE PÚBLIC		
Atemptat, resistència, desobediència a agents de l'autoritat	4.901	5.832
Desordres públics	259	350
Tràfic d'armes,municions i explosius	241	225
Terrorisme	2	6
Total	5.403	6.413
24.-DELICTES CONTRA LA COMUNITAT INTERNACIONAL		
Contra la comunitat internacional	0	4
Total	0	4

CATALUNYA. Comparativa 2003 - 2004		
	FALTES	
	2003	2004
FALTES PENALS		
25.-FALTES		
Altres faltes	321	7
Total	321	7
FALTES CONTRA LES PERSONES		
Faltes contra les persones	2.588	5.921
Faltes contra les relacions familiars (derogat)	2.578	1.389
Faltes contra les persones (amenaces)	10.947	11.884
Faltes contra les persones (lesions)	15.152	15.000
Falta d'incompliment d'obligacions familiars	300	124
Total	31.565	34.318
FALTES CONTRA EL PATRIMONI		
Faltes contra el patrimoni	3.414	8.105
Faltes contra el patrimoni (estafes)	5.536	6.851
Faltes contra el patrimoni (furts)	104.278	108.946
Faltes contra el patrimoni (danys)	35.686	36.613
Total	148.914	160.515
FALTES CONTRA ELS INTERESSOS GENERALS		
Faltes contra els interessos generals	251	293
Falta d'abandonament d'animal domèstic	0	6
Total	251	299
FALTES CONTRA L'ORDRE PÚBLIC		
Faltes contra l'ordre públic	1.824	2.547
Total	1.824	2.547

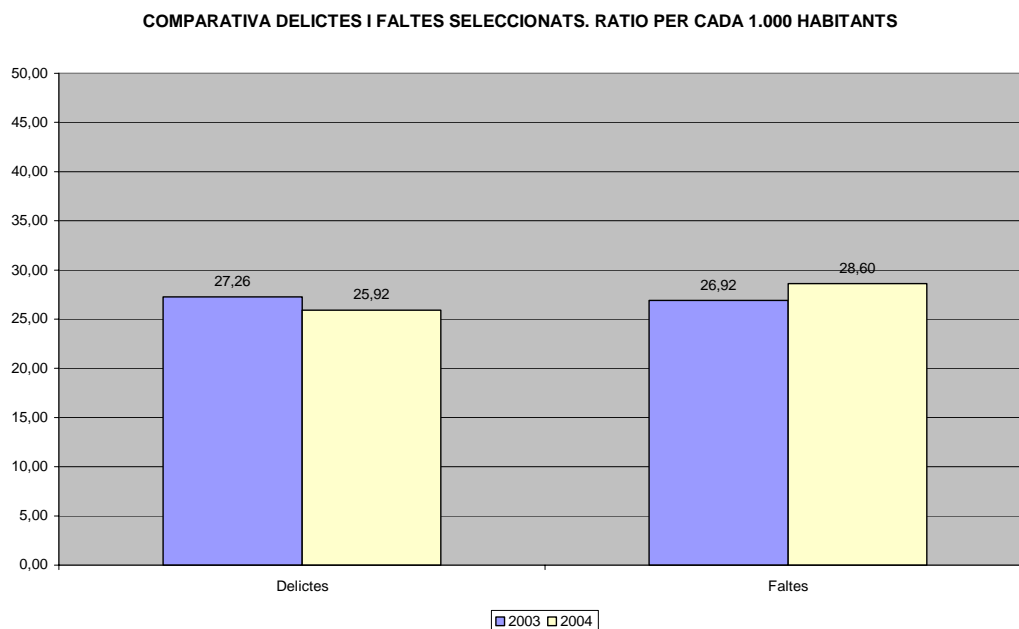
Com ja s'ha dit i en consonància amb la major part dels informes comparables que es realitzen a Europa, s'han escollit un seguit de tipus delictius com a més significatius, que es resumeixen en la taula següent i sobre el qual s'informa de la variació que experimenten en percentatge⁹:

CATALUNYA. Tipus penals seleccionats	DELICTES			CATALUNYA. Tipus penals seleccionats	FALTES		
	TOT CATALUNYA				TOT CATALUNYA		
	2003	2004	VARIACIÓ		2003	2004	VARIACIÓ
01.-DE L'HOMICIDI I LES SEVES FORMES				FALTES CONTRA LES PERSONES			
Homicidi dolós	148	116	-21,62%	Faltes contra les persones	2.588	5.921	128,79%
Assassinat	35	24	-31,43%	Faltes contra les relacions familiars (derogat)	2.578	1.389	-46,12%
Total	183	140	-23,50%	Faltes contra les persones (amenaces)	10.947	11.884	8,56%
03.-DE LES LESIONS				Faltes contra les persones (lesions)	15.152	15.000	-1,00%
Lesions (baralla tumultuària)	587	192	-67,29%	Falta d'incompliment d'obligacions familiars	300	124	-58,67%
Lesions	2.735	4.447	62,60%	Total	31.565	34.318	8,72%
Maltractaments en l'àmbit familiar	3.642	8.138	123,45%	FALTES CONTRA EL PATRIMONI			
Total	6.964	12.777	83,47%	Faltes contra el patrimoni	3.414	8.105	137,40%
06.- CONTRA LA LLIBERTAT				Faltes contra el patrimoni (estafes)	5.536	6.851	23,75%
Amenaces	3.670	3.868	5,40%	Faltes contra el patrimoni (furts)	104.278	108.946	4,48%
Total	3.670	3.868	5,40%	Faltes contra el patrimoni (danys)	35.686	36.613	2,60%
07.-DE LES TORTURES I DELICTES CONTRA LA INTEGR.MORAL				Total	148.914	160.515	7,79%
Tortures, tracte degradant i violència àmbit familiar	50	1.261	2422,00%	Total faltes seleccionades	180.479	194.833	7,95%
Total	50	1.261	2422,00%				
08.-DEL. CONTRA LA LLIBERTAT SEXUAL				Total delictes i faltes seleccionades	363.252	371.430	2,25%
Agressions sexuals	884	815	-7,81%				
Abusos sexuals	416	476	14,42%				
Assetjament sexual	77	67	-12,99%				
Total	1.377	1.358	-1,38%				
12.-DEL. CONTRA LES RELACIONS FAMILIARS							
Del. contra els drets i deures familiars	396	377	-4,80%				
Quebr. deures custodia, inducció abandó dom.	165	326	97,58%				
Abandó de família i mendicitat amb menors	428	315	-26,40%				
Total	989	1.018	2,93%				
13.-DEL. CON. EL PATRIMONI							
Furts	34.657	33.912	-2,15%				
Robatori amb violència i/o intimidació	16.938	18.988	12,10%				
Robatori amb força	64.608	48.283	-25,27%				
Robatori amb força interior de vehicle	14.747	15.476	4,94%				
Robatori i furt d'ús de vehicle	20.717	19.503	-5,86%				
Estafes	5.370	6.043	12,53%				
Apropiació indeguda	1.341	1.875	39,82%				
Danys	8.351	9.520	14,00%				
Total	166.729	153.600	-7,87%				
17.-DEL CONTRA LA SEGURETAT COL-LECTIVA							
Delictes contra la salut pública	2.811	2.575	-8,40%				
Total	2.811	2.575	-8,40%				
Total delictes seleccionats	182.773	176.597	-3,38%				

⁹ És important tenir en compte que els percentatges de variació són sempre orientatius ja que en alguns casos les magnituds de les xifres poden distorsionar-se per canvis en la legislació que fan que els augments semblin molt voluminosos. Així mateix quan es comparen tipologies amb quantitats tan dispars, no és

possible fer comparacions pel que fa als percentatges ja que davant en els delictes poc significatius variacions petites grans.

Si s'extreu la ràtio per cada 1.000 habitants tenim una lleugera tendència a l'augment de 57,76 l'any 2003 i de 58,74 l'any 2004. De nou, cal destacar que l'àmbit més greu (delictes) pateix un lleuger retrocés i els fets considerats com a faltes són els que provoquen una lectura alcista. El gràfic següent ens ho mostra.

Aquesta mateixa anàlisi es pot fer tenint en compte la diferent distribució que pot donar-se d'acord amb el mapa provincial¹⁰, comparant els anys 2003 i 2004 i detallant tots els tipus penals, tant faltes com delictes.

¹⁰ Com ja hem assenyalat també a l'apartat dedicat a les dotacions policials, la divisió provincial és, ara per ara, i mentre no s'hagi acabat el desplegament, l'única que permet integrar dades oficials de tots els cossos operatius a Catalunya.

CATALUNYA. Fets per província.								
	LLEIDA		GIRONA		TARRAGONA		BARCELONA	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
DELICTES								
00.-RELATIUS AL TRÀNSIT								
Cond. sota efec. begudes alcohòliques	428	429	942	979	834	1.040	1.915	2.520
Negativa a sotmetre's a les proves	75	58	199	193	83	90	289	370
Conducció temerària	37	40	134	155	53	98	266	333
Conducció homicida	4	5	1	2	1	1	15	21
Originar un greu risc per a la circulació	27	24	62	59	40	44	199	203
<i>Total</i>	571	556	1.338	1.388	1.011	1.273	2.684	3.447
01.-DE L'HOMICIDI I LES SEVES FORMES								
Homicidi dolós amb resultat de mort	6	3	12	10	27	21	103	82
Homicidi (altres)	27	17	48	51	10	9	96	122
Assassinat	5	1	2	1	6	4	22	18
<i>Inducció i cooperació al suïcidí</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Total</i>	38	21	62	61	43	8	119	222
02.-DE L'AVORTAMENT								
Avortament	0	0	0	3	0	0	4	0
<i>Total</i>	0	0	0	3	0	0	4	0
03.-DE LES LESIONS								
Lesions (baralla tumultuària)	88	21	169	20	29	26	301	125
Lesions	155	259	366	521	334	611	1.880	3.056
Maltractaments en l'àmbit familiar	330	599	810	1.278	349	959	2.153	5.302
<i>Total</i>	573	879	1.345	1.819	712	1.596	4.334	8.483
04.-LESIONS AL FETUS								
Lesions al fetus	0	1	1	0	0	0	2	1
<i>Total</i>	0	1	1	0	0	0	2	1
06.- CONTRA LA LLIBERTAT								
Detencions il·legals i segrestaments	29	25	52	47	46	45	206	235
Amenaces	213	177	607	608	248	301	2.602	2.782
Coaccions	48	52	191	155	21	27	401	338
<i>Total</i>	290	254	850	810	315	373	3.209	3.355
07.-DE LES TORTURES I DELICTES CONTRA LA INTEgr.MORAL								
Tortures, tracte degradant i violència àmbit familiar	5	99	7	168	4	112	34	882
<i>Total</i>	5	99	7	168	4	112	34	882
08.-DEL. CONTRA LA LLIBERTAT SEXUAL								
Agressions sexuals	71	55	128	118	87	93	598	549
Abusos sexuals	29	28	57	66	41	55	289	327
Assetjament sexual	6	2	8	7	13	6	50	52
Del. d'exhibicionisme i provocació sexual	17	7	27	32	18	23	80	103
Del. relatius a la prostitució	12	22	23	40	19	15	75	92
<i>Corrupció de menors/incapaços</i>	1	0	0	0	2	1	3	11
<i>Pornografia de menors</i>	0	0	0	2	1	5	5	21
<i>Total</i>	136	114	243	265	181	198	1.100	1.155

CATALUNYA. Fets per província.								
	LLEIDA		GIRONA		TARRAGONA		BARCELONA	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
09.-DE L'OMISSIÓ DEL DEURE DE SOCORS								
Omissió del deure de socors	6	3	15	8	14	7	43	29
<i>Total</i>	6	3	15	8	14	7	43	29
10.-DEL.CONT.INTIMITAT,IMATGE I INV.DOMICILI								
Descobriments i revelació de secrets	6	12	12	11	3	2	46	78
Entrada a l'habitatge alié	51	57	143	123	36	47	273	368
<i>Total</i>	57	69	155	134	39	49	319	446
11.-DEL. CONTRA L HONOR								
Calúmia	2	2	3	2	9	22	29	49
Injúria	6	4	8	4	3	10	43	43
<i>Total</i>	8	6	11	6	12	32	72	92
12.-DEL. CONTRA LES RELACIONS FAMILIARS								
Matrimonis il·legals	1	0	0	1	0	0	0	3
Suposició de part / substitució de nen	0	0	0	0	0	0	1	2
Del. contra els drets i deures familiars	38	36	85	87	13	39	260	215
Quebr. deures custòdia, inducció abandó dom.	4	4	19	19	20	24	122	279
Abandó de família i mendicitat amb menors	9	6	30	41	58	58	331	210
<i>Total</i>	52	46	134	148	91	121	714	709
13.-DEL. CON. EL PATRIMONI								
Furts	980	957	3.908	4.255	2.425	2.153	27.344	26.547
Robatori amb violència i/o intimidació	493	502	741	1.002	1.439	1.393	14.265	16.091
Robatori amb força	1.744	1.651	5.581	5.147	15.068	13.146	42.215	28.339
Robatori amb força interior de vehicle	1.462	1.419	5.219	4.632	309	521	7.757	8.904
Extorsió	5	10	6	5	8	9	40	64
Robatori i furt d'ús de vehicle	671	641	1.845	1.773	3.205	3.026	14.996	14.063
Usurpació	14	13	60	65	53	40	149	291
Defraudacions	0	0	5	2	1	0	3	6
Estafes	219	176	585	600	506	627	4.060	4.640
Apropiació indeguda	100	106	175	179	82	197	984	1.393
Defraudacions de fluid elèctric i anàlogues	0	10	14	9	16	16	58	50
Insolvències punibles	2	0	2	0	0	1	2	3
Alteració dels preus	0	0	0	0	0	1	1	1
Danys	793	817	1.797	1.733	1.018	1.015	4.743	5.955
Propietat industrial i intel·lectual	17	32	27	122	119	255	439	1.226
Delictes relatius al mercat i consumidors	1	0	2	1	3	2	5	12
Delictes societaris	0	0	0	5	1	2	11	9
Receptació i altres conductes afins	13	16	55	52	34	42	275	290
Ocupació d'immobles	0	0	0	0	13	30	129	199
Blanqueig de capitals	0	0	8	0	0	0	5	10
Altres	74		177		142		850	
<i>Total</i>	6.588	6.350	20.207	19.582	24.442	22.476	118.331	108.093
14.-HISENDA PÚBLICA I SEGURETAT SOCIAL								
Defraudació a hisenda pública i seguretat social	1	0	8	38	0	4	5	18
<i>Total</i>	1	0	8	38	0	4	5	18
15.-DEL. CONTRA ELS DRETS DELS TREBALLADORS								
Delictes contra els drets dels treballadors	4	9	17	25	11	31	156	176
<i>Total</i>	4	9	17	25	11	31	156	176
15.-BIS.CONTRA DRETS DELS TREBALLADORS ESTRANGERS								
Delictes contra drets dels treballadors estrangers	3	1	17	4	31	1	124	86
Tràfic il·legal/immigració clandest. amb fin. sexual	0	2	0	1	0	19	0	17
<i>Total</i>	3	3	17	5	31	20	124	103

CATALUNYA. Fets per província.								
	LLEIDA		GIRONA		TARRAGONA		BARCELONA	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
16.-ORDENACIÓ DEL TERRITORI,PATRIMONI,MEDI AMBIENT								
Delictes contra l'ordenació del territori	1	0	1	0	0	0	3	5
Delictes contra el patrimoni històric	1	1	2	0	0	1	5	3
Del contra recursos naturals i medi ambient	8	4	2	7	9	17	26	18
Del rel. a la protecció de la flora i fauna	2	2	1	2	2	4	3	8
Maltractaments d'animals domèstics	0	1	0	1	0	1	0	1
Altres contra l'ordenació del territori...	0	0	0	0	0	0	0	20
Total	12	8	6	10	11	23	37	55
17.-DEL.CONTRA LA SEGURETAT COL-LECTIVA								
Estralls	0	0	0	1	4	1	3	2
Del. de risc provocats per altres agents	0	0	0	1	0	0	0	7
Delictes d'incendi	6	8	43	24	26	15	134	139
Delictes d'incendi forestal	6	1	21	11	10	7	45	28
Incendis en béns propis	1	0	3	0	0	0	0	0
Delictes contra la salut pública	249	177	318	413	187	279	2.057	1.706
Total	262	186	385	450	227	302	2.239	1.882
18.-DE LES FALSEDATS								
Falsificació de moneda i efectes timbrats	25	41	37	65	51	212	223	266
Falsificacions documentals	137	21	205	62	106	51	489	250
Altres falsificacions documentals	44	95	60	300	101	277	444	869
De la usurpació de l'estat civil	78	100	58	75	23	61	297	399
Usurpació de funcions públiques i intrusisme	7	4	22	25	5	6	69	63
Total	291	261	382	527	286	607	1.522	1.847
19.-DELICTES CONTRA L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA								
Abando de destí i omissió deure perseguir delictes	0	0	0	2	0	0	0	1
Desobediència i denegació d'auxili	0	0	0	2	5	9	13	19
Infidelitat en la custòdia de documents i secrets	1	0	0	2	0	1	2	0
Soborn	0	0	0	1	0	1	5	14
Malversació	0	1	0	0	0	2	0	4
<i>Fraus, exaccions</i>	2	0	2	2	0	0	1	0
Total	3	1	2	9	5	13	21	38
20.-DELICTES CONTRA L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA								
Omissió dels deures d'impedir delictes	0	2	2	0	0	0	0	0
Prevaricació	0	1	1	1	1	0	2	0
Encobriment	1	0	2	2	2	4	8	7
Realització arbitrària del propi dret	8	12	12	11	0	0	15	20
Acusació, denúncia falsa	43	28	42	59	1	3	104	100
Fals testimoni	0	1	0	1	0	0	0	1
Obstrucció a la justícia i deslleialtat professional	42	49	78	54	4	0	135	159
Trencament de condemna	140	170	247	407	86	228	885	1.660
<i>Altres contra l'administració de Justícia</i>	3	7	9	6	107	90	208	253
Total	237	270	393	541	201	325	1.357	2.200
21.-DELICTES CONTRA LA CONSTITUCIÓ								
Contra la corona	0	0	0	0	0	0	1	1
Contra les institucions de l'estat i div. poders	0	0	1	0	0	1	4	1
Contra exer. drets fonamentals i llib. públiques	3	5	9	17	2	2	23	41
Ultratges a Espanya	0	1	0	1	0	0	1	3
<i>Llei de contraban i lleis especials</i>	9	10	2	5	4	11	32	30
Total	12	16	12	23	6	14	61	76
22.-DELICTES CONTRA L'ORDRE PÚBLIC								
Atemptat, resistència, desobediència a agents de l'autoritat	443	485	806	934	670	736	2.982	3.677
Desordres públics	24	17	42	39	39	61	154	233
Tràfic d'armes,municions i explosius	12	15	36	38	23	42	170	130
Terrorisme	1	0	0	0	0	1	1	5
Total	480	517	884	1.011	732	840	3.307	4.045
24.-DELICTES CONTRA LA COMUNITAT INTERNACIONAL								
Contra la comunitat internacional	0	0	0	2	0	0	0	2
Total	0	0	0	2	0	0	0	2
Total delictes	9.629	9.669	26.474	27.033	28.374	28.424	139.794	137.356

CATALUNYA. Fets per província.	LLEIDA		GIRONA		TARRAGONA		BARCELONA	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
	FALTES PENALS							
25.-FALTES								
Altres faltes	29	0	54	0	6	0	232	7
<i>Total</i>	29	0	54	0	6	0	232	7
FALTES CONTRA LES PERSONES								
Faltes contra les persones	230	386	425	583	236	302	1.697	4.650
Faltes contra les relacions familiars (derogat)	283	1	212	8	381	143	1.702	1.237
Faltes contra les persones (amenaces)	736	909	1.523	1.638	1.369	1.494	7.319	7.843
Faltes contra les persones (lesions)	816	864	1.806	1.627	1.704	1.758	10.826	10.751
Falta d'incompliment d'obligacions familiars	0	15	2	23	53	2	245	84
<i>Total</i>	2.065	2.175	3.968	3.879	3.743	3.699	21.789	24.565
FALTES CONTRA EL PATRIMONI								
Faltes contra el patrimoni	154	179	199	225	203	331	2.858	7.370
Faltes contra el patrimoni (estafes)	360	381	503	625	976	981	3.697	4.864
Faltes contra el patrimoni (furts)	2.840	3.043	9.723	10.332	10.562	11.318	81.153	84.253
Faltes contra el patrimoni (danys)	1.572	1.629	3.839	3.710	6.174	5.842	24.101	25.432
<i>Total</i>	4.926	5.232	14.264	14.892	17.915	18.472	111.809	121.919
FALTES CONTRA ELS INTERESSOS GENERALS								
Faltes contra els interessos generals	63	79	92	70	4	8	92	136
Falta d'abandonament d'animal domèstic	0	1	0	0	0	1	0	4
<i>Total</i>	63	80	92	70	4	9	92	140
FALTES CONTRA L'ORDRE PÚBLIC								
Faltes contra l'ordre públic	299	286	225	312	133	196	1.167	1.753
<i>Total</i>	299	286	225	312	133	196	1.167	1.753
Total faltes	7.382	7.773	18.603	19.153	21.801	22.376	135.089	148.384
Total delictes i faltes	17.011	17.442	45.077	46.186	50.175	50.800	274.883	285.740

Si volem observar, però, el comportament dels fets penals seleccionats tal com s'ha fet per a tot Catalunya, ara distingint el fenomen per províncies, tenim la taula següent:

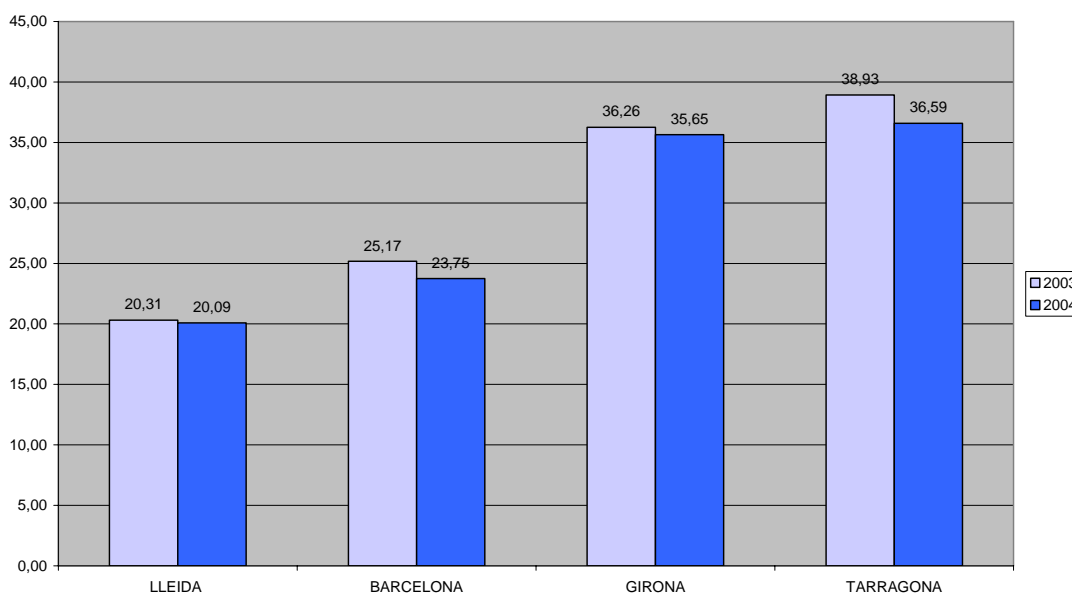
CATALUNYA. Fets per província.	LLEIDA		GIRONA		TARRAGONA		BARCELONA	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
DELICTES								
01.-DE L'HOMICIDI I LES SEVES FORMES								
Homicidi dolós amb resultat de mort	6	3	12	10	27	21	103	82
Assassinat	5	1	2	1	6	4	22	18
Total	11	4	14	11	33	25	125	100
03.-DE LES LESIONS								
Lesions (baralla tumultuària)	88	21	169	20	29	26	301	125
Lesions	155	259	366	521	334	611	1.880	3056
Maltractaments en l'àmbit familiar	330	599	810	1.278	349	959	2.153	5.302
Total	573	879	1.345	1.819	712	1.596	4.334	8.483
06.- CONTRA LA LLIBERTAT								
Amenaces	213	177	607	608	248	301	2.602	2.782
Total	213	177	607	608	248	301	2.602	2.782
07.-DE LES TORTURES I DELICTES CONTRA LA INTEGR.MORAL								
Tortures,tracte degradant i violència àmbit familiar	5	99	7	168	4	112	34	882
Total	5	99	7	168	4	112	34	882
08.-DEL. CONTRA LA LLIBERTAT SEXUAL								
Agressions sexuals	71	55	128	118	87	93	598	549
Abusos sexuals	29	28	57	66	41	55	289	327
Assetjament sexual	6	2	8	7	13	6	50	52
Total	106	85	193	191	141	154	937	928
12.-DEL. CONTRA LES RELACIONS FAMILIARS								
Del. contra els drets i deures familiars	38	36	85	87	13	39	260	215
Quebr. deures custodia, inducció abandó dom.	4	4	19	19	20	24	122	279
Abandó de família i mendicitat amb menors	9	6	30	41	58	58	331	210
Total	51	46	134	147	91	121	713	704
13.-DEL. CON. EL PATRIMONI								
Furts	980	957	3.908	4255	2.425	2153	27.344	26547
Robatori amb violència i/o intimidació	493	502	741	1002	1.439	1393	14.265	16091
Robatori amb força	1.744	1651	5.581	5147	15.068	13146	42.215	28339
Robatori amb força interior de vehicle	1.462	1419	5.219	4632	309	521	7.757	8904
Robatori i furt d us de vehicle	671	641	1.845	1773	3.205	3026	14.996	14063
Estafes	219	176	585	600	506	627	4.060	4640
Apropiació indeguda	100	106	175	179	82	197	984	1393
Danys	793	817	1.797	1733	1.018	1015	4.743	5955
Total	6.462	6.269	19.851	19.321	24.052	22.078	116.364	105.932
17.-DEL.CONTRA LA SEGURETAT COL.LECTIVA								
Delictes contra la salut pública	249	177	318	413	187	279	2.057	1706
Total	249	177	318	413	187	279	2.057	1.706
Total delictes	7.670	7.736	22.469	22.678	25.468	24.666	127.166	121.517

CATALUNYA. Fets per província.	LLEIDA		GIRONA		TARRAGONA		BARCELONA	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004	2003	2004
FALTES PENALS								
FALTES CONTRA LES PERSONES								
Faltes contra les persones	230	386	425	583	236	302	1.697	4650
Faltes contra les relacions familiars (derogat)	283	1	212	8	381	143	1.702	1237
Faltes contra les persones (amenaces)	736	909	1.523	1638	1.369	1494	7.319	7843
Faltes contra les persones (lesions)	816	864	1.806	1627	1.704	1758	10.826	10751
Falta d'incompliment d'obligacions familiars	0	15	2	23	53	2	245	84
<i>Total</i>	2.065	2.175	3.968	3.879	3.879	3.699	21.789	24.565
FALTES CONTRA EL PATRIMONI								
Faltes contra el patrimoni	154	179	199	225	203	331	2.858	7370
Faltes contra el patrimoni (estafes)	360	381	503	625	976	981	3.697	4864
Faltes contra el patrimoni (furts)	2.840	3043	9.723	10332	10.562	11318	81.153	84253
Faltes contra el patrimoni (danys)	1.572	1629	3.839	3710	6.174	5842	24.101	25432
<i>Total</i>	4.926	5.232	14.264	14.892	17.915	18.472	111.809	121.919
Total faltes seleccionades	6.991	7.407	18.232	18.771	21.794	22.171	133.598	146.484
Total delictes i faltes seleccionats	14.661	15.143	40.701	41.449	47.262	46.837	260.764	268.001

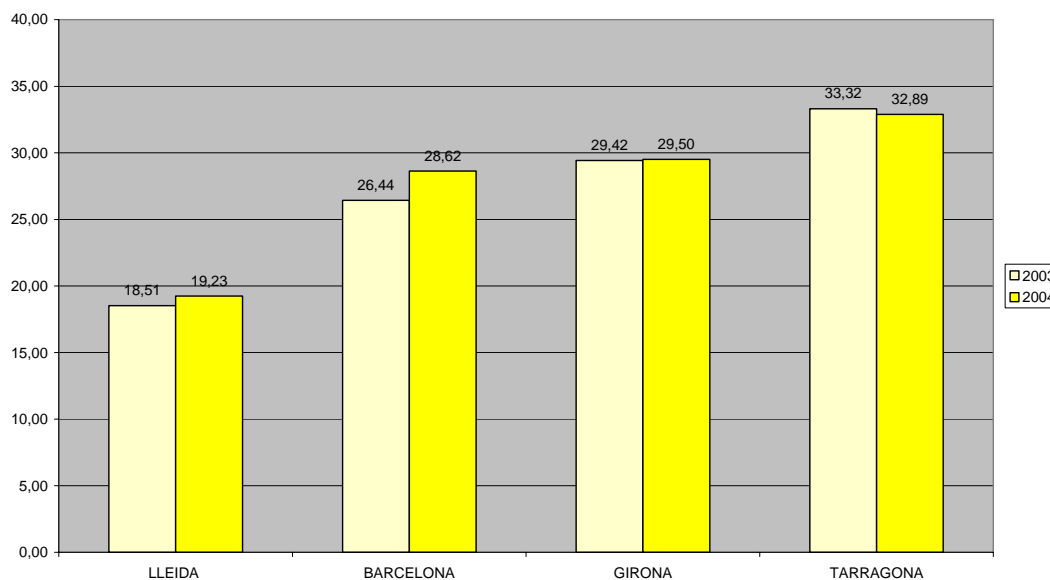
Segons la taula anterior, la majoria dels fets penals i, en concret, el 71,40%, es concentren a la província de Barcelona. La segueix la província de Tarragona, amb un 12,69%, i la de Girona, molt a prop amb un 11,54% dels fets delictius. Al final se situa la província de Lleida, amb un 4,36% dels fets. Val a dir que també és aquest l'ordre i el percentatge aproximat de la distribució de població a Catalunya. Barcelona té el 75,11% de la població total, Tarragona el 9,89%, Girona el 9,34% i Lleida el 5,65%.

Però, si fem la ràtio per 1.000 habitants, el mapa provincial ens donaria respecte dels delictes i faltes prèviament seleccionats la distribució següent:

DELICTES SELECCIONATS. RATIO PER CADA 1.000 HABITANTS. EVOLUCIÓ 2003-2004

FALTES SELECCIONADES. RATIO PER 1.000 HABITANTS. EVOLUCIÓ 2003-2004

En els gràfics anteriors s'observa com les províncies de Tarragona i Girona se situen per sobre de la mitjana en el nombre de delictes (25,92) i faltes (28,60) de tot Catalunya, mentre que Lleida i Barcelona no la superen. Així mateix, destaca que a totes les zones considerades la tendència és a la baixa pel que fa als delictes però a l'alça respecte de les faltes (a excepció d'aquesta última variable a Tarragona).

Aquesta observació confirma la necessitat de detallar molt més l'anàlisi en el futur, de tal manera que pugui determinar-se fins a quin punt fenòmens com la densitat de població i, fonamentalment, les variants estacionals a zones fortament turístiques poden estar afectant el fenomen de la delinqüència.

1.4 La tipologia delictiva

Els fets contra el patrimoni

Els tipus delictius més freqüents en l'estadística policial es concentren fonamentalment en els delictes i faltes contra el patrimoni. En el cas de Catalunya, aquesta concentració s'eleva a més del 80% dels fets penals enregistrats.

Malgrat tot, cal recordar que aquest títol amb el que resumim tots els fets contra el patrimoni engloba un seguit molt heterogeni de tipus penals que no tenen el mateix impacte pel que fa a la concepció de seguretat ciutadana.

Ha estat des d'aquesta concepció de seguretat des de la qual s'han descartat un seguit de fets penals relacionats amb les defraudacions, insolvències punibles, alteracions de preus, blanqueig de diner, etc.. que suposen un percentatge molt petit en relació amb aquest tipus delictiu (un 1,80% el 2004) i que no semblen alterar significativament el grau de seguretat.

D'aquesta forma s'han tingut en compte com a delictes significatius:

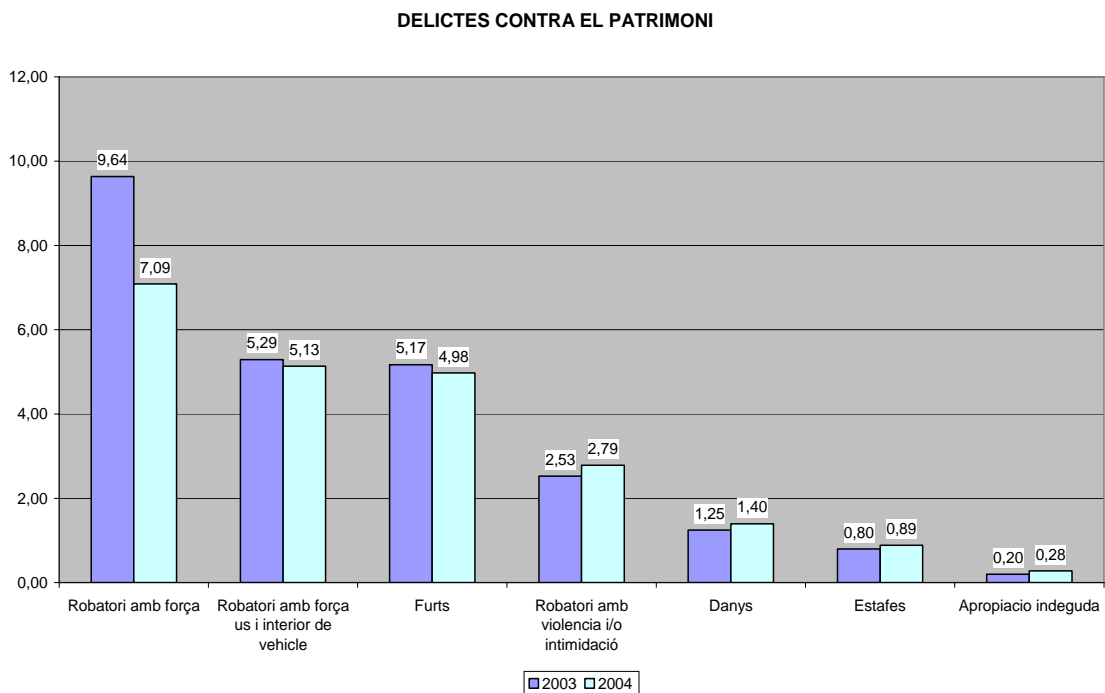
- Robatoris amb violència i intimidació
- Robatoris amb força
- Robatoris de vehicle i a l'interior del vehicle
- Furts

- Danys
- Apropiacions indegudes
- Estafes

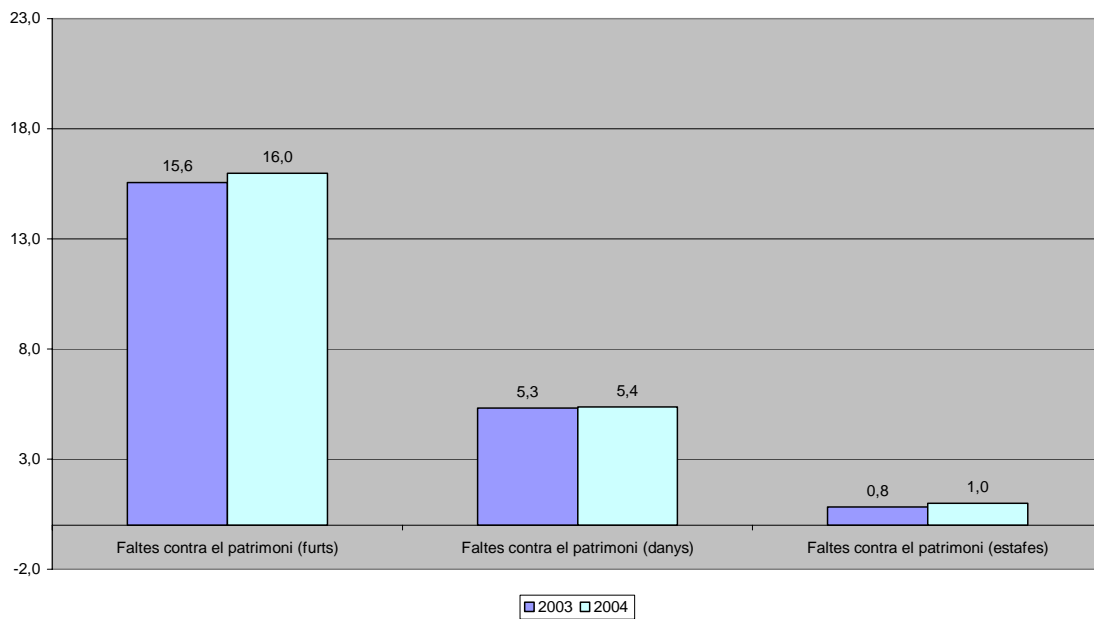
Així mateix, en l'àmbit de les faltes s'han considerat les relacionades amb furts, danys i estafes.

Tenint en compte, per tant, aquests fets penals, s'observa segons les dades registrades pels diferents cossos policials a Catalunya una certa davallada en termes generals, però cal ressaltar que la disminució es dona precisament en aquells tipus penals més habituals, com serien els robatoris amb força, els robatoris de vehicle i a l'interior del vehicle i els furts.

El gràfics següents ajudaran a visualitzar-ho.

FALTES CONTRA EL PATRIMONI

Es confirma també aquí la consideració inicial respecte que la disminució és més evident pel que fa als delictes que a les faltes. Aquest fet pot ser interpretat, en termes generals, en el sentit que es dona una disminució en la gravetat dels fets penals comesos i coneguts per les forces i cossos de seguretat operatius a Catalunya.

Tot i així, cal posar una especial atenció en l'augment que registren delictes més greus com serien els qualificats com a robatoris amb violència o amb intimidació, que, malgrat tractar-se d'un augment poc significatiu, cal tenir en compte a l'hora d'analitzar les tendències.

Els fets contra les persones

L'altre àmbit de preocupació especial pel que fa a una anàlisi de la seguretat en un determinat territori ha de constatar les possibles variacions que es donen en els delictes i faltes contra la vida i la integritat física de les persones, els que incideixen sobre un bé fonamental en la nostra societat com és la llibertat i els relacionats amb les relacions familiars pel que suposen de recent conscienciació social sobre uns fets tan greus. Així, s'analitzaran els tipus delictius que incideixen sobre:

- Assassinats
- Homicidis dolosos
- Lesions
- Amenaces
- Agressions sexuals
- Abusos sexuals
- Assetjaments sexuals
- Maltractaments i violència en l'àmbit familiar
- Delictes d'incompliment de les obligacions familiars

Si bé és cert que la ràtio per cada 1.000 habitants, en aquests fets penals, dona índexs molt baixos, generen una alarma social evident, sobretot en els seus tipus més agreujats, com serien els homicidis dolosos o els assassinats.

Una atenció especial mereixen també determinats tipus delictius vinculats amb les relacions familiars que són indicadors d'importants canvis socials que s'estan produint i que mostren una intolerància cada vegada més gran amb determinades conductes. Aquests tipus delictius han provocat canvis legislatius importantíssims en l'últim període i, al mateix temps, provoquen variacions estadístiques que han de ser llegides, per tant, des d'aquesta perspectiva.

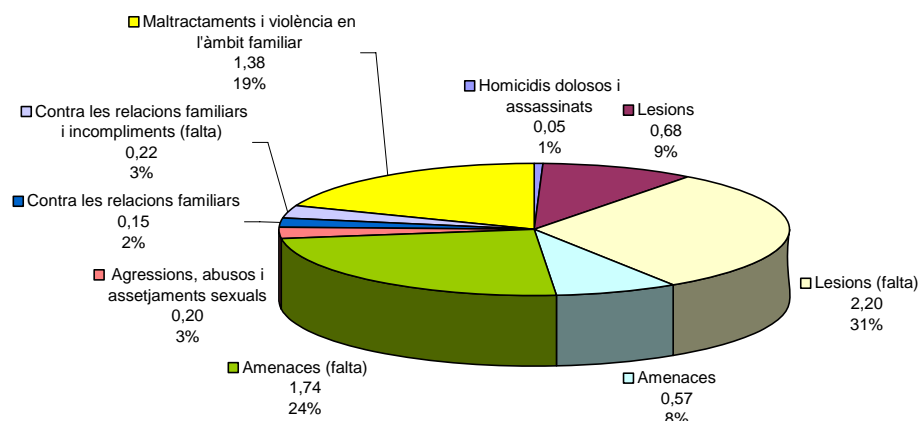
Efectivament, la reforma del Codi penal realitzada per Llei orgànica 11/2003, de 29 de setembre, va suposar que les faltes o els maltractaments lleus i les amenaces lleus en l'àmbit domèstic passessin al delicte recollit a l'article 153 i que en les taules que es recullen en aquest informe apareixen com a "maltractaments en l'àmbit familiar". D'altra banda, els delictes de violència domèstica habitual estan recollits a l'article 173 en el títol "Tortures i altres delictes contra la integritat moral".

També s'ha volgut destacar en aquest informe i respecte de Catalunya la incidència del tipus penal de les amenaces, tant delictes com faltes, ja que la seva tendència alcista, malgrat també hagi de ser analitzada amb més cura, pot indicar-nos importants graus de tensió social.

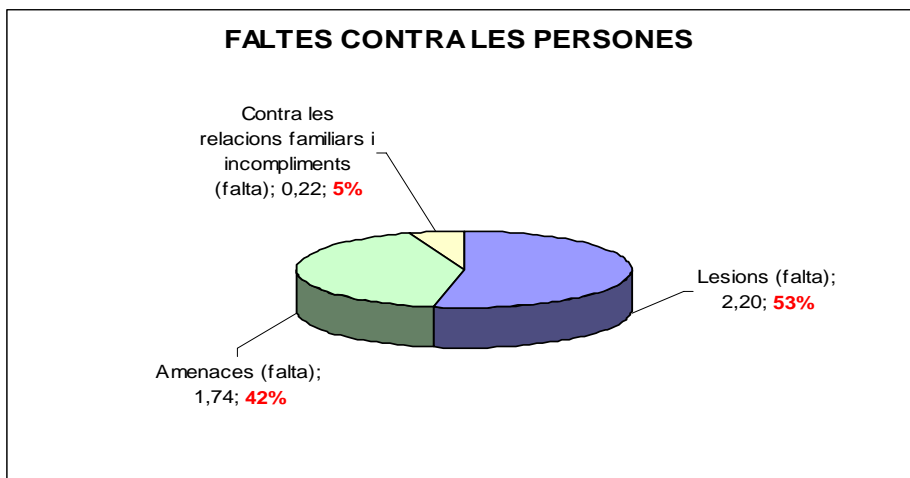
Tots aquests tipus delictius i faltes penals suposen respecte del conjunt de fets penals un 12,70% de la totalitat dels enregistraments policials i, com s'ha dit, tret dels delictes de violència en l'àmbit familiar, no han experimentat canvis substancials.

El gràfic següent ens ajudarà a entendre el grau d'afectació a la població atenent la variable de nombre de fets penals per cada 1.000 habitants i, així mateix, el percentatge que cada tipus concret suposa respecte d'aquesta agrupació genèrica que aquí es mostra.

FETS CONTRA LES PERSONES

FALTES CONTRA LES PERSONES

Els fets contra el col·lectiu

Per acabar, no pot obviar-se una problemàtica delictiva escollida d'entre un conjunt de fets penals relacionats no tant amb la seguretat individual de les persones sinó amb béns col·lectius, com en aquest cas és el delicte contra la salut pública.

Tot i així, cal que aquest tipus delictiu sigui analitzat a partir d'una visió més transversal i, per tant, amb implicacions alienes a l'àmbit exclusivament d'Interior, ja que aquests fets es refereixen fonamentalment al tràfic d'estupefaents i altres substàncies il·legals.

En aquest informe ens limitarem a assenyalar la tendència a la baixa que experimenten segons els registres policials. Tot i així, com ja s'ha dit, caldrà fer una lectura més detallada que consideri tant les implicacions d'aquest delicte amb la criminalitat organitzada com les relacions amb altres àmbits, com serien sanitat i joventut.

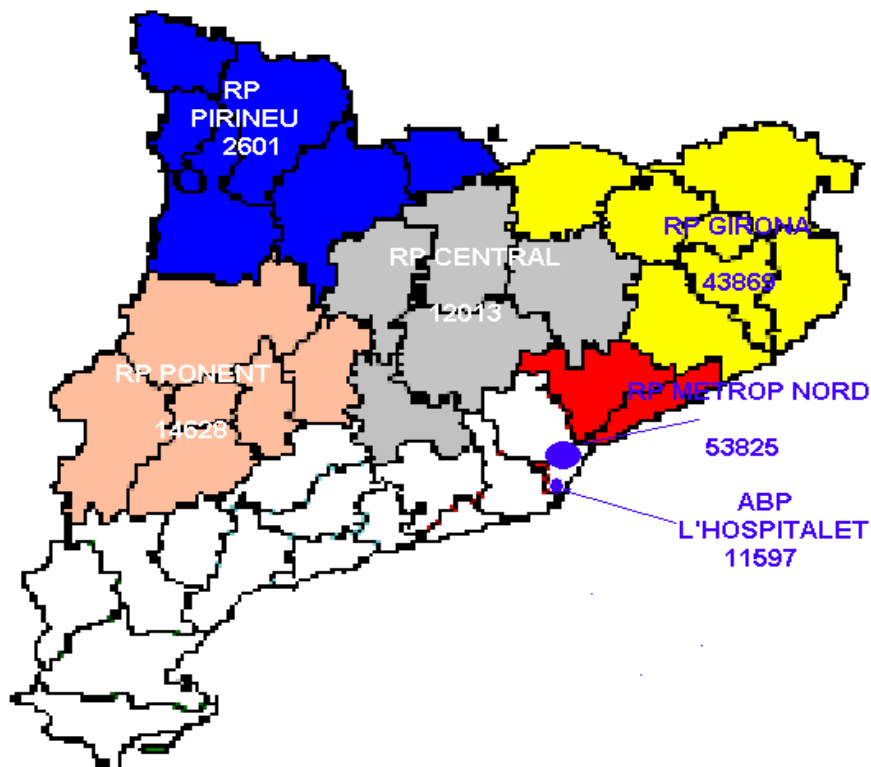
TIPUS DELICTIU	2.003		2.004	
	NOMBRE TOTAL	RATIO PER 1.000 HAB.	NOMBRE TOTAL	RATIO PER 1.000 HAB.
Delictes contra la salut pública	2.811	0,42	2.575	0,38

1.5 Delictes i faltes en el territori de desplegament

Cal recordar aquí que les consideracions que es puguin fer sobre la situació de la seguretat en zona de desplegament es veuen força limitades pel que fa a la possible comparativa, ja que el calendari diferent que algunes regions policials han experimentat obliguen a establir comparatives que no es corresponen a un any. Aquesta és la situació de la Regió Policial Metropolitana Nord, Metropolitana Sud i Central.

Per tant, quan es facin valoracions comparatives entre l'any 2003 i 2004 caldrà tenir en compte que en algunes regions les dades no mostren la totalitat dels registres, sinó només els períodes coincidents. Per això, s'ha considerat convenient aportar també les xifres absolutes respecte de l'any 2004 per tal de tenir la màxima informació possible.

Així, com mostra el gràfic, les xifres de la criminalitat l'any 2004 s'eleven, a la zona de desplegament, a 138.533 delictes i faltes distribuïdes per regions policials de la manera següent:

Ara bé, si analitzem ara els tipus penals, tant delictes com faltes, que s'han considerat preferents per a una anàlisi des de la perspectiva de la seguretat, obtindrem la taula següent:

2004. DELICTES ZONA DESPLEGAMENT		
DELICTES		
01.-DE L'HOMICIDI I LES SEVES FORMES		
HOMICIDI DOLÓS AMB RESULTAT DE MORT	25	
ASSASSINAT	9	
Total	34	
03.-DE LES LESIONS		
LESIONS (baralla tumultuària)	90	
LESIONS	1.722	
MALTRACTAMENTS EN L ÀMBIT FAMILIAR	4.485	
Total	6.297	
06.- CONTRA LA LLIBERTAT		
AMENACES	1.861	
Total	1.861	
07.-DE LES TORTURES I DELICTES CONTRA LA INTEGR. MORAL		
TORTURES,TRACTE DEGRADANT I VIOLÈNCIA ÀMBIT FAMILIAR	761	
Total	761	
08.-DEL. CONTRA LA LLIBERTAT SEXUAL		
AGRESSIONS SEXUALS	381	
ABUSOS SEXUALS	222	
ASSETJAMENT SEXUAL	20	
Total	623	
12.-DEL. CONTRA LES RELACIONS FAMILIARS		
DEL. CONTRA ELS DRETS I DEURES FAMILIARS	238	
QUEBR. DEURES CUSTODIA, INDUCCIO ABANDÓ DOM.	105	
ABANDÓ DE FAMILIA I MENDICITAT AMB MENORS	112	
Total	455	
13.-DEL. CON. EL PATRIMONI		
FURTS	9.374	
ROBATORI AMB VIOLÈNCIA I/O INTIMIDACIÓ	6.142	
ROBATORI AMB FORÇA	13.296	
ROBATORI AMB FORÇA INTERIOR DE VEHICLE	12.751	
ROBATORI I FURT D'ÚS DE VEHICLE	5.852	
ESTAFES	1.471	
APROPIACIÓ INDEGUDA	502	
DANYS	3.581	
Total	52.969	
17.-DEL.CONTRA LA SEGURETAT COL. LECTIVA		
DELICTES CONTRA LA SALUT PÚBLICA	1.073	
Total	1.073	
Total delictes seleccionats	64.073	

2004. FALTES ZONA DESPLEGAMENT		
FALTES PENALS		
25.-FALTES		
FALTES CONTRA LES PERSONES		
25.-FALTES CONTRA LES PERSONES	2.438	
25.-FALTES CONTRA LES RELACIONS FAMILIARS (DEROGAT)	23	
25.-FALTES CONTRA LES PERSONES (AMENACES)	6.101	
25.-FALTES CONTRA LES PERSONES (LESIONS)	5.908	
FALTA D'INCOMPLIMENT D'OBLIGACIONS FAMILIARS	100	
Total	14.570	
FALTES CONTRA EL PATRIMONI		
25.-FALTES CONTRA EL PATRIMONI	748	
25.-FALTES CONTRA EL PATRIMONI (ESTAFES)	2.200	
25.-FALTES CONTRA EL PATRIMONI (FURTS)	28.245	
25.-FALTES CONTRA EL PATRIMONI (DANYS)	12.553	
Total	43.746	
TOTAL FALTES SELECCIONADES	58.316	

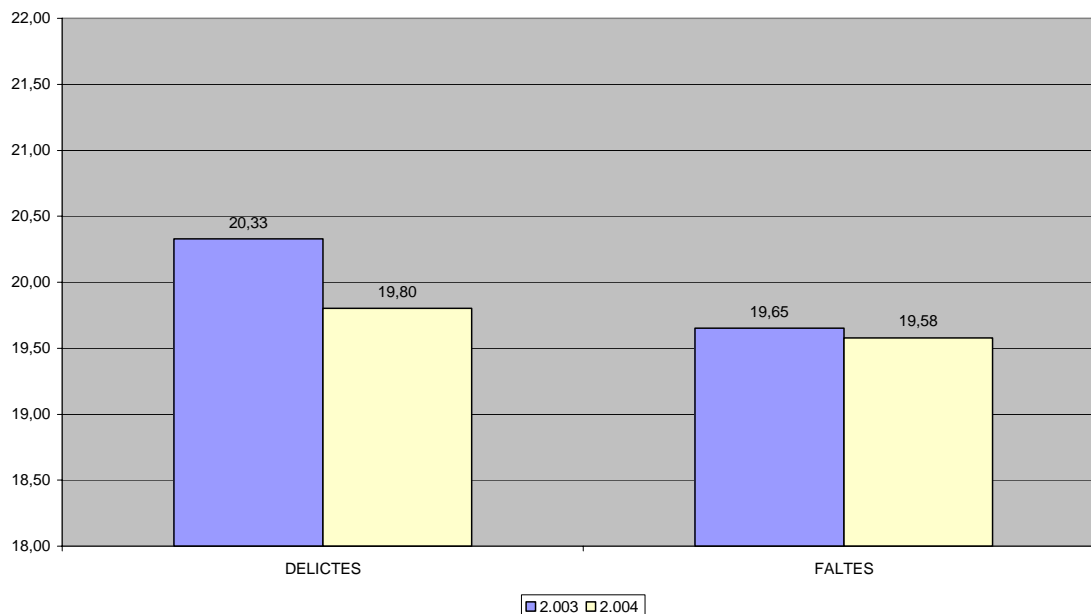
TOTAL DELICTES I FALTES SELECCIONADES	122.389
--	----------------

Pel que fa a la possibilitat de comparació en els anys 2003 i 2004 i considerant només els delictes i faltes seleccionats¹¹, es confirma la interpretació d'una lleugera baixa pel que fa als delictes i un lleuger augment respecte de les faltes, malgrat que respecte a les faltes la variació és dissol si les examinem des del punt de vista de ràtio per cada 1.000 habitants.

Comparativa de fets		
	TOTAL	
	ZONA DESPLEGAMENT	
	2003	2004
DELICTES		
01.-DE L'HOMICIDI I LES SEVES FORMES		
HOMICIDI DOLÓS AMB RESULTAT DE MORT I ASSASSINATS	42	31
<i>Total</i>	42	31
03.-DE LES LESIONS		
LESIONS	1.585	1.576
MALTRACTAMENTS EN L'ÀMBIT FAMILIAR	2.414	3.801
<i>Total</i>	3.999	5.377
07.-DE LES TORTURES I DELICTES CONTRA LA INTEGR.MORAL		
TORTURES,TRACTE DEGRADANT I VIOLÈNCIA ÀMBIT FAMILIAR	20	623
<i>Total</i>	20	623
08.-DEL. CONTRA LA LLIBERTAT SEXUAL	642	582
<i>Total</i>	642	582
13.-DEL. CON. EL PATRIMONI		
FURTS	8.571	8.486
ROBATORI AMB VIOLÈNCIA I/O INTIMIDACIÓ	4.001	4.626
ROBATORI AMB FORÇA	13.149	12.136
ROBATORI AMB FORÇA INTERIOR DE VEHICLE	12.881	11.365
ROBATORI I FURT D'ÚS DE VEHICLE	5.261	5.062
DANYS	4.983	4.954
<i>Total</i>	48.846	46.629
<i>Total delictes</i>	53.549	53.242
FALTES PENALS		
<i>Total faltes</i>	51.772	52.639
Total delictes i faltes	105.321	105.881

¹¹ No es disposa d'informació desglossada, però, sobre els delictes d'amenaques, contra la salut pública ni els diferents tipus penals en els delictes contra la llibertat sexual

ZONA DESPLEGAMENT. TIPUS PENALS SELECCIONATS. RATIO PER 1.000 HABITANTS

Tot i així, el comportament evidentment no és el mateix per regions policials. Mentre puja a Pirineu Occidental¹², Central¹³ i Ponent¹⁴, té una disminució a les regions Girona¹⁵, Metropolitana Sud¹⁶ i Metropolitana Nord¹⁷.

Les zones d'alta concentració de població, com és la Regió Policial Metropolitana Nord, aglutinen el 38% de la totalitat de fets coneguts. En aquest sentit, cal recordar que la densitat de població de mitjana en aquesta regió és superior als 850 habitants per km², mentre que la mitjana del territori de desplegament és de 118,3 h/km². I existeixen algunes poblacions en aquesta regió, com Santa Coloma de Gramenet, que ultrapassa els 16.500 habitants per km².

Cal recordar, però, que pel que fa l'estudi de les concentracions del fenomen delictiu en determinades zones no poden ser descartats altres factors que poden incidir en aquesta diferent distribució i que s'hauran de tenir en compte en futurs treballs.

¹² L'Alt Urgell, la Cerdanya, el Pallars Jussà, l'Alta Ribagorça, el Pallars Sobirà i Val d'Aran.

¹³ El Bages, Osona, el Berguedà i el Solsonès.

¹⁴ El Segrià, les Garrigues, l'Urgell, el Pla d'Urgell, la Segarra i la Noguera.

¹⁵ El Gironès, el Ripollès, la Garrotxa, l'Alt Empordà, el Baix Empordà i la Selva.

¹⁶ Només la població d'Hospitalet de Llobregat.

¹⁷ Segons la fase actual de desplegament, aquesta Regió Policial integra el Maresme, el Vallès Oriental, Badalona, Sant Adrià del Besòs i Santa Coloma de Gramenet.

Així, podem apuntar com segons dades de l'IDESCAT¹⁸ també a la Regió Policial Metropolitana Nord es concentren més del 37% dels establiments empresarials, el 37% dels vehicles o el 35% dels habitatges.

Segueix, en aquests percentatges, la Regió Policial Girona, amb més d'un 25% dels establiments empresarials, un 25% dels vehicles i un 29% dels habitatges, i que amb una densitat de població que se situa en 112 h/km² (la segona després de la Zona Metropolitana Nord per ordre ascendent) concentra un 31% dels fets coneguts.

Considerats, doncs, els registres des d'aquesta perspectiva, tindríem la taula següent, que mostraria els delictes i faltes seleccionats d'acord amb els criteris anteriors, però recollint la dada absoluta relativa al 2004.

2004. DELICTES ZONA DESPLEGAMENT						
	RP PIRINEU	ABP HOSPITALET	RP CENTRAL	RP PONENT	RP GIRONA	RP METROP NORD
DELICTES						
01.-DE L HOMICIDI I LES SEVES FORMES						
HOMICIDI DOLÓS AMB RESULTAT DE MORT	2	0	2	2	9	10
ASSASSINAT	0	3	2	1	0	3
Total	2	3	4	3	9	13
03.-DE LES LESIONS						
LESIONS (baralla tumultuària)	3	11	8	18	20	30
LESIONS	58	157	155	211	500	641
MALTRACTAMENTS EN L ÀMBIT FAMILIAR	68	500	392	527	1.240	1.758
Total	129	668	555	756	1.760	2.429
06.- CONTRA LA LLIBERTAT						
AMENACES	38	220	141	134	578	750
Total	38	220	141	134	578	750
07.-DE LES TORTURES I DELICTES CONTRA L INTE.MORAL						
TORTURES,TRACTE DEGRADANT I VIOLÈNCIA ÀMBIT FAMILIAR	29	88	125	59	159	301
Total	29	88	125	59	159	301
08.-DEL. CONTRA LA LLIBERTAT SEXUAL						
AGRESSIONS SEXUALS	7	56	26	43	111	138
ABUSOS SEXUALS	4	17	25	22	61	93
ASSETJAMENT SEXUAL	0	1	3	1	6	9
Total	11	74	54	66	178	240
12.-DEL. CONTRA LES RELACIONS FAMILIARS						
DEL. CONTRA ELS DRETS I DEURES FAMILIARS	3	18	18	29	79	91
QUEBR. DEURES QUSTODIA, INDUCCIO ABANDO DOM.	2	21	8	2	19	53
ABANDO DE FAMILIA I MENDICITAT AMB MENORS	1	9	16	5	36	45
Total	6	48	42	36	134	189
13.-DEL. CON. EL PATRIMONI						
FURTS	214	575	640	755	4.064	3.126
ROBATORI AMB VIOLÈNCIA I/O INTIMIDACIÓ	12	1.366	288	484	989	3.003
ROBATORI AMB FORÇA	260	773	1.370	1.411	4.851	4.631
ROBATORI AMB FORÇA INTERIOR DE VEHICLE	80	830	1.122	1.337	4.583	4.799
ROBATORI I FURT D US DE VEHICLE	46	644	512	600	1.693	2.357
ESTAFES	30	165	115	117	432	612
APROPIACIO INDEGUDA	24	41	56	68	143	170
DANYS	143	388	485	694	1.651	220
Total	809	4.782	4.588	5.466	18.406	18.918
17.-DEL.CONTRA LA SEURETAT COLECTIVA						
DELICTES CONTRA LA SALUT PÚBLICA	43	73	105	120	310	422
Total	43	73	105	120	310	422
TOTAL DELICTES SELECCIONATS	1.067	5.956	5.614	6.640	21.534	23.262
RESTA TIPUS DELICTIUS						
RESTA DELICTES	416	708	1.489	1.432	3.906	6.734
TOTALS	1.483	6.664	7.103	8.072	25.440	29.996

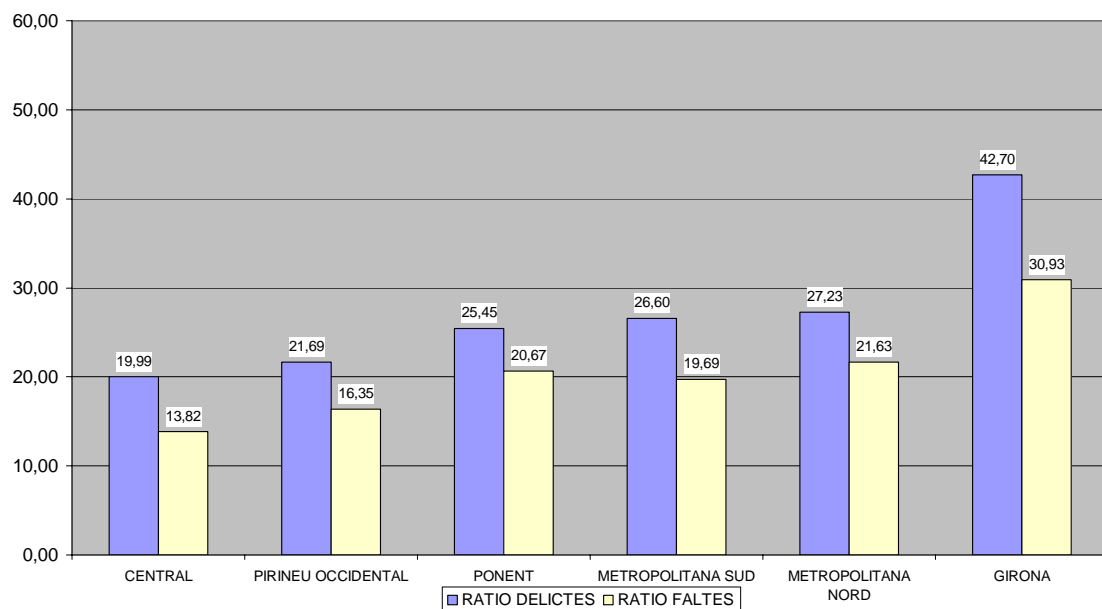
¹⁸ Dades de l'any 2002 que haurien de ser actualitzades per a una anàlisi més acurada.

2004. FALTES ZONA DESPLEGAMENT						
	RP PIRINEU	ABP HOSPITALET	RP CENTRAL	RP PONENT	RP GIRONA	RP METROP NORD
FALTES PENALS						
25.-FALTES						
FALTES CONTRA LES PERSONES						
25.-FALTES CONTRA LES PERSONES	44	211	231	325	551	1.076
25.-FALTES CONTRA LES RELACIONS FAMILIARS (DEROGAT)	0	3	0	1	8	11
25.-FALTES CONTRA LES PERSONES (AMENACES)	162	600	605	744	1.575	2.415
25.-FALTES CONTRA LES PERSONES (LESIONS)	159	540	572	721	1.570	2.346
FALTA D'INCOMPLIMENT D'OBLIGACIONS FAMILIARS	1	11	12	14	22	40
Total	366	1.365	1.420	1.805	3.726	5.888
FALTES CONTRA EL PATRIMONI						
25.-FALTES CONTRA EL PATRIMONI	14	41	102	146	201	244
25.-FALTES CONTRA EL PATRIMONI (ESTAFES)	40	121	162	313	562	1.002
25.-FALTES CONTRA EL PATRIMONI (FURTS)	347	2.191	1.858	2.633	10.013	11.203
25.-FALTES CONTRA EL PATRIMONI (DANYS)	288	1.098	1.221	1.353	3.563	5.030
Total	689	3.451	3.343	4.445	14.339	17.479
TOTAL FALTES SELECCIONADES	1.055	4.816	4.763	6.250	18.065	23.367
RESTA TIPOLOGIA						
RESTA FALTES	63	117	147	306	364	462
Total	1.118	4.933	4.910	6.556	18.429	23.829

2004. DELICTES I FALTES ZONA DESPLEGAMENT						
	RP PIRINEU	ABP HOSPITALET	RP CENTRAL	RP PONENT	RP GIRONA	RP METROP NORD
TOTAL DELICTES I FALTES	2.601	11.597	12.013	14.628	43.869	53.825

Pel que fa al nombre de delictes, com a fets penals més greus, per cada 1.000 habitants, podem observar aquesta diferent distribució.

DELICTES I FALTES ANY 2004. RATIO PER 1.000 HABITANTS

Els fets més significatius contra la propietat

En termes generals, s'observa una disminució tenint en compte els períodes coincidents, que suposa passar de 32,7 delictes i faltes contra el patrimoni per cada 1.000 habitants l'any 2003 a 31,7 l'any 2004.

Cal, però, ressaltar que en l'àmbit concret dels fets contra la propietat es reitera que aquesta disminució és més evident en els delictes, que en les faltes penals.

Els robatoris contra l'habitatge

El robatori contra l'habitatge com a tipus delictiu registrat per la PG-ME suposa només un 3,60% de la totalitat de delictes i faltes registrades, és, però, un dels fets que més impacte psicològic provoca a la població segons l'*Enquesta de seguretat pública de Catalunya*, un 6,05.

És un àmbit on el percentatge de denúncia també se situa per sobre de la mitjana general, un 54,99% pel que fa als habitatges i un 67,03% pel que fa a les segones residències, davant del 38,28% de mitjana segons l'*Enquesta de seguretat pública de Catalunya* d'enguany.

Les regions policials Central, Ponent i Metropolitana Nord tenen xifres per sota de la mitjana del territori de desplegament i amb variacions poc significatives respecte de l'any 2003.

Determinades regions policials però, pateixen aquest tipus delictiu amb més força. És el cas de la Regió Policial Girona, on es registren el 43,78% dels delictes contra l'habitatge coneguts. El Pirineu Occidental se situaria en segon lloc i amb una tendència a l'alça, malgrat que encara se situa en els nivells de la mitjana de tot el territori de desplegament.

Pot ser destacable que aquestes dues regions tenen una característica molt similar, que és la configuració particular d'aquests habitatges. A Girona, del total de 385.091

habitatges¹⁹, el 48,60% són habitatges no principals i al Pirineu Occidental aquesta xifra s'eleva al 53,71% del total de 51.894 habitatges²⁰.

Els robatoris contra els comerços i bancs i caixes

Els fets tipificats pels serveis policials de la PG–ME com a delicte de robatoris amb força contra establiments comercials i robatoris amb violència a bancs i caixes suposen un 1,70% del total de registres de fets coneguts per la policia en territori de desplegament.

És també un àmbit amb un percentatge de denúncia molt alt, un 63,81%.

La comparació confirma que, en termes generals, existeix una tendència a la baixa quant al nombre de delictes. Però pel que fa als robatoris amb violència contra bancs i caixes, es produeix un augment, encara que s'ha de tenir en compte que aquest tipus delictiu ha suposat l'any 2004 només un 0,06% de la totalitat dels delictes, la qual cosa en termes de ràtio per 1.000 habitants suposa una xifra de 0,029, però que respecte a l'any 2003 (0,018 per 1.000 habitants) mostra, com dèiem, una tendència a l'alça.

Pel que fa a la resta de robatoris contra establiments comercials, tipus delictiu que es realitza amb força, la tendència és a la baixa.

De nou, cal fer una apreciació diferenciada de la Regió Policial Girona, única regió policial que se situa per sobre de la mitjana del territori de desplegament i la disminució de la qual és menys significativa.

	TOT COINCIDENT	
	2003	2004
Robatori amb força establiment comercial	2.483	2.032
Robatori amb violència bancs i caixes	26	42
TOTALS	2.509	2.074
RÀTIO PER 1.000 HABITANTS	1,0	0,8

	PIRINEU OCCIDENTAL		GIRONA		PONENT	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Robatori amb força establiment comercial	55	39	815	794	327	255
Robatori amb violència bancs i caixes	0	0	7	13	3	5
TOTALS	55	39	822	807	330	260
RÀTIO PER 1.000 HABITANTS	0,8	0,6	1,4	1,4	1,1	0,8

	CENTRAL		METROPOLITANA NORD		ABP HOSPITALET	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Robatori amb força establiment comercial	374	230	834	654	78	60
Robatori amb violència bancs i caixes	4	5	9	19	3	
TOTALS	378	235	843	673	81	60
RÀTIO PER 1.000 HABITANTS	1,1	0,7	0,8	0,6	0,3	0,2

¹⁹ Dades de 2001. Font IDESCAT.

²⁰ Dades de 2001. Font IDESCAT.

Els robatoris contra vehicles

Aquest tipus delictiu que pot significar tant el delictes de robatori del vehicle com el de robatori a l'interior del vehicle representa un 13,49% del total de delictes i faltes registrades per la policia, i té un cost psicològic per a la població per sota de la mitjana a Catalunya, un 5,69²¹.

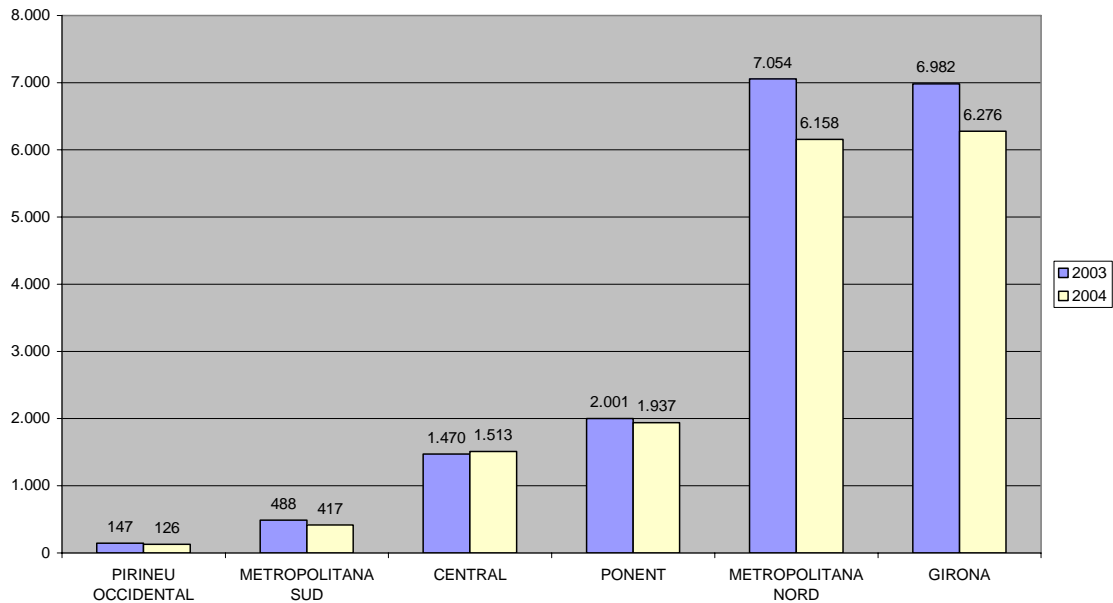
Es tracta d'un bé de consum molt estès a la nostra societat. En aquest sentit i segons dades de l'IDESCAT de l'any 2002, l'índex de vehicles per cada 1.000 habitants arribava a 674,8 del total de la població en territori de desplegament.

De nou, però, la lectura respecte a la comparativa per regions policials i al temps analitzant les variacions respecte de l'any 2003 dóna dades diferents segons si observem la dada absoluta a si l'observem posada en relació amb la ràtio per cada 1.000 habitants.

Així, pel que fa al primer gràfic i pel que fa a tota la zona de desplegament, podem afirmar que es dóna una disminució que passaria de 18.142 registres l'any 2003 a 16.427 l'any 2004, amb la distribució següent per regions policials:

²¹ Segons dades de l'ESPC corresponents a l'any 2004.

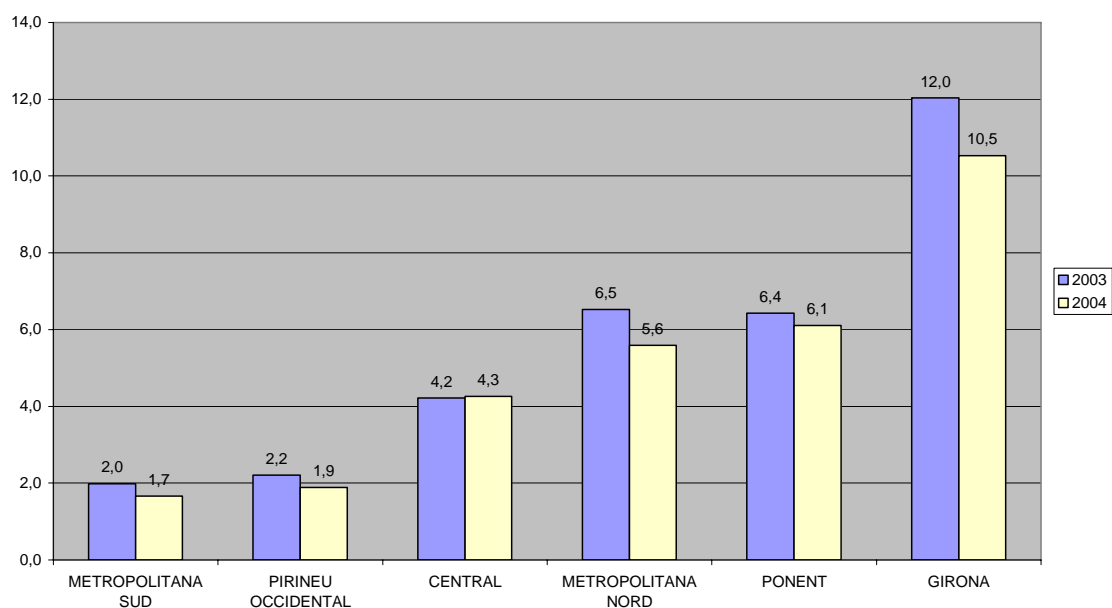
ROBATORIS DE I A L'INTERIOR DE VEHICLES. DADES ABSOLUTES

Des del punt de vista de la ràtio per cada 1.000 habitants també s'observa aquesta tendència a la disminució, que se situa l'any 2004 en 6,1 delictes per cada 1.000 habitants davant els 6,9 de l'any 2003.

Ara bé, per regions policials Pirineu Occidental, Ponent i Central, encara que aquesta última és l'única en què la tendència a la disminució no es dona, es troben per sota d'aquesta mitjana, mentre que la Regió Policial Girona seria l'única regió que es trobaria per sobre.

ROBATORIS DE I A L'INTERIOR DELS VEHICLES. RATIO PER 1.000 HABITANTS

Altres delictes contra la propietat

Furts i danys

Tant els furts com els danys són dos tipus delictius que, malgrat no comporten violència sobre les persones, comporten molèsties evidents per a les víctimes i pertorben una convivència tranquil·la.

Suposen un 11,04% de la totalitat de delictes registrats i no han patit variacions substancials.

Robatoris amb força

Aquest tipus delictiu tampoc implica una violència sobre les persones, però la circumstància de força en les coses suposa una molèstia afegida al valor de la cosa.

Ha suposat l'any 2004 un 4,69% de la totalitat de fets registrats per la policia, i en aquest àmbit sí que s'ha donat una variació significativa respecte del 2003, a la baixa en totes les regions policials tret de la Regió Policial Central.

L'índex per 1.000 habitants se situa en 2,2.

Estrebades

L'estrebada implica ja una violència sobre les persones, malgrat que no implica l'ús d'arma.

El total d'estrebades respecte a la resta de fets registrats arriba a un 1,05%, amb un índex per cada 1.000 habitants de 0,5 l'any 2004, i experimenta també certa tendència a la disminució a totes les regions policials.

Robatoris amb violència

Aquest delicte que ha suposat l'any 2004 un 2,72% del total de delictes i faltes registrades, ha patit un augment preocupant a totes les regions policials tret del Pirineu Occidental, on sembla donar-se una tendència a la disminució.

Ha afectat 1,3 habitants per cada 1.000, mentre que l'any 2003 l'índex se situava en el 0,8.

Faltes contra el patrimoni

Les faltes contra el patrimoni representen un 31,80% sobre la totalitat dels fets penals registrats l'any 2004 i un 73,54% del total de les faltes registrades el mateix any.

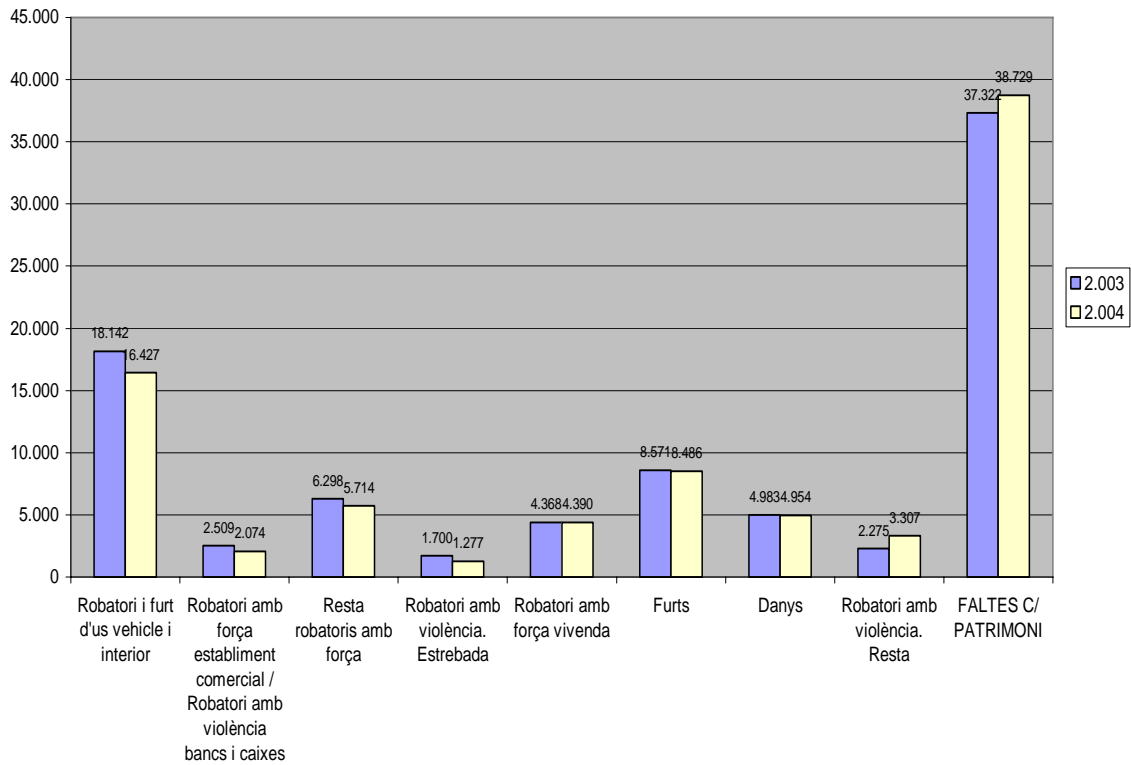
És un àmbit en què es constata la tendència a l'augment.

1.6 Conclusions respecte dels delictes contra la propietat

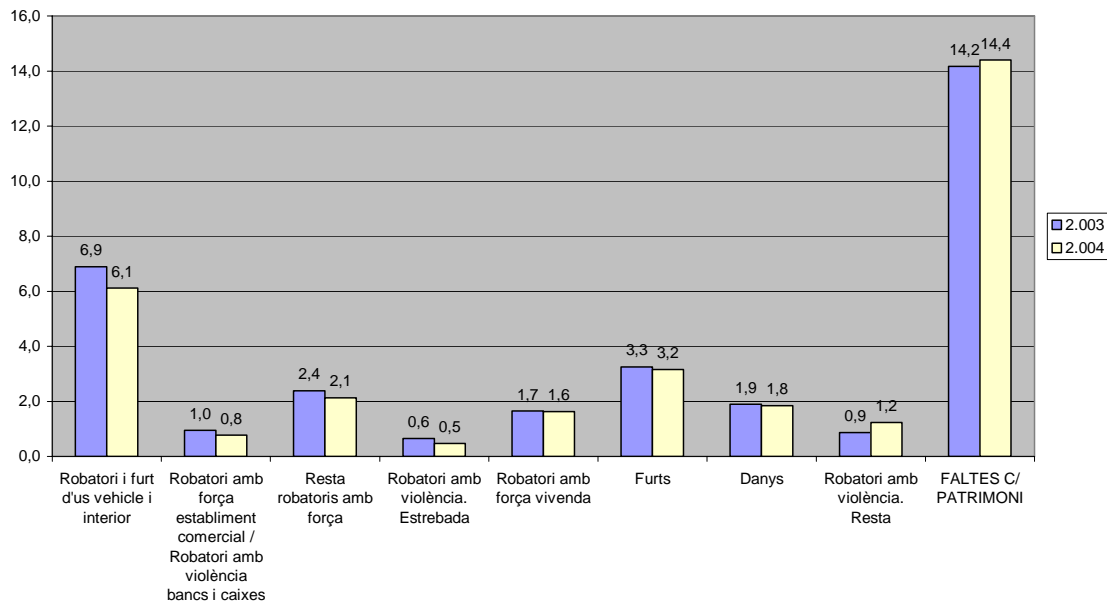
En resum, podem afirmar que, en conjunt, no es donen variacions substancials. Així, els augments constatats no són prou significatius atès que el nombre total de delictes contra la propietat descendeix, però sí que cal estar atent per si es confirma una tendència en l'ús de mètodes violents en la comissió dels delictes.

Cal tenir en compte que les dades indiquen que, en general, les faltes penals augmenten, però els fets delictius disminueixen i, alhora, en l'àmbit dels delictes, determinades tipologies violentes augmenten.

RESUM FETS CONTRA LA PROPIETAT.

RESUM FETS CONTRA LA PROPIETAT. RATIO PER 1.00 HABITANTS

Els fets més significatius contra les persones

Com s'ha dit en l'apartat d'aquest informe sobre la seguretat a tot el territori de Catalunya, aquests tipus penals són de consideració obligada des de la perspectiva d'un concepte de seguretat que ha de valorar també l'alarma social provocada per l'activitat delictiva.

Pel que fa a l'anàlisi de les dades aportades pel Nucli d'Informació Policial cal observar com aquests tipus delictius no semblen tenir una relació directa amb les concentracions de població a què fèiem esment quan ens referíem als delictes contra la propietat.

En aquest àmbit s'observa un efecte invers al que hem vist anteriorment, això és, la constatació que els delictes experimenten un augment respecte de 2003, mentre que les faltes experimenten una disminució. Però cal recordar les observacions que s'han fet respecte de les modificacions legislatives pel que fa a l'àmbit familiar, que en passar un bon nombre de fets constitutius de falta a delictes, ha sobredimensionat aquests per sobre d'aquells, cosa que distorsiona completament les xifres.

	DADES ABSOLUTES		RÀTIO PER 1.000 HABITANTS	
	2003	2004	2003	2004
DELICTES C/ PERSONA	4.774	6.696	1,81	2,49
FALTES C/ PERSONA	13.000	12.598	4,93	4,69

DELICTES C/ LA PERSONA	DADES ABSOLUTES		RÀTIO PER 1.000 HABITANTS	
	2003	2004	2003	2004
Homicidi dolos /assassinat (resultat de mort)	42	31	0,02	0,01
Llibertat sexual	713	665	0,27	0,25
Lesions	1.585	1.576	0,60	0,59
Maltractaments i violència àmbit familiar	2.434	4.424	0,92	1,65

Homicidis i assassinats

Els homicidis i/o assassinats consumats, coneguts per la PG-ME, han suposat una ràtio de 0,01 delictes per cada 1.000 habitants l'any 2004, amb una tendència a la baixa respecte de l'any 2003 en què la ràtio, malgrat ser també molt baixa, va arribar als 0,02 delictes per cada 1.000 habitants.

Aquesta tendència ha estat igual en totes les regions policials tret del Pirineu Occidental, on l'any 2003 no es va registrar cap homicidi o assassinat, mentre que l'any 2004 es van donar 2 successos d'aquest tipus penal. Però quan parlem de xifres tan baixes que sovint poden dependre d'un únic fet, les dades no són significatives.

Lesions

L'índex de lesions per cada 1.000 habitants se situa en el territori de desplegament en un 0,67, sense variacions substancials respecte de l'any 2003 pel que fa als territoris i períodes coincidents.

Com dèiem, no s'observa relació entre una major concentració de població i el nombre de delictes de lesions que es donin. Així, estan per sota de la mitjana del territori de desplegament les regions policials Central i Metropolitana Nord (amb un 0,4 i 0,5 respectivament), l'ABP de l'Hospitalet es situaria en aquesta mateixa mitjana, mentre que les regions policials Girona, Pirineu i Ponent estan per sobre (amb un 0,9 les dues primeres i 0,7 l'última de les RP esmentades).

Delictes contra la llibertat sexual

Aquest tipus delictiu ha experimentat també respecte de l'any 2003 una tendència a la baixa, passant de 0,3 delictes per cada 1000 habitants a 0,2.

Les RP Girona i Ponent tornen a situar-se per sobre d'aquesta mitjana (amb un 0,4 i un 0,3 respectivament), malgrat que en ambdues s'observa també aquesta lleugera tendència a la baixa.

Les RP Pirineu Occidental, Metropolitana Nord i Central confirmen també aquesta tendència, sense superar la mitjana del territori de desplegament.

Faltes contra les persones

L'àmbit de les faltes contra les persones també ha experimentat una disminució respecte de l'any 2003, passant de 4,9 a 4,7 fets coneguts per cada 1.000 habitants.

Suposa un capítol ampli de fets que van des de les lesions (no definides com a delictes) fins a l'incompliment de resolució judicial sobre guarda d'un menor, passant per la mort o lesions per imprudència greu, les amenaces, les coaccions, les injúries o les vexacions, i la manca d'auxili a persona desvalguda o menor abandonat.

Maltractaments i violència en l'àmbit familiar

Aquest és l'únic tipus delictiu que ha experimentat un augment i s'ha situat l'any 2004 en l'índex d'1,6 delictes per cada 1.000 habitants.

Els canvis legislatius que s'han donat en aquesta matèria han ajudat sens dubte que aquest comportament aflori a les dades policials amb força.

També és important veure com aquesta tendència a l'alça ha tingut un comportament molt similar a totes les regions policials.

1.7 Conclusions

En resum, les dades registrades per les forces i cossos de seguretat en general i per la Policia de la Generalitat–Mossos d'Esquadra en particular ens mostren que l'àmbit corresponent als delictes acusa una lleugera baixa mentre que l'àmbit dels fets penals tipificats com a faltes pateix un augment.

Tanmateix, dins de la tipologia delictiva cal posar en relleu l'augment que suposen els fets contra el patrimoni realitzats amb violència i intimidació i l'augment també d'aquells fets que hem classificat com a delictes contra les persones en la mesura que suposen un atac contra la vida o la integritat física de les persones, fonamentalment centrat en els maltractaments o la violència en l'àmbit familiar.

2. L'opinió dels ciutadans en matèria de seguretat i policia. L'Enquesta de seguretat pública de Catalunya

Com ja s'ha indicat anteriorment, la mesura de la delinqüència que es fonamenta en l'estadística policial pot complementar-se amb les dades que proporcionen les enquestes adreçades a una mostra representativa de la població general. Els instruments d'enquesta permeten enregistrar la victimització experimentada pels ciutadans, amb independència de que hagi estat denunciada o no, i recollir les seves opinions en matèria de seguretat i policia.

Per recollir aquesta informació complementària, el Departament d'Interior compta amb l'*Enquesta de seguretat pública de Catalunya* (ESPC) la darrera edició de la qual s'ha dut a terme al llarg del primer trimestre d'enguany, la qual cosa ens permet conèixer la victimització experimentada l'any 2004, ja que les preguntes sobre victimització es refereixen invariablement a "l'any passat". La mateixa enquesta també ens permet conèixer les opinions i les valoracions dels ciutadans en el moment de realitzar el treball de camp, és a dir, durant els primers mesos de l'any en curs.

2.1 Les experiències de victimització l'any 2004

El record espontani de la victimització experimentada

El nombre de persones que recorden, al començament mateix de l'entrevista, haver estat víctimes d'algun il·lícit durant l'any anterior s'ha incrementat. Aquest indicador s'obté directament de la pregunta inicial del qüestionari: "*Recorda si l'any passat va ser víctima d'algun delicte (robatori, atracament, agressió...)?*", i els resultats corresponents als darrers sis anys han estat els següents²²:

²² Aquí s'ha optat per l'indicador "brut": (entrevistes amb records espontanis de victimització/total entrevistes) x 100.

Evolució del record espontani de victimització, 1999–2004

Percentatge de les persones que recorden immediatament haver estat víctimes d'algun il·lícit.

Any al que es refereix el record	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Recorden haver estat víctimes	5,0%	5,6%	6,5%	7,5%	7,1%	7,5%

El treball de camp de l'ESPC es porta a terme durant els primers mesos de l'any, precisament per facilitar el record dels fets experimentats "l'any passat". I no obstant això, la primera pregunta del qüestionari no mesura el percentatge de les persones victimitzades, sinó el percentatge de les que recorden un d'aquests fets de manera immediata. Al llarg de l'entrevista, en plantejar preguntes més específiques, es rememoren fets que no encaixen amb la percepció espontània del que és un delicte, inicialment oblidats o no considerats prou importants per la persona entrevistada.

És a dir, aquestes dades no mesuren la prevalença (el percentatge total de persones victimitzades), sinó el percentatge de persones que conserven un record despert d'un fet que han considerat immediatament delictiu. En aquest sentit, constitueixen un indicador d'impacte, ja que els resultats obtinguts no estan correlacionats únicament amb els il·lícits experimentats, sinó també amb la construcció social del que és un delicte i amb el seu impacte subjectiu sobre les víctimes²³.

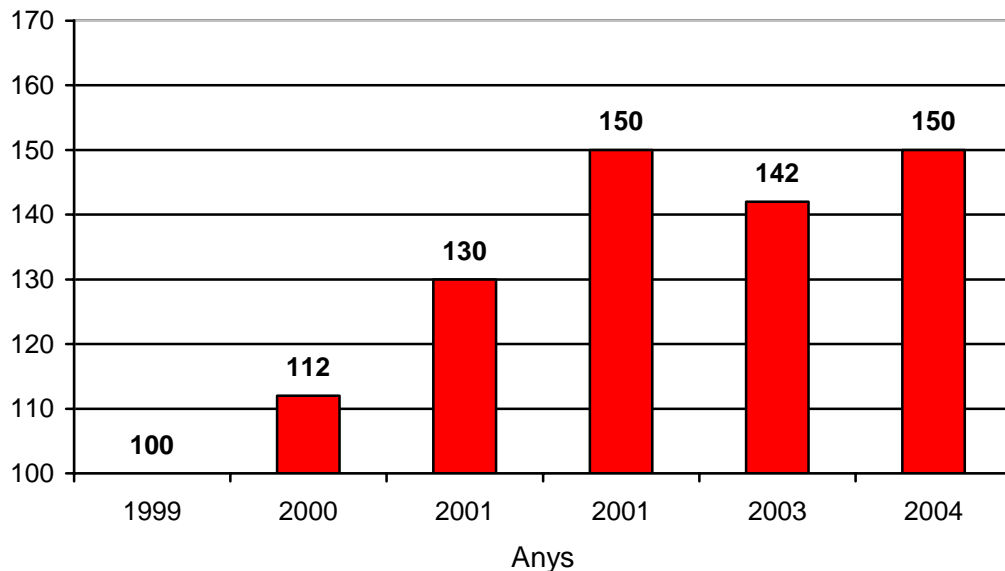
I pot comprovar-se que el nombre de persones que recorden espontàniament haver estat víctimes d'algun delicte s'ha incrementat considerablement des de l'any 1999. El record espontani va disminuir quatre dècimes l'any 2003, però s'ha tornat a incrementar quatre dècimes l'any 2004, una oscil·lació que no modifica la tendència alcista del període, tot i que assenyala una desacceleració o, fins i tot, una estabilització. En tot cas, el període d'increments més enèrgics (anys 2001 i 2002) sembla haver quedat endarrerat.

Per oferir una imatge gràfica d'aquesta tendència hem optat per considerar l'any 1999 com a base (=100), ja que va iniciar la sèrie de l'ESPC posterior a la prova pilot

²³ Aquest indicador és una singularitat de les enquestes de victimització fetes a Catalunya, introduït ja l'any 1984 a l'*Enquesta de victimització de Barcelona* a proposta de l'equip universitari dirigit per Anna Alabart i Juli Sabaté, i s'ha mantingut en les diverses edicions de l'ESPC en considerar que ofereix una visió sintètica de la victimització convencional d'especial impacte.

i, a partir de llavors, el treball de camp sempre s'ha dut a terme durant el primer trimestre, facilitant el record de les experiències viscudes durant l'any natural vençut i reforçant la validesa de les comparacions. Vegem-ne els resultats:

Evolució del record espontani de victimització, 1999 - 2004
Any 1999 = 100 (el 5% de la població recordava espontàniament algun fet)

La distribució territorial de la victimització confirma un fet ja assenyalat en informes anteriors de l'ESPC: l'impacte és més intens al Camp de Tarragona i al municipi de Barcelona. Concretament, el record espontani afecta el 8,4% dels residents al Camp de Tarragona i el 8,9% dels residents al municipi de Barcelona, xifres significativament superiors a la mitjana catalana (7,5%). Més endavant s'insistirà sobre aquesta qüestió.

La resta de perfils sociodemogràfics tampoc presenten gaire novetats en relació amb els resultats obtinguts en edicions anteriors de l'enquesta. Així, en termes generals, el record de la victimització experimentada s'incrementa amb el nivell d'estudis o de renda, i disminueix amb l'edat.

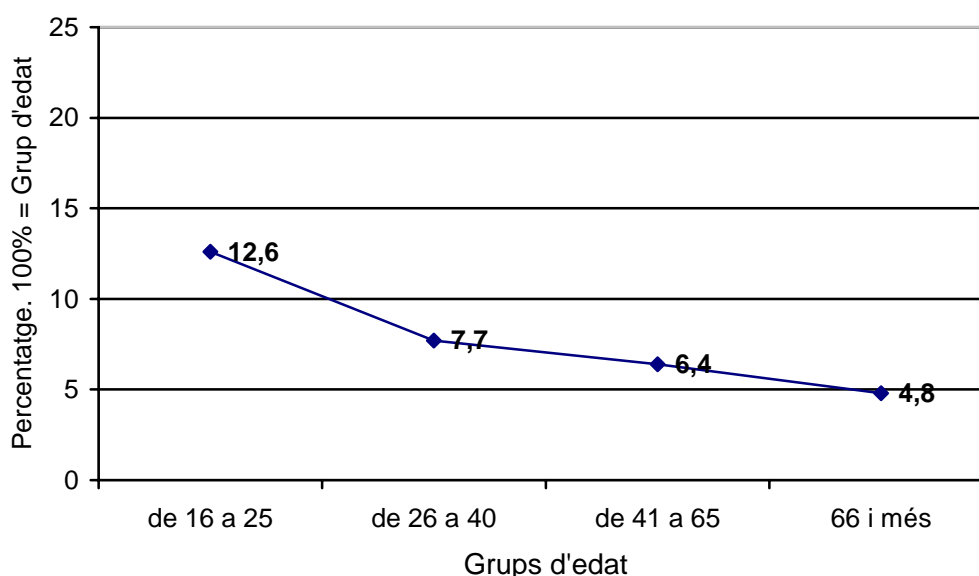
No obstant això, sí que hem de destacar l'especial afectació de la població jove: el 12,6% de les persones de 16 a 25 anys recorden espontàniament haver estat

objecte d'algun robatori, atracament o agressió durant l'any 2004, davant del 7,5% en el conjunt de la població.

És a dir, entre els 16 i els 25 anys el record espontani de victimització es situa cinc punts per sobre de la mitjana poblacional. Una diferència notable que, probablement, és encara més intensa en determinats subgrups, sobretot entre els joves que es troben a l'atur buscant la primera feina. La submostra d'aquests joves és excessivament minsa per pronunciar-s'hi taxativament (n=62), però crida l'atenció que prop del 16% (n=10) assenyalessin immediatament que havien estat víctimes d'algun robatori, atracament o agressió.

En tot cas, els fets enregistrats afecten de manera diferent els diversos grups d'edat. Més endavant tornarem sobre aquesta qüestió, però ja ara podem assenyalar, a grans trets, com evoluciona el record de la victimització segons l'edat.

El record espontani de victimització per franges d'edat.
Percentatge de víctimes sobre el seu grup d'edat. Any 2004

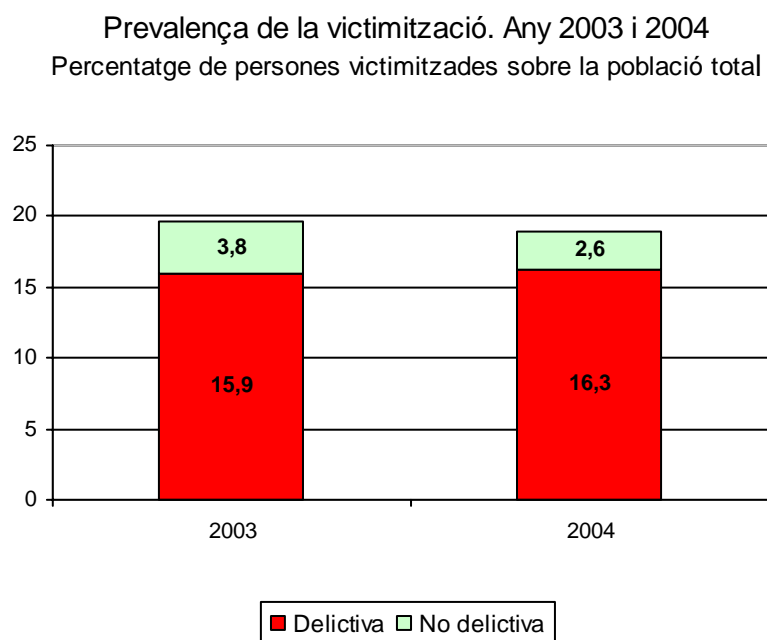
La prevalença

L'ESPC s'interessa de manera més sistemàtica pels il·lícits experimentats en sis àmbits de victimització força independents: els fets contra els vehicles, els domicilis,

les segones residències, els comerços o petits negocis, l'economia agrària i la seguretat personal. La formulació de preguntes específiques sobre la victimització experimentada en cada un d'aquests àmbits permet detectar fets que no es mencionen espontàniament en les respostes a una pregunta genèrica.

Hem de distingir, doncs, entre el record espontani i la prevalença. El record espontani reflecteix un nombre de fets més reduït i emocionalment més carregat, mentre la prevalença, és a dir, el percentatge de persones victimitzades en els sis àmbits estudiats, proporciona una visió més àmplia i més detallada de la victimització. Tant és així que les dades sobre prevalença han de distingir entre la victimització delictiva i la victimització produïda per il·lícits que les mateixes víctimes no consideren delictius.

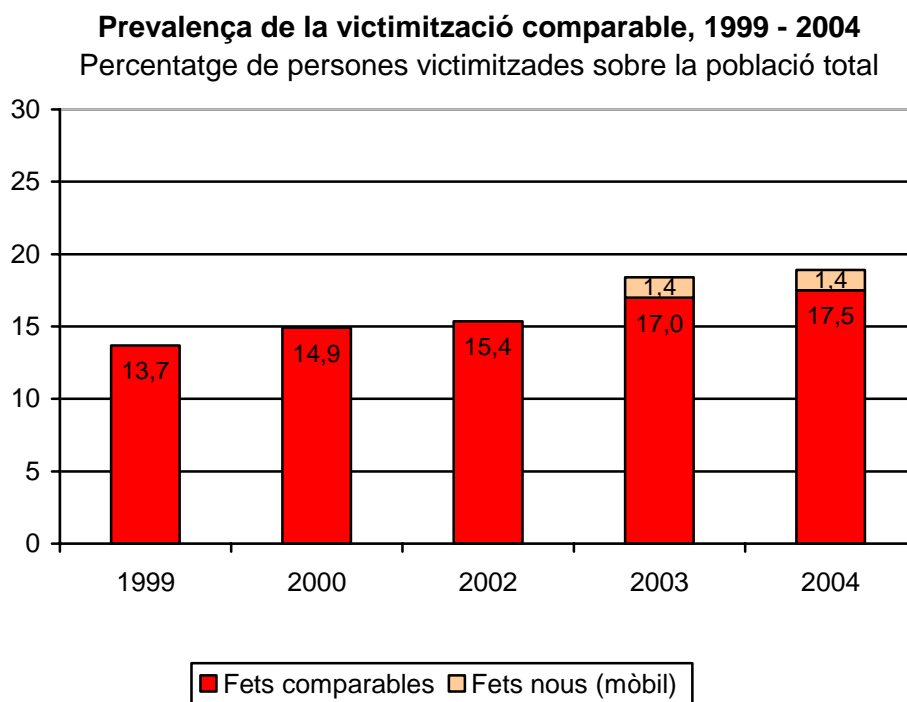
En aquest marc, la darrera edició de l'ESPC ha enregistrat una disminució de la victimització total, una dada esperançadora que ha de ser immediatament puntualitzada: el percentatge de persones que s'han considerat víctimes d'algun fet *delictiu* ha arribat al 16,3% i va ser del 15,9% l'any 2003. Vegem-ho amb més detall en un gràfic de barres:

La prevalença global, és a dir, el percentatge total de les persones victimitzades per qualsevol fet, delictiu o no delictiu, ha disminuït del 19,7% l'any 2003 al 18,9% l'any 2004. Una dada congruent amb altres signes de millora de la seguretat que

enregistra l'ESPC d'enguany. I, no obstant això, la composició interna de la prevalença indica que les tensions alcistes no estan superades. És a dir, la disminució global de la prevalença no ens pot fer oblidar que la victimització considerada delictiva per les víctimes ha augmentat.

De fet, la tendència alcista de la prevalença pot detectar-se, com a mínim, des de l'any 1999²⁴. L'ESPC es troba en fase experimental i, per tant, les successives edicions de l'enquesta han introduït modificacions del qüestionari que han de ser tingudes en compte per dur a terme comparacions interanuals. En conseqüència, els indicadors comparables, basats en un mateix conjunt de fets i en uns criteris de còmput idèntics, s'han representat en el gràfic de barres amb una mateixa trama, i els increments atribuïbles a l'ampliació del qüestionari, dels anys 2003 i 2004, s'han representat amb un segment apilat de color més clar. Vegem-ho²⁵:

Concretament, el qüestionari referit a l'any 2003 va introduir una pregunta addicional sobre els robatoris de telèfon mòbil no associats a fets més generals, que no apareixia explícitament en les edicions anteriors, on només es preguntava

²⁴ Hi ha motius per pensar que el canvi de tendència va produir-se l'any 1998. En tot cas, l'*Enquesta de victimització de Barcelona* que s'ha realitzat anualment des de l'any 1984 va registrar un mínim a l'edició de 1998 i, des d'aleshores, el percentatge de persones victimitzades ha estat creixent.

globalment sobre “estrebades” i “robatoris de bossa o cartera”. I la modificació no ha estat trivial: amb independència que les víctimes els consideressin delictiu o no, la nova pregunta ha comportat un increment de la prevalença de l'1,4% els dos anys. I és raonable suposar que una part d'aquestes respostes es perdia en les edicions anteriors.

En tot cas, fins i tot si deduïm els robatoris de mòbils, la prevalença de la victimització s'està incrementant des de l'any 1999, i l'any 2004 el nucli principal de la victimització, és a dir, la victimització delictiva, s'ha incrementat en 0,4 punts percentuals respecte a l'any 2003, tot i que la prevalença global, (victimització delictiva i no delictiva) hagi disminuït 0,8 punts percentuals.

Com s'ha indicat abans, la distribució territorial de la victimització delictiva segueix un esquema similar al d'anys anteriors: la ciutat de Barcelona, el Camp de Tarragona i, enguany, les Terres de l'Ebre presenten percentatges de victimització superiors a la mitjana i la resta de territoris es situen per sota. Vegem-ho de manera més detallada, comparant els resultats de l'ESPC corresponents als anys 2003 i 2004:

Distribució territorial de la victimització delictiva. Anys 2003 i 2004

Percentatge de persones victimitzades sobre la població total

Àmbits territorials	Prevalença de la victimització delictiva	
	2003	2004
Municipi de Barcelona	20,0	20,2
Regió Metropolitana (sense Barcelona)	15,5	15,9
Camp de Tarragona	19,1	18,2
Terres de l'Ebre	14,1	17,7
Regió de Girona	13,9	15,6
Regió de Ponent	11,1	10,2
Central	9,6	9,5
Pirineu Occidental	8,8	8,7
TOTAL	15,9	16,3

²⁵ En aquesta sèrie temporal no s'han inclòs les dades corresponents a l'any 2001 perquè presenten problemes de comparabilitat especials.

La distribució regional de la prevalença delictiva requereix algun comentari. Hi ha regions on la prevalença es manté relativament estable (Central, Pirineu Occidental), fins i tot s'enregistra una lleugera millora a Ponent i al Camp de Tarragona, que contrasta amb els considerables increments detectats a la Regió Girona i a les Terres de l'Ebre, mentre els increments a la Regió Metropolitana semblen desaccelerar-se.

En tot cas, l'especial incidència de la victimització delictiva entre les persones residents a Barcelona ha d'interpretar-se, en primer lloc, com un efecte de la centralitat. Des que hi ha registres de victimització, Barcelona ha tingut una prevalença superior a la mitjana catalana. Això no obstant, l'any 1999 la diferència era de 0,6 punts percentuals, l'any 2000 ja era de 1,5 punts, l'any 2002 de 3 punts i l'any 2003, en l'àmbit més compromès, és a dir, en l'àmbit de la victimització delictiva, la diferència va ser de 4,0 punts, mentre l'any 2004 ha disminuït situant-se prop dels 3,8 punts.

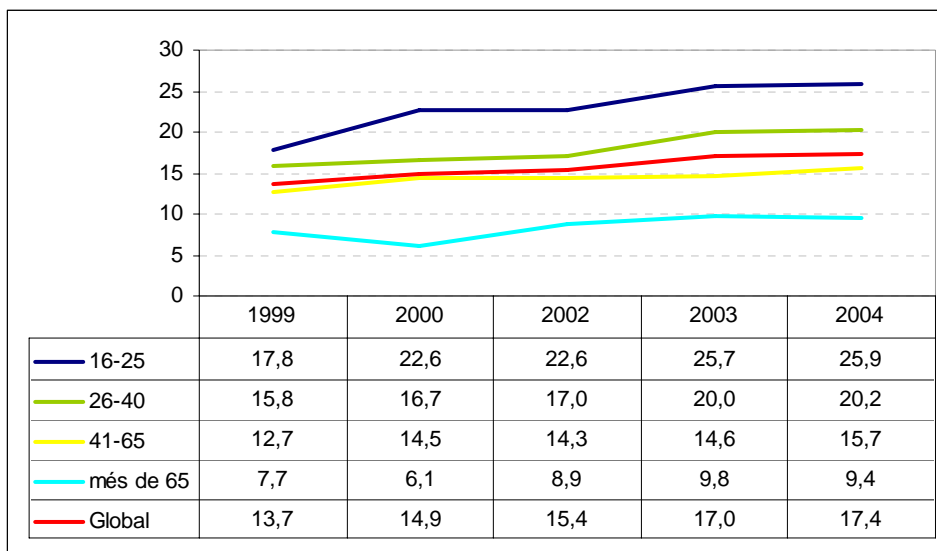
La interpretació d'aquests fets no està lliure de dificultats però, en hipòtesi, pot relacionar-se amb el reforçament d'alguns elements de centralitat, sobretot els relacionats amb el lleure i el turisme, que incrementen les oportunitats de dur a terme determinats actes il·lícits (furts, estrebades, etc.) en un context on el segment de la població no integrat normalment al teixit social o al mercat laboral ha crescut.

La distribució per edats mereix un comentari diferenciat. També aquí retrobem un esquema similar al d'anys anteriors: la victimització disminueix amb l'edat. No obstant això, s'ha de destacar el fet perquè la diferència de la victimització dels més joves respecte a la mitjana s'ha intensificat des de l'any 1999. En aquest sentit, podem observar com ha evolucionat la prevalença en quatre grups d'edat al llarg de cinc edicions de l'ESPC, reflectint només els fets comparables al llarg de totes les edicions (bàsicament, victimització sense robatori de mòbils i sense distingir ara entre victimització delictiva i no delictiva)²⁶:

²⁶ En aquesta sèrie temporal no s'han inclòs les dades corresponents a l'any 2001 perquè presenten problemes de comparabilitat especials.

Prevalença de la victimització comparable per grups d'edat. Anys 1999-2004

Percentatge de persones victimitzades respecte al seu grup d'edat

La victimització comparable s'ha incrementat, doncs, en tots els grups d'edat, però si l'any 1999 els residents a Catalunya de 16 a 25 anys eren victimitzats 4,1 punts percentuals per sobre de la mitjana, l'any 2004 ho han estat 8,5 punts per sobre. I és evident que l'increment de la diferència està relacionat amb la tipologia dels fets. És a dir, es produeixen més fets i són d'un tipus que afecten més els joves. En el proper apartat insistirem en aquest problema en comentar com ha evolucionat la victimització per àmbits al llarg dels darrers anys.

2.2 Els àmbits de victimització

Malgrat els increments de la prevalença assenyalats fins ara, el percentatge de persones victimitzades s'ha mantingut relativament estable en la majoria d'àmbits, amb una excepció crítica: el nombre d'individus que han experimentat algun fet contra la seva seguretat personal s'ha més que doblat des de l'any 1999. I, evidentment, aquests tipus de fets poden afectar tant o més els joves que la resta de la població.

Àmbits de victimització, Anys 1999 -2004

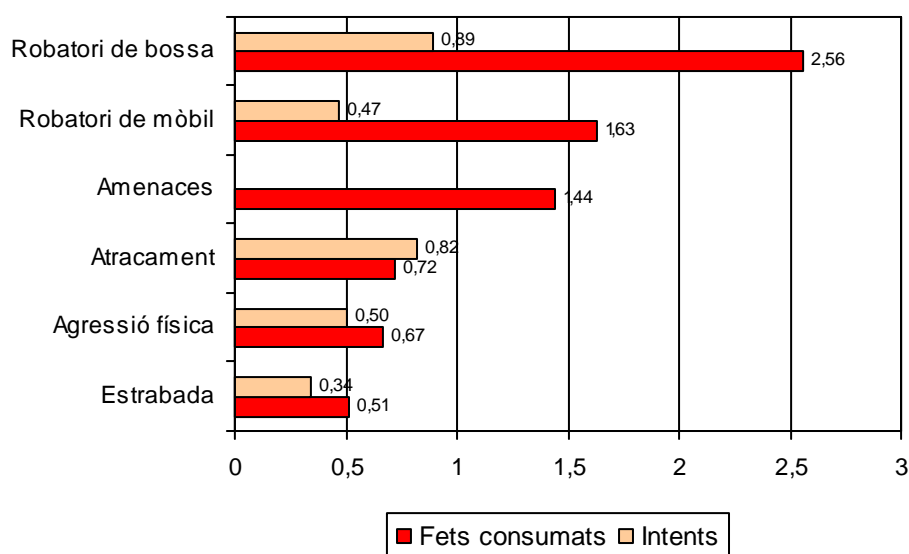
Percentatge de persones victimitzades sobre la població total, en sis àmbits

Prevalença de la victimització	1999	2000	2002	2003	2004
Fets contra els vehicles	7,35	6,43	6,37	7,60	7,42
Fets contra el domicili	1,57	1,83	1,64	1,73	1,76
Fets contra la segona residència	0,71	0,89	0,73	0,69	0,66
Fets contra comerços i petits negocis	0,72	1,11	0,95	0,96	0,88
Fets contra l'economia agrària	0,83	0,60	0,74	0,81	0,59
Fets contra la seguretat personal	3,66	5,55	6,32	7,09	7,85

L'increment de la victimització en l'àmbit de la seguretat personal constitueix, doncs, una de les característiques centrals del període, i requereix una descripció més detallada. Vegem les prevalences de cada un dels fets contra la seguretat personal, enregistrats a l'ESPC d'enguany, hagin estat considerats delictius o no per les mateixes víctimes:

Víctimització contra la seguretat personal. Any 2004

Percentatge sobre la població total

El predomini aparent de la victimització per robatoris de bossa o de telèfon mòbil ha de ser matisat. Aquests dos fets, conjuntament, han afectat prop del 5% de la població, mentre que la resta de fets, que comporten algun grau de violència, com a mínim verbal (estrebades, agressions físiques, atracaments i amenaces), han afectat el 4,4%. La diferència és, doncs, de només sis dècimes. Si ens referim exclusivament als fets consumats, la diferència és més àmplia, però poc més d'un punt percentual (robatoris de bossa i de telèfon mòbil: 4,4%; estrebades, agressions físiques, atracaments i amenaces: 3,2%).

En definitiva, el segment de la població que es considera víctima de fets amb algun grau de violència o d'intimidació constitueix una minoria significativa i es tracta possiblement d'una minoria creixent (4,2% l'any 2003 i 4,4% l'any 2004), sobretot en matèria d'agressions físiques i d'amenaces. I, en tot cas, l'augment de la victimització en l'àmbit de la seguretat personal no pot ser atribuït únicament a la sostracció de telèfons mòbils. De fet, la majoria dels fets estudiats augmenten. Vegem-ho en una comparació entre les tres últimes edicions de l'ESPC, recordant que en el qüestionari referit a l'any 2002 no es va preguntar pel robatori de mòbils com a fet diferenciat dels robatoris de bossa o de les estrebades:

Prevalença de la victimització contra la seguretat personal. Anys 2002-2004

Percentatge de persones victimitzades sobre la població total

Prevalença de la victimització	2002	2003	2004
Robatori de bossa o cartera	2,13	2,33	2,56
Intent de robatori de bossa o cartera	0,73	0,76	0,89
Estrebada	0,52	0,47	0,51
Intent d'estrebada	0,18	0,40	0,34
Atracament	0,98	0,68	0,72
Intent d'atracament	0,76	0,79	0,82
Agressió física	0,38	0,64	0,67
Intent d'agressió física	0,27	0,45	0,50
Amenaces	0,85	1,17	1,44
Robatori de telèfon mòbil	--	1,60	1,63
Intent de robatori de telèfon mòbil	--	0,76	0,47

Es pot afirmar, doncs, que s'està produint un augment de la victimització en la majoria d'àmbits de la seguretat personal, sobretot en matèria de furts o de petits robatoris, així com en matèria d'amenaques i d'agressions físiques. I amb independència del retret penal que pugui associar-se a aquests fets, generalment lleus, hem de concloure indicant que els seus efectes sobre l'opinió ciutadana no són negligibles.

2.3 L'afectació subjectiva

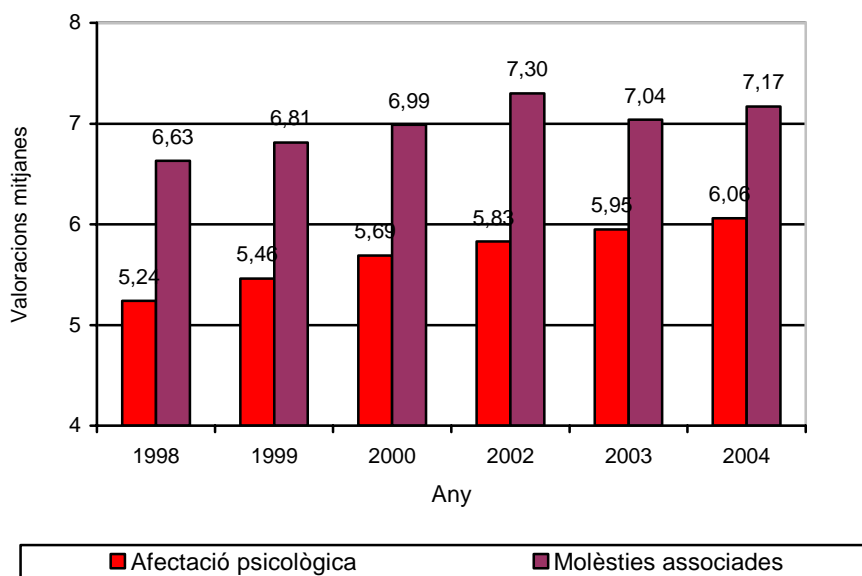
L'afectació subjectiva de les persones victimitzades es mesurada a l'ESPC mitjançant dos indicadors, en una escala de 0 (gens) a 10 (moltíssim). El primer indicador valora les molèsties associades al fet (*"Valori ... les molèsties que li va ocasionar aquest fet"*) i el segon pretén avaluar l'afectació psicològica de la víctima (*"Valori... com li va afectar psicològicament el fet"*). Tenint en compte la predominança estadística dels fets més lleus, no pot sorprendre que la valoració mitjana de les molèsties sigui superior a l'afectació psicològica. Les molèsties

associades als fets experimentats l'any 2004 han rebut una valoració mitjana de 7,2 punts, i l'afectació psicològica, de 6,1 punts.

Aquestes xifres suposen un feble increment respecte de l'any 2003: els dos indicadors se situen una dècima i escaig per sobre de l'edició anterior. Un increment tan feble podria considerar-se insignificant si no estigués emmarcat en una tendència lleugerament alcista que s'enregistra des de la prova pilot de l'ESPC que enregistrava la victimització de l'any 1998. Vegem-ho amb més detall:

Afectació subjectiva associada a la victimització, 1998 - 2004

Valoracions mitjanes. Escala de 0 a 10

En primer lloc, s'ha de constatar que l'afectació psicològica s'ha incrementat de manera suau però continuada al llarg del període: era de 5,2 punts l'any 1998 i sobrepassa els 6 punts l'any 2004. Les molèsties associades, per la seva banda, oscil·len, aparentment a la baixa, a partir de l'any 2003, però aquest efecte és probablement degut a una modificació de les bases de càlcul introduïda aquell any. En el període 1998-2002 el càlcul es basava en els fets "més importants", i a partir de l'any 2003 en la totalitat dels fets. Les dades obtingudes no autoritzen, doncs, a parlar d'un canvi de tendència.

Aquests increments es distribueixen de manera desigual per àmbits, seguint pautes que no poden ser tractats amb detall en un informe resum. Això no obstant, sí

podem avançar que alguns tipus de victimització, com ara els fets contra l'habitatge (consumats o no) i els robatoris de bossa tendeixen a resultar més lesius que abans, és a dir, el mateix tipus de fet genera més "afectació psicològica" que fa uns anys.

Pel que fa a la resta, també podem avançar que l'afectació psicològica s'incrementa nítidament amb l'edat. És a dir, la gent gran és víctima de menys fets, però queda força més afectada per la victimització. L'any 2004 la franja de persones victimitzades entre els 16 i els 25 anys d'edat informen d'una afectació psicològica mitjana d'uns 5 punts sobre 10, mentre que les persones de més de 64 anys expressen una afectació psicològica propera al 7 punts.

Salvant les distàncies, retrobem el mateix fenomen en qualsevol subpoblació relativament vulnerable: la victimització afecta més els que es troben en una posició de feblesa relativa. A tall d'exemple, entre les persones victimitzades que tenen menys renda, l'afectació psicològica ha estat de 7,4 punts en una escala de 0 a 10, contra 5,3 punts entre els victimitzats que declaren més ingressos (victimització global, delictiva i no delictiva). Anàlogament, entre els victimitzats que tenen menys estudis l'afectació ha estat de 6,1 punts, contra 4,9 entre els universitaris.

En un sentit similar s'ha de comentar l'especial afectació psicològica de les dones victimitzades. En aquest cas no importen únicament les diferències existents entre les valoracions globals, sinó les diferències que s'enregistren en certs tipus de fets, com ara les agressions físiques i les amenaces.

Afectació psicològica de la victimització delictiva, per sexes. Any 2004

Àmbits d'especial diferència en les valoracions dels homes i de les dones

Àmbits de victimització	Homes	Dones
Fets contra els vehicles	5,56	6,52
Fets contra els domicilis	6,66	7,96
Fets contra les segones residències	5,85	7,26
Fets contra els comerços i els petits negocis	6,24	6,28
Fets contra l'economia agrària	6,16	6,68
Fets contra la seguretat personal: GLOBAL	5,78	7,20
Fets contra la seguretat personal: AMENACES	5,83	7,82
Fets contra la seguretat personal: INTENTS D'AGRESSIÓ FÍSICA	5,36	7,76
Fets contra la seguretat personal: AGRESSIÓ FÍSICA	5,41	7,52
MITJANA VICTIMITZACIÓ DELICTIVA	5,81	7,00

2.4 L'opinió dels ciutadans enguany

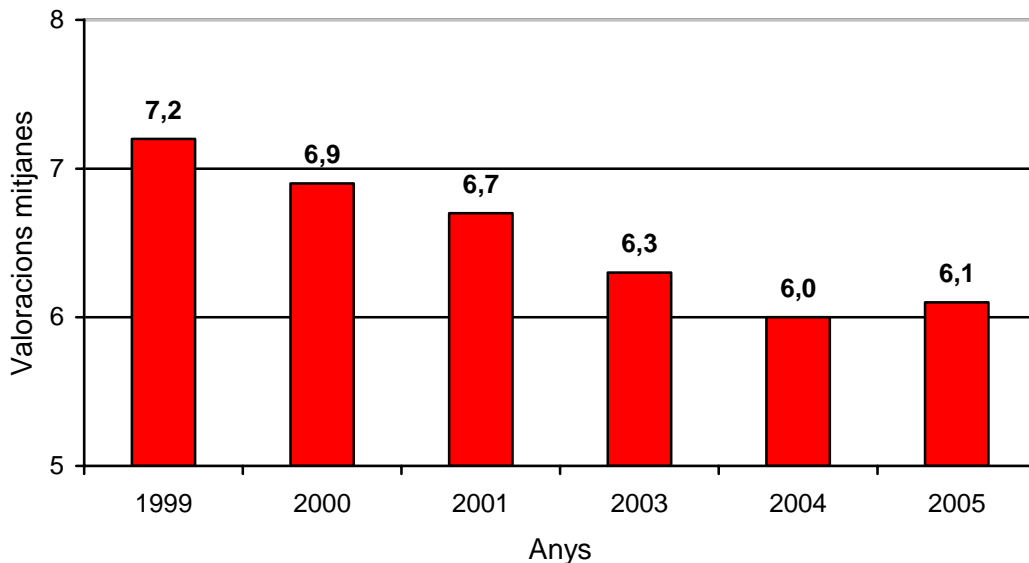
Les percepcions sobre la seguretat al lloc de residència

A l'ESPC d'enguany, la població catalana ha valorat la seguretat existent al seu municipi amb una mitjana de 6,06 punts en una escala de 0 (mínim) a 10 (màxim), és a dir, amb una puntuació gairebé idèntica a la de l'any 2004, que va ser de 6,0 punts. Aquesta xifra es troba lluny de les puntuacions que s'enregistraven cap a l'any 2000, situades prop dels 7 punts, però presenta l'interès d'assenyalar una possible estabilització de la puntuació de la valoració de la seguretat després d'uns anys de disminucions continuades.

Observem-ho gràficament. Al llarg de les diferents edicions de l'ESPC s'ha demanat a la persona entrevistada que "*Valori el grau de seguretat al seu municipi en l'últim any*", i els resultats obtinguts han estat els següents:

Grau de seguretat al municipi de residència, 1999 - 2005

Valoracions mitjanes. Escala de 0 a 10

Es tracta, doncs, d'una dada esperançadora, però fràgil. Els que valoren els graus de seguretat entre 0 i 4 punts, és a dir, els individus més crítics, no arribaven al 14% l'any 2003, constituïen un 17,5% l'any 2004 i enguany són ja el 18,2% de la població. En definitiva, les percepcions crítiques s'incrementen i, addicionalment, els que valoren el grau de seguretat del seu municipi amb 5 punts justos, és a dir, amb una puntuació precària, al límit del que es considera convencionalment acceptable, constitueixen un gruix considerable de la població. Aquest segment ha crescut sense interrupcions des de 1999 fins a 2005 (del 10,8% fins al 19,5%). En definitiva, l'erosió de la percepció ciutadana es podria haver aturat, però la situació segueix sent precària i, per tant, inestable.

Les respostes a una pregunta complementària de l'ESPC (*"Quina és la seva opinió sobre l'evolució de la seguretat al seu municipi en l'últim any?"*) assenyalen en la mateixa direcció: una millora relativa en un context de fragilitat. La majoria (52,3%) opina que el grau de seguretat no s'ha modificat i un considerable 23% pensa que ha millorat: són dades estimulants sobre les que insistirem més endavant. Però els que opinen que la seguretat ha empitjorat eren aproximadament un 10%, l'any 2000 i són més el 20,3% l'any 2005, exactament el mateix percentatge de l'any 2004. És a dir, prop d'un milió de persones pensen que la seguretat al seu municipi de

residència ha empitjorar al llarg de l'any passat. Observem aquestes dades amb més detall:

Evolució de la seguretat al municipi de residència. Anys 2000 - 2005

Percentatges verticals. Pregunta referida a l'any anterior

Pregunta: <i>Quina és la seva opinió sobre l'evolució de la seguretat al seu municipi en l'últim any?</i>					
Respostes	2000	2001	2003	2004	2005
Ha millorat	32,8	26,7	22,5	21,2	23,0
Segueix igual	54,4	55,4	59,1	52,2	52,3
Ha empitjorat	10,1	14,8	14,2	20,3	20,3
Ns/nc	2,6	3,2	4,1	6,2	4,4
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

La percepció ciutadana és més optimista quan fa referència a l'evolució futura de la seguretat, però l'optimisme no neutralitza els dubtes existents. Així, en resposta a una pregunta referida als propers dos anys (*"I com creu que evolucionarà la seguretat al seu municipi en els propers dos anys?"*), el 35% opinen que millorarà, però un considerable 21,4% creu que empitjorarà. I en l'evolució d'aquest indicador es detecta certa polarització. Vegem-ho:

Evolució de la seguretat al municipi de residència els propers dos anys

ESPC 2004 i 2005. Percentatges horitzontals

Any	Millorarà	Seguirà igual	Empitjorarà	ns/nc	TOTAL
2004	33,7	31,4	15,3	19,6	100
2005	35,0	27,8	21,4	15,8	100

El nombre de persones entrevistades que no contesten aquesta pregunta és elevat i es concentra especialment entre les persones amb un nivell d'ingressos i d'estudis més modest, la qual cosa obliga a interpretar els resultats amb cautela. No obstant això, es detecta un optimisme considerable i creixent (millorarà: del 33,7% l'any 2004 al 35,0% l'any 2005) compatible amb un pessimisme també notable i creixent

(empitjorà: del 15,3% l'any 2004 al 21,4% l'any 2005). I, simptomàticament, les actituds pessimistes són relativament més freqüents en els extrems de les escales de renda o d'estudis. Els que tenen més i els que tenen menys (estudis o renda) coincideixen sovint en un punt: la situació empitjorà.

Finalment, la distribució territorial de les valoracions esta associada als graus de victimització. Esquemàticament, la ciutat de Barcelona, el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre enregistren indicadors de victimització superiors a la mitjana i, lògicament, les valoracions dels graus de seguretat estan per sota de la mitjana. En aquest sentit, els resultats no presenten sorpreses, però els reproduïm amb cert detall per precisar els valors que adopten en cada cas:

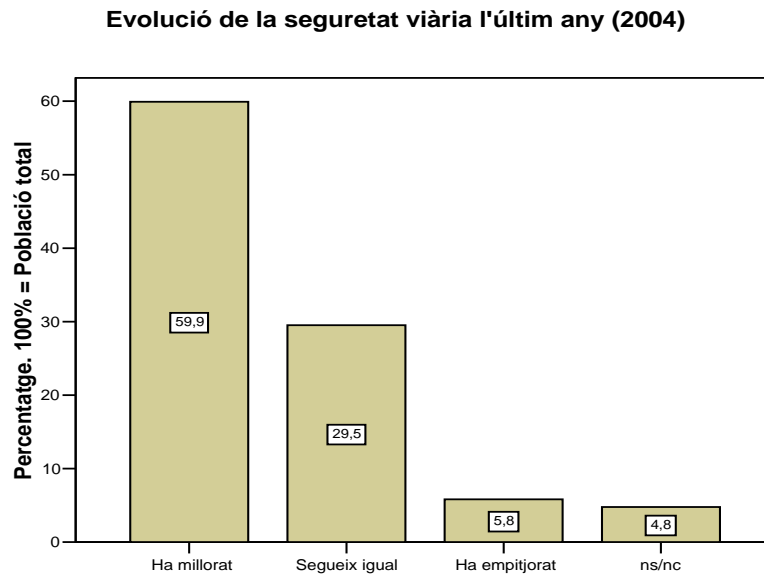
Distribució territorial de les percepcions sobre el grau de seguretat al municipi

ESPC 2005

Territori	Evolució de la seguretat l'any passat				Grau de seguretat
	Percentatges horitzontals				
	Ha millorat	Segueix igual	Ha empitjorat	ns/nc	Mitjana escala 0 - 10
Barcelona	18,5	45,2	30,8	5,6	5,37
Regió Metropolitana	26,5	53,5	15,5	4,5	6,21
Regió de Girona	20,3	59,2	17,5	3,0	6,64
Regió Central	24,8	57,5	15,1	2,7	6,50
Pirineu Occidental	28,9	59,0	10,5	1,7	7,51
Regió de Ponent	19,8	62,3	13,7	4,2	6,64
Terres de l'Ebre	21,6	51,0	24,5	2,9	6,05
Camp de Tarragona	19,2	49,3	27,1	4,4	5,69
TOTAL	23,0	52,3	20,3	4,4	6,06

Les percepcions sobre la seguretat viària

Gairebé el 60% de les persones residents a Catalunya de més de 15 anys opinen que la seguretat viària ha millorat. I disminueix el nombre dels que pensen que la situació segueix igual (29,5%) o que ha empitjorat (5,8%). Vegem-ho en un gràfic de barres:

Es tracta del millor resultat obtingut des que es fa aquesta pregunta a l'ESPC, i resulta gairebé inevitable relacionar els resultats obtinguts enguany amb les polítiques de rigor impulsades per les diferents administracions en matèria de trànsit.

Evolució de la seguretat viària a les carreteres. Anys 2003 - 2005

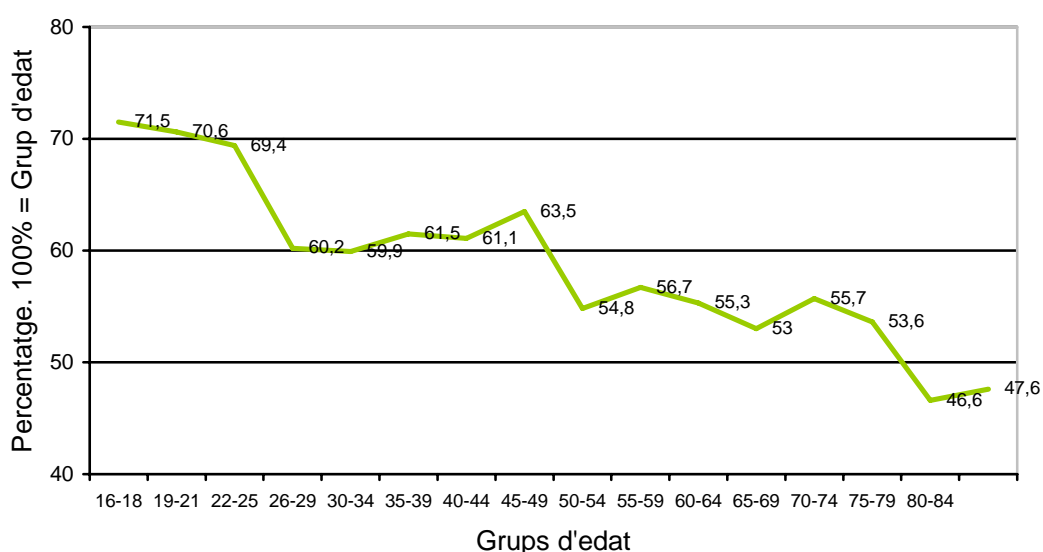
Percentatges verticals. Pregunta referida a l'any anterior

Pregunta: *Com creu que ha evolucionat la seguretat viària a les carreteres durant l'últim any?*

Respostes	2003	2004	2005
Ha millorat	35,1	39,5	59,9
Segueix igual	44,1	41,9	29,5
Ha empitjorat	10,6	12,5	5,8
Ns/nc	10,2	6,1	4,8
Total	100,0	100,0	100,0

El segment de població que percep una millora se situa, doncs, uns 20 punts per sobre de l'any anterior i presenta alguns trets sociodemogràfics que cal destacar. En primer lloc, els que opinen que s'ha produït una millora l'últim any sobrepassen el 70% entre els més joves i tendeixen a disminuir fins a situar-se lleugerament per sota del 50% entre els més grans. És a dir, les reaccions favorables són particularment intenses entre els més joves, però es mantenen en percentatges relativament alts arreu.

Evolució de la seguretat viària durant l'últim any, per edats
 Percentatge dels que opinen que ha millorat

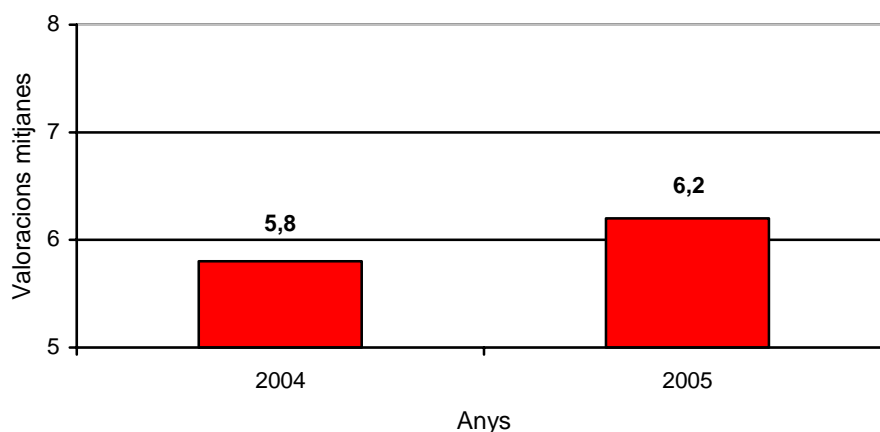
La distribució territorial oscil·la entre un mínim a la ciutat de Barcelona, on gairebé el 58% de la població opina que la seguretat viària ha millorat, i un màxim a la Regió de Ponent i a les Terres de l'Ebre, on més del 61% considera que ha millorat. Xifres en tot cas elevades, i lògicament independents d'altres variables, com ara la seguretat ciutadana al lloc de residència. De fet, al Camp de Tarragona i a les Terres de l'Ebre, on les percepcions sobre la seguretat ciutadana són particularment crítiques, s'enregistren algunes de les opinions més favorables sobre l'evolució de la seguretat viària (*ha millorat*. Camp de Tarragona: 60,3%; Terres de l'Ebre: 61,7%).

Això no obstant, les dades no autoritzen cap reacció triomfalista. Expressen un ampli suport a les polítiques de rigor en matèria de seguretat viària, però no indiquen que s'hagi assolit un nivell satisfactori de seguretat a les carreteres. Més aviat

assenyalen l'acord amb una línia d'intervenció enèrgica, els resultats de la qual s'hauran d'anar mesurant al llarg del temps. De fet, la valoració mitjana de la seguretat a les carreteres catalanes va ser de 5,8 punts sobre 10 l'any 2004 i de 6,2 punts l'any 2005, una millora significativa però encara modesta, que assenjala la importància de les tasques pendents.

Seguretat viària a les carreteres, 2004 - 2005

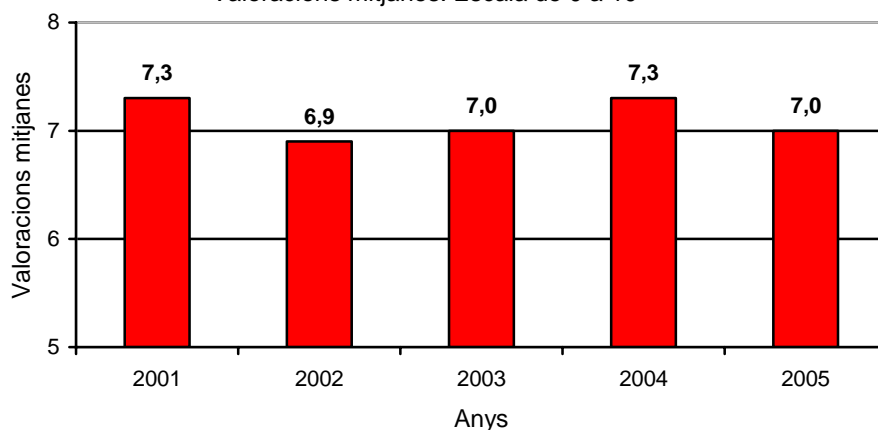
Valoracions mitjanes. Escala de 0 a 10

El desplegament dels Mossos d'Esquadra a les carreteres ha rebut enguany una valoració mitjana de 7,0 punts sobre 10, és a dir, ha disminuït unes dues dècimes respecte a l'any 2004 i deixa la valoració mitjana de l'any 2005 pràcticament igual que a l'any 2003.

Valoració del desplegament dels Mossos d'Esquadra a les carreteres catalanes, 2001 - 2005

Valoracions mitjanes. Escala de 0 a 10

Aquesta dada pot semblar contradictòria, però hem de recordar que la valoració del desplegament en matèria de trànsit està relacionada més intensament amb la valoració global del desplegament (correlació de Pearson: 0,624) que amb variables específiques de trànsit, com ara la valoració de la seguretat viària (correlació: 0,416).

En aquest sentit, és aconsellable interpretar la lleugera disminució de l'any 2005 com un efecte indirecte del reajustament de les expectatives que va generar l'inici del desplegament dels Mossos d'Esquadra a la Regió Metropolitana de Barcelona. Dit d'una altra manera, amb independència dels serveis policials en matèria de trànsit, l'inici del desplegament territorial a les comarques metropolitanes va comportar una millora molt significativa de les valoracions, sobretot l'any 2004, que enguany s'ha retallat, molt probablement, a partir d'una moderació de les expectatives i d'una certa dificultat de visualitzar el predesplegament.

En definitiva, la millora percebuda en l'evolució de la seguretat viària no sembla proporcional al grau de seguretat ja assolit a les carreteres catalanes. Més aviat expressa una opinió favorable a les polítiques de rigor.

2.5 Els problemes més importants, en resposta espontània: La immigració, la inseguretat ciutadana, la situació laboral

L'Enquesta de seguretat pública de Catalunya identifica periòdicament les problemàtiques que els ciutadans consideren més importants mitjançant una pregunta oberta en què es demana a les persones entrevistades que mencionin espontàniament els *principals problemes que té avui la societat catalana*. Els problemes esmentats per més d'un 5% de la població l'any 2005 han estat els següents:

Els principals problemes de Catalunya. Respostes espontànies, ESPC 2005

Pregunta oberta, amb un màxim de tres respostes

Problemàtiques	Mencionat en 1r lloc	Mencionat en 2n lloc	Mencionat en 3r lloc	TOTAL mencions
Esmentades per més d'un 5% de la població				
Immigració (sense racisme)	19,3	8,7	4,1	32,1
Atur, condicions laborals	15,2	11,6	4,6	31,4
Inseguretat ciutadana	12,9	10,6	6,0	29,5
Habitatge	7,8	5,9	3,4	17,1
Sanitat, seguretat social, pensions	4,7	4,8	3,9	13,4
Problemes econòmics	3,2	2,8	2,8	8,8
Educació	1,5	2,2	2,2	5,9
Seguretat viària, trànsit (amb peatges)	1,3	2,1	2,1	5,5
Drogues i alcohol	2,1	2,2	0,9	5,1
...				
No ho sap, no contesta	16,4	36,9	60,0	113,3
TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	300,0

La immigració encapçala, doncs, la classificació, a set dècimes de l'atur i les condicions laborals, i a uns dos punts i mig respecte a la inseguretat, que ocupa el tercer lloc. La problemàtica de la immigració ha estat esmentada com a primera opció pel 19,3% de la mostra (davant del 13,0% de l'any 2003) i pel 32,1% si

s'agreguen les persones que l'han esmentat en segon i tercer lloc (davant del 27,5% de l'any 2003).

És evident, doncs, que la percepció del problema s'ha intensificat: la immigració ha estat considerada el *problema principal* per més persones, i ha passat del tercer al primer lloc de la classificació. Però no s'observa un fenomen de menció massiva, ni tan sols majoritària, d'aquesta problemàtica. Les mencions estan força distribuïdes entre els assumptes de capçalera i un seguit d'altres problemes esmentats per segments decreixents de la població. En aquest marc, més aviat destaca el volum de la no resposta, que ja és del 16,4% en primera opció i arriba al 36,9% i 60,0% quan es tracta de mencionar una segona o una tercera problemàtica.

Això no obstant, s'ha de mantenir una actitud vigilant. No és trivial que la immigració s'hagi situat en primer lloc, i en un grup de capçalera –amb els problemes laborals i la inseguretats– ja que pot induir reaccions emocionals que imputin als immigrants l'agreujament de les problemàtiques més sensibles. Subsisteix, doncs, un risc d'associació emocional que vinculi els tres assumptes més esmentats en una problemàtica d'amalgama de grans dimensions. Podríem dir que, en matèria d'immigració, importa el rigor en la gestió dels problemes, però també l'eficàcia pedagògica.

Addicionalment, la percepció del problema migratori és més intensa a Catalunya que a la resta de l'Estat. Amb les cauteles del cas, podem citar aquí la pregunta oberta sobre els principals problemes del país que formula el *Barómetro del Centro de Investigaciones Sociológicas* (CIS). La redacció de la pregunta és pràcticament la mateixa al *Barómetro del CIS* i a l'ESPC. Les dues preveuen un màxim de tres respostes i s'han fet servir uns criteris de codificació comparables. Un dels baròmetres del CIS (l'estudi 2594) es va dur a terme durant el mes de febrer de 2005, és a dir, coincidint amb la fase central del treball de camp de l'ESPC. I les diferències en els resultats són d'una magnitud que no pot reduir-se només a les diferències metodològiques efectivament existents²⁷.

²⁷ El *Barómetro del CIS* de febrer de 2005 (estudi 2594) es va adreçar a la població de l'Estat de 18 anys o més a través d'una mostra d'afixació proporcional, estratificada per conglomerats, amb un procediment de mostreig per etapes, amb selecció de les unitats primàries de mostreig (167 municipis) i de les unitats secundàries (seccions censals), per determinar finalment els individus a entrevistar per rutes aleatòries i quotes per sexe i edat. L'entrevista era personal, al domicili de la

Els problemes principals a Catalunya i al conjunt de l'Estat, 1r trimestre 2005

Pregunta oberta amb un màxim de tres respostes. Formulació de les preguntes:

ESPC: *Voldríem que ens digués quins són els principals problemes que té avui la societat catalana*

CIS: *¿Cuáles son, a su juicio, los tres problemas principales que existen actualmente en España?*

Problemàtiques. Resum	Agregació de 3 respostes	Agregació de 3 respostes
	ESPC	Barómetro del CIS
La immigració	32,1	23,6
L'atur, les condicions laborals	31,4	61,4
La inseguretat ciutadana	29,5	17,7
L'habitatge	17,2	21,6
El terrorisme, ETA	2,0	49,7
...
TOTAL MENCIONS AGREGADES	300,0%	300,0%

N= 6.886. Univers: 16 anys i més

N = 2.490. Univers: 18 anys i més

A Catalunya, les mencions agregades a la immigració estan més de 8 punts per sobre de la mitjana estatal, i les mencions a la seguretat ciutadana gairebé 12 punts per sobre. Per contra, les mencions a l'atur es troben uns 35 punts per sota i les mencions al terrorisme uns 45 punts per sota. Sobre aquesta base s'ha de constatar que els problemes associats a la inseguretat i a la immigració són percebuts espontàniament amb més intensitat a Catalunya, mentre els problemes relacionats amb l'atur i el terrorisme ho són al conjunt de l'Estat.

La interpretació d'aquestes dades planteja algunes qüestions que desborden l'objecte d'aquest informe, tot i que es tracti d'assumptes de primera importància. Així, la percepció espontània del fenomen terrorista confirma l'existència d'unes diferències inequívokes entre Catalunya i el conjunt de l'Estat, que no s'expliquen per les desigualtats en l'exposició als seus efectes, ni exclouen que la població catalana valori la gravetat del terrorisme amb xifres elevades quan es demana explícitament per la gravetat del problema en pregunta tancada (7,3 punts, en una escala de 0 a 10, l'any 2002). Ens trobem, doncs, davant d'una problemàtica que

persona seleccionada. Per a un percentatge de confiança del 95,5% (dos sigmes) i $P = Q$, l'error real era de +/- 2,0% pel conjunt de la mostra.

hom considera greu però que no s'expressa entre les preocupacions espontànies que enregistra una pregunta oberta. Podríem dir que no ha creat projeccions emocionals de la mateixa intensitat o del mateix tipus.

Com dèiem anteriorment, la immigració és percebuda espontàniament amb força més intensitat a Catalunya que a la resta de l'Estat. I alguna de les explicacions subjacents sembla gairebé òbvia: el nombre relatiu d'immigrants és superior a Catalunya. D'acord amb les dades del Ministeri de Treball i Assumptes Socials (*Observatorio permanente de la inmigración*), l'any 2004 els estrangers enregistrats a Catalunya constituïen el 6,8% de la població total, mentre la xifra corresponen per al conjunt de l'Estat era del 4,6%²⁸. Dit d'una altra manera, a Catalunya resideixen el 23,4% dels estrangers enregistrats pel Ministeri de Treball i Assumptes Socials, mentre la població catalana no arriba al 16% de l'estatal (15,55%). I l'evolució dels fluxos d'arribada fa pensar que aquesta diferència es mantindrà o, fins i tot, pot augmentar encara més en el futur.

Les mencions a la seguretat ciutadana, per la seva banda, han disminuït de manera molt substancial respecte a l'edició de l'ESPC de l'any 2003. En aquell moment, el 26,8% de la mostra va esmentar la inseguretat ciutadana com a problema principal en primera opció, i enguany ho ha fet prop del 13,0%, mentre les mencions agregades arribaven l'any 2003 al 47,3% i enguany al 29,5%. Un disminució molt substancial que confirma els signes de millora relativa que ja hem detectat en altres àmbits. En resum, la inseguretat ciutadana ja no ocupa el primer lloc entre les preocupacions dels ciutadans, tot i que continua situada entre els tres problemes principals.

2.6 La valoració de les institucions

La valoració dels serveis policials

Al llarg dels darrers anys, la valoració mitjana dels serveis policials s'ha erosionat lleugerament o s'ha mantingut, amb algunes oscil·lacions a vegades insignificant. Així, les diferències entre l'any 2003 i el 2004 són generalment d'unes poques

centèsimes, mentre les valoracions de l'any 2005 disminueixen lleugerament. Vegem-ho:

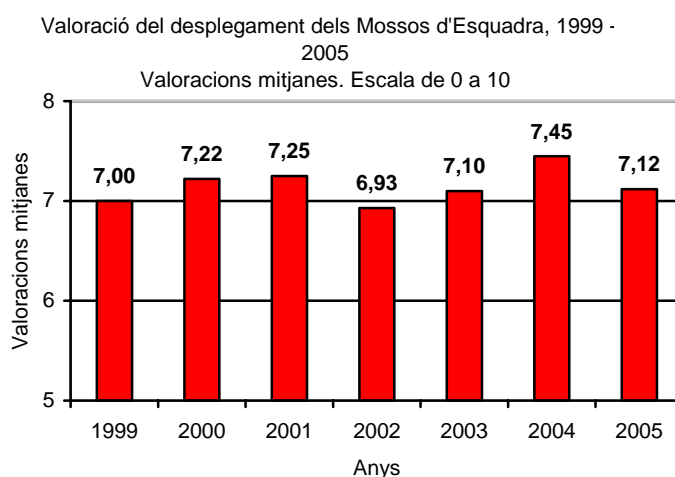
Valoració global dels serveis policials. Anys 2000 - 2005

Valoracions mitjanes. Escala de 0 a 10

Serveis policials	2000	2002	2003	2004	2005
Mossos d'Esquadra	7,25	6,73	7,02	6,99	6,78
Policies locals	6,53	6,12	6,18	6,23	5,89
Cos Nacional de Policia	6,60	6,28	6,45	6,37	6,15
Guàrdia Civil	6,46	6,27	6,44	6,46	6,22

Els Mossos d'Esquadra continuen sent el servei policial millor valorat, però la seva valoració mitjana baixa i, d'aquesta manera, la puntuació mitjana dels diferents cossos sembla aproximar-se. La nostra hipòtesi és que la sensibilitat de la població per als problemes de la seguretat s'està incrementant i és probable que la valoració dels serveis tendeixi a fer-se més instrumental.

Aquest mateix fenomen podria afectar també la valoració del desplegament dels Mossos d'Esquadra que enguany ha disminuït unes tres dècimes respecte a l'any 2004.

La valoració del desplegament dels Mossos d'Esquadra ha oscil·lat al voltant dels set punts des de l'any 1999, confirmant l'existència d'una opinió pública estable en favor

del nou model policial. En aquest sentit, la relativa disminució enregistrada cap a l'any 2002 va estar probablement relacionada amb uns desplegaments que semblaven produir-se lluny dels territoris on es concentraven els problemes de seguretat i, en tot cas, el fort increment posterior, sobretot l'increment de l'any 2004, està clarament associat a l'arribada del desplegament dels Mossos d'Esquadra a la Regió Metropolitana de Barcelona. Finalment, a tall d'hipòtesi, el lleuger descens d'enguany podria respondre a una moderació de les expectatives i a una certa dificultat de visualitzar el predesplegament a Barcelona.

En tot cas, en els grans municipis de la Regió Metropolitana, la valoració del desplegament es manté enguany per sobre dels 7 punts, tot i que pateix arreu una erosió de dècimes en relació amb l'any 2004:

Valoració del desplegament dels Mossos d'Esquadra. ESPC 2004 i 2005

Valoracions mitjanes. Escala de 0 a 10

Àmbit territorial	2004	2005
Barcelona	7,48	7,00
L'Hospitalet de Llobregat	7,74	7,21
Badalona	7,81	7,24
Santa Coloma de Gramenet	7,66	7,33
Mataró	7,76	7,40
ABP Sabadell	7,68	7,28
ABP Terrassa	7,56	7,07
CONJUNT DE CATALUNYA	7,45	7,12

La valoració de les polítiques públiques

Pel que fa a la valoració de les polítiques públiques de seguretat, podem distingir un període de valoracions decreixents (2000 - 2002), correlacionat amb l'augment dels sentiments d'inseguretat, que va afectar totes les administracions. Posteriorment, els ajuntaments i la Generalitat van experimentar una lleugera recuperació que, no obstant això, deixava les seves valoracions per sota de les puntuacions que van

obtenir l'any 2000²⁹, mentre el Govern central rebia a partir de l'any 2002 unes puntuacions mitjanes situades sota el llindar simbòlic dels 5 punts i es mantenia sota aquest d'aquest llindar l'any 2003 i el 2004. En aquest marc, les dades de l'any 2005 enregistren un augment de la valoració del Govern central molt significativa:

Valoració de les diferents administracions en matèria de seguretat, 1999 - 2005

Valoracions mitjanes. Escala de 0 a 10

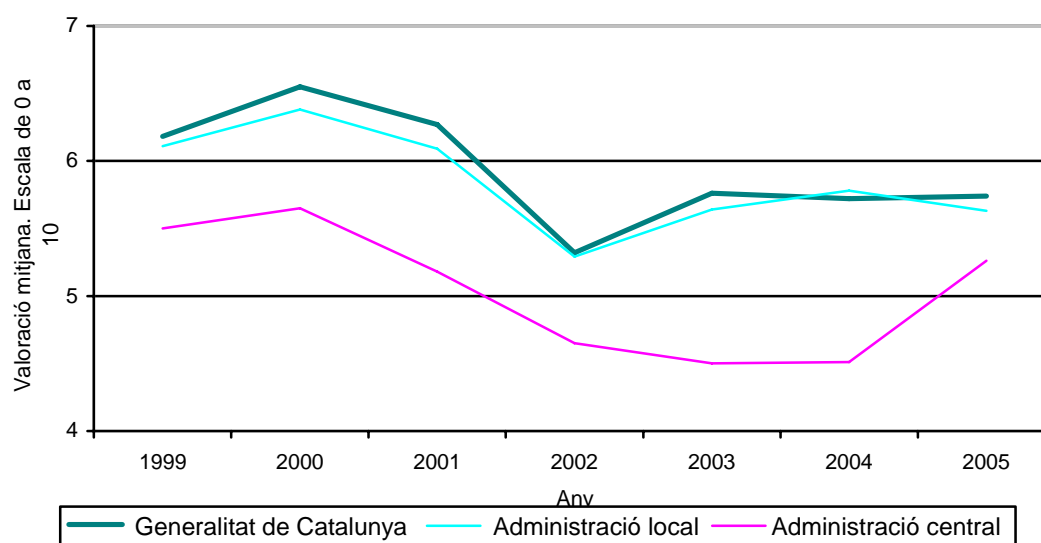
Pregunta:

Valori de 0 (pèssima) a 10 (excel·lent) la política que fan en relació amb la seguretat ciutadana...

Administracions	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Generalitat de Catalunya	6,2	6,6	6,3	5,3	5,8	5,7	5,7
Ajuntaments	6,1	6,4	6,1	5,3	5,6	5,8	5,6
Govern central	5,5	5,7	5,2	4,7	4,5	4,5	5,3

Valoració de les diferents administracions en matèria de seguretat

Puntuació mitjana de les diferents administracions, 1999 - 2005

²⁹ Això no obstant, els primers símptomes de feblesa s'enregistren ja l'any 2000, amb disminucions de la valoració de les polítiques de seguretat a territoris importants, com ara l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

2.7 Annex metodològic

Tipus de mostreig

S'ha optat per un disseny mostral estratificat no proporcional segons àmbits territorials, i s'han establert quotes per sexe i edat dins de cada una de les zones o estrats territorials per tal d'evitar el fort biaix que produeixen les enquestes telefòniques cap a un perfil d'entrevistats de gent gran i de sexe femení. Les quotes s'han calculat de manera proporcional a la població, segons les dades de l'*Estadística de població de 2001*, per tal de facilitar la ponderació posterior. Els estrats d'edat definits han estat: de 16 a 25 anys, de 26 a 40 anys, de 41 a 65 anys i, finalment, de 66 anys en endavant.

Grandària de la mostra i fiabilitat

L'*ESPC* d'enguany s'ha realitzat a 13.749 persones, i en cap cas s'ha superat un nivell d'error de $\pm 5\%$ per àmbit territorial, amb un nivell de confiança d'un 95,5%, tenint en compte que a partir de la informació d'edicions anteriors s'ha utilitzat per al càlcul de la variància una $p = 0,25$ i una $q = 0,75$, i un nivell d'error per a la totalitat de Catalunya de $\pm 0,73$ per les preguntes sobre victimització. Cal afegir, però, que els mòduls d'opinió compten amb les respostes de la meitat de la mostra total, amb un nivell d'error de $\pm 1,19\%$.

Substitucions

Les unitats de primera etapa han estat les llars i les unitat finals els individus, i dins de cada llar només s'ha seleccionat un individu. No s'ha permès la substitució per cap altre individu de la mateixa llar si la persona seleccionada no hi era en el moment de la trucada.

Mètode

El mètode utilitzat per a la recollida d'informació ha estat el sistema CATI, és a dir, el sistema d'enquesta telefònica assistida per ordinador.

Organització del treball de camp

El treball de camp ha estat organitzat conjuntament entre l'Institut DYM, empresa adjudicatària que ha realitzat les trucades, l'IDESCAT, l'equip d'estudis del Departament d'Interior i l'equip investigador de l'IERMB en representació de l'Ajuntament de Barcelona. El període de realització ha estat el comprès entre el 19 de gener i l'1 d'abril de 2005. Per tal de validar el qüestionari i la seva gestió, es va dur a terme una prova pilot de 100 entrevistes a principis de gener de 2005.

3. La seguretat viària

Les societats desenvolupades del nostre temps sustenten les seves xarxes de relacions socials i econòmiques en un medi motoritzat en què la mobilitat té un paper preponderant per fer possibles aquestes relacions. L'espai principal d'aquesta mobilitat és la via pública que conformen la xarxa urbana i interurbana de comunicació: el que coneixem com a trànsit, i que conforma el complex de persones i vehicles que circulen per una via.

Les relacions que constitueixen aquesta realitat han transformat el concepte de temps, l'han transformat en valor de canvi i en valor de mesura de les transaccions de la vida quotidiana dels ciutadans: es mesuren en temps les distàncies entre la llar i el lloc de treball; la localització dels mitjans de producció respecte del mercat de distribució, que en bona part a Europa es realitza per carretera des del node de distribució, (sigui de producció autòctona o importació/exportació –ports i aeroports–); també es mesura amb temps la concentració espacial del lleure, i la localització de la vivenda respecte del centre de negoci i de comerç de les ciutats, etc. Tanmateix es mesura en unitats de temps la resposta davant d'un accident, d'una emergència o d'un delictes.

El preu d'aquest model de desenvolupament, però, és alt en víctimes humanes. En un medi tan vital per a la societat, en moltes ocasions saturat, la gestió del trànsit recau en l'administració pública i no es tracta de l'estrict control de les normes administratives relatives al trànsit: regulació, control, denúncia i sanció, tasques clàssiques de l'administració del segle passat, sinó que avui requereix, a més

d'aquestes tasques clàssiques, l'ús d'un sistema sofisticat de planificació que garanteixi la seguretat general dels ciutadans, sigui com a conductors o com a vianants, en una paraula, de tots els usuaris de les vies públiques, mitjançant la intervenció dels poders públics en el planejament del trànsit, el desenvolupament de nous sistemes i tecnologies de gestió i en el foment de polítiques proactives de millora de la mobilitat segura —que abasten des del planejament de les infraestructures i el seu manteniment fins a l'educació i la formació viàries.

La sinistralitat al nostre entorn no és homogènia. Les realitats dels països europeus en matèria de mobilitat segura és diversa. Però el convenciment general dels poders públics és el de que es tracta d'una realitat modificable mitjançant l'establiment de mesures per reduir-la. Per establir mesures correctores i de prevenció, però, cal conèixer les causes de la sinistralitat i aquest coneixement passa per la recollida de dades significatives per a la presa de decisions.

En tot cas és una tasca que correspon als poders públics de cada país —mitjançant òrgans específics de gestió com el Servei Català de Trànsit—, que té el repte de conjugar els interessos particulars dels usuaris de les vies (siguin conductors o vianants) amb unes garanties respecte de la seguretat que deturin el cabal de víctimes mortals i ferits greus —en molts casos amb seqüeles irreversibles— i el malbaratament de recursos públics.

La lluita contra aquest tipus de violència està recolzada pels organismes internacionals (com la OMS, les Nacions Unides o la Unió Europea) amb el doble objectiu de reduir, d'una banda, les xifres de víctimes i, d'altra banda, de conscienciar la ciutadania que la sinistralitat i les seves conseqüències no és el preu que cal pagar pel progrés. Que es tracta, doncs, d'un mal evitable i el qual és possible reduir mitjançant l'acció dels poders públics i l'actitud dels ciutadans.

El cost d'aquest model en vides humanes i en despeses derivades dels sinistres s'ha fet inadmissible en una societat lliure i democràtica i el plantejament dels poders públics, des de fa més d'una dècada, ha estat la reducció sistemàtica i radical de la sinistralitat viària i la cerca del que es coneix com a mobilitat segura i sostenible.

3.1 Objectius i mandats respecte de l'accidentalitat

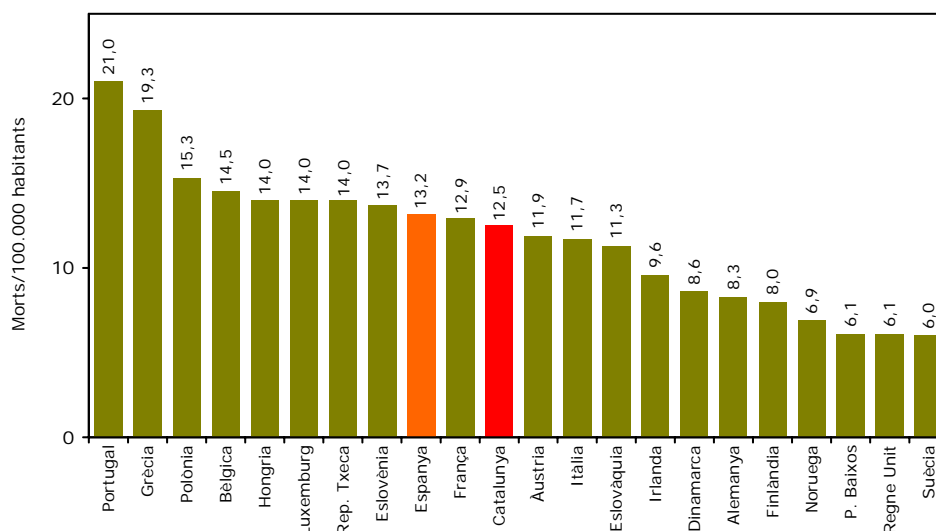
La diversitat i l' heterogeneïtat de la situació de la seguretat en el trànsit pel que fa a l'entorn europeu permet, malgrat tot, tenir bones expectatives. Comparativament ens trobem en la banda mitja alta de l'accidentalitat respecte dels països de la UE.

Al 2002 Catalunya se situava en una ràtio de 12,5 morts/100.000 habitants (a 30 dies) entre els 21 de Portugal i els 6 de Suècia, amb ràtios màximes i mínimes, respectivament, pel que fa a la Unió Europea.

El referent, pel que fa a polítiques eficaces de mobilitat segura, el conformen els països de l'anomenada àrea SUN³⁰, composta pel Regne Unit i Països Baixos, tots dos amb una ràtio del 6,1, i Suècia amb una ràtio del 6. No resulten casuals les xifres d'aquest grup de països, ja que apliquen polítiques preventives, de millora de la mobilitat i de reducció de l'accidentalitat des de fa més de vint anys, un fet que s'evidencia en la tendència de resultats de víctimes mortals i ferits greus.

En aquest sentit, el mandat de la UE³¹ estableix l'objectiu de reduir la mortalitat derivada dels accidents de trànsit que es va registrar l'any 2000 en un 50% el 2010.

Morts/100.000 habitants a la Unió Europea (morts a 30 dies). 2002

NOTA: No hi ha dades disponibles d'Estònia, Letònia, Lituània i Malta.
Font: IRTAD

³⁰ SUN són les sigles en anglès que corresponen a Suècia, Gran Bretanya i els Països Baixos.

³¹ Llibre blanc: *La política europea de transport de cara al 2010. La hora de la verdad.*
http://europa.eu.int/comm/energy_transport/library/lb_texte_complet_es.pdf

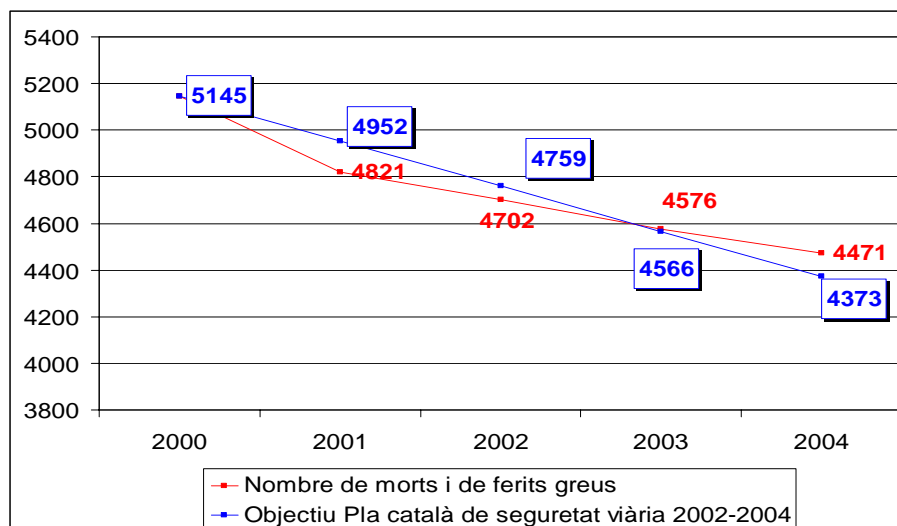
Per tal de poder abordar la reducció de l'accidentalitat amb certes garanties, el Departament d'Interior³² mitjançant el Servei Català del Trànsit, va establir per primer cop com a eina de gestió el Pla català de seguretat viària 1999-2000, una segona edició 2002-2004, i la tercera edició 2005-2007. Amb caràcter triennal el Pla determina els objectius que regiran les polítiques de la gestió del trànsit a Catalunya.

Així, respecte de la sinistralitat, i seguint el mandat de la Unió Europea, el Pla català de seguretat viària 2002-2004 va fixar com a objectiu principal la reducció de persones mortes i ferides greus (a 30 dies) en el 15% respecte de la xifra de l'any 2000, és a dir passar de la xifra de 5.145 morts i ferits greus, a la de 4.373.

Les dades, des de l'any 2000, tenen una marcada tendència decreixent. S'ha passat d'una xifra absoluta de 5.145 morts i ferits greus de l'any 2000, als 4.471 de l'any 2004.

La tendència general, però, permet ser optimista. Malgrat una desviació del 2,3% respecte de la dada prevista per al primer període 2002-2004, el descens pel que fa a víctimes mortals i ferides greus en accident s'ha rebaixat en un 13,7%, cosa que, en xifres absolutes, representa 674 víctimes menys que a l'any 2000.

Evolució de morts i ferits greus a Catalunya respecte del Pla català de seguretat viària 2002-2004

Font: Servei Català de Trànsit

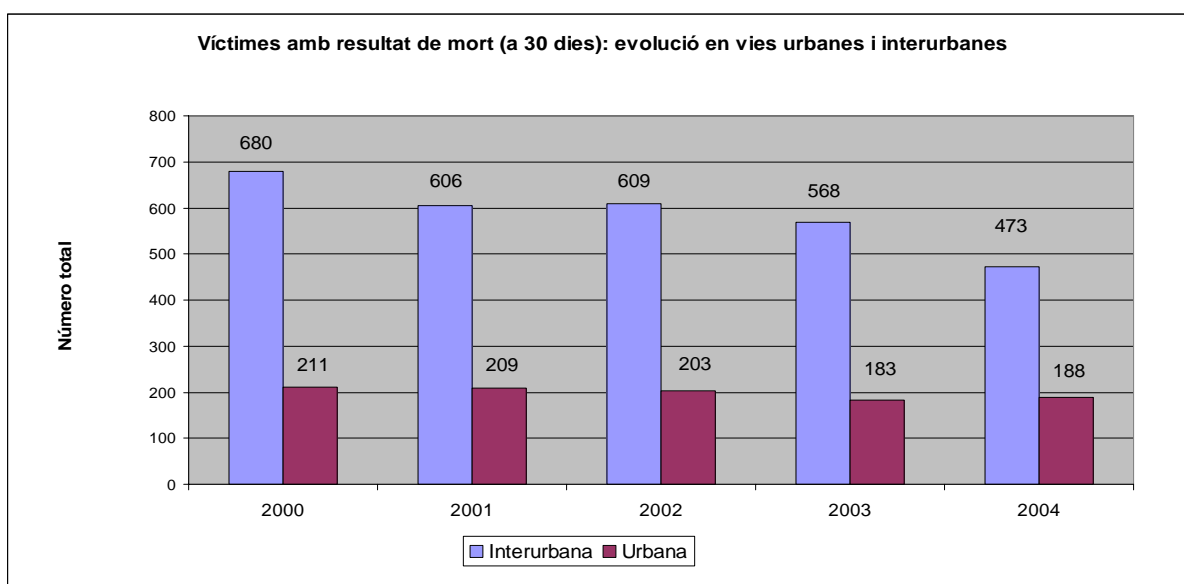
³² De fet, la denominació dels departaments ha canviat: el primer Pla català de seguretat viària correspon al Departament de Governació i els altres dos plans, al Departament d'Interior.

L'objectiu que ha fixat el Pla de seguretat viària 2005-2007 és el de reduir la sinistralitat viària en el 30% de les víctimes mortals que es van registrar a l'any 2000. És a dir passar de 891 persones mortes l'any 2000 a 624 l'any 2007 (a 30 dies).

Si es desagrega morts de ferits greus, la millora ha estat molt més positiva: s'ha passat de les 891 víctimes amb resultat de mort de l'any 2000, a 661 a l'any 2004.

D'una manera més detallada, com es pot observar a la gràfica, la reducció s'ha produït de forma significativa en les vies interurbanes en què ha estat una disminució del 30,84%.

Cal avançar que en vies urbanes la reducció ha estat menor, al voltant de l'11%, o dit d'una altra manera, la tendència és més persistent, segurament perquè tractem dues causalitats diferenciades que impliquen dos comportaments també diferenciats.

Font: Servei Català de Trànsit

En el cas de les vies interurbanes la incidència de les polítiques de prevenció i contenció de l'excés de velocitat ha estat més eficaç.

En vies urbanes, possiblement les causes tindran una component més complex, que caldrà analitzar amb més cura, tant pel que fa a la intensitat de la circulació com a la complexitat dels sinistres (existència de travesses i cruïlles que compliquen la

circulació), la implicació de vianants, les franges horàries i la relació amb hàbits d'oci, que s'haurà de creuar amb les alcoholèmies practicades.

En tot el cas l'esforç cal centrar-lo, tal i com indica el PSV 2005-2007, especialment en aquestes vies, mitjançant la coordinació amb les corporacions locals. El que sí determinen aquestes dades és cap a on orientar, de forma més precisa, tant les actuacions com les anàlisis de factors i causes, la qual cosa permet orientar polítiques i recursos de manera més eficient.

Aquesta característica diferencial urbana, serà una constant al llarg de l'anàlisi de les dades que anem mostrant i caldrà tenir-la en consideració en el futur.

3.2 La percepció de la seguretat

Respecte de la mobilitat segura, l'aposta decidida per a la eradicació de la sinistralitat es manifesta en dos àmbits que cal diferenciar, però que són complementaris. D'una banda, els resultats en la disminució general de la sinistralitat, i de l'altra, la percepció que d'aquests resultats té la ciutadania.

En el primer cas, les dades obtingudes, com ja hem anunciat, permeten si més no, ser optimistes i s'exposaran detalladament més endavant.

En el segon cas, l'opinió recollida a l'*Enquesta de Seguretat Pública de Catalunya* posa de manifest una situació que cal destacar: l'opinió dels ciutadans respecte de la seguretat en el trànsit és el de la millora notable respecte dels anys anteriors, així ho manifesta el 60% de les persones enquestades³³.

Aquesta situació evidencia el compromís de la ciutadania amb les propostes del Govern. Sense aquest compromís és pràcticament impossible poder tirar endavant cap política pública. També suposa, però, reciprocitat en les actuacions governamentals. Per això, cal mantenir la implicació dels responsables de la gestió del trànsit i la transparència amb els resultats.

³³ *Enquesta de seguretat pública de Catalunya*: 60% de l'any 2004; 41,9% de l'any 2003 i 35,1 de l'any 2002.

Els resultats indiquen un possible inici de canvi de tendència en els valors dels ciutadans respecte del trànsit en general. Cal establir, a partir d'aquesta situació, uns objectius més específics que permetin afinar les polítiques de gestió respecte de la problemàtica del trànsit i diversificar les accions.

3.3 Dades absolutes

Les dades de les quals podem disposar són les xifres absolutes de persones mortes i ferides molt greus, víctimes de sinistres de trànsit en vies interurbanes i vies urbanes de Catalunya de l'any 2004. En un primer moment, aquestes són a 24 hores, ja que són les dades que proporcionen la policia i el mateix Servei Català de Trànsit respecte de les actuacions en els accidents; en un segon, moment seran a 30 dies.

Les dades a 24 hores presenten alguns problemes a l'hora d'establir indicadors que permetin la comparació amb les dades d'altres països amb la finalitat d'estudiar la sinistralitat. La diversitat de conceptes que els diferents països feien servir per definir i mesurar els accidents va portar a l'acceptació de la proposta de les Nacions Unides de considerar els morts a 30 dies i no a 24 hores, la dada vàlida per permetre aquesta extrapolació.

Per aquest motiu l'any 1993, es va modificar la legislació³⁴ sobre estadística d'accidents i es va establir que el nombre de morts a 30 dies es determinaria, fins que no estigués garantit el seguiment real de tots els ferits durant aquest període, aplicant a la xifra de morts un factor de correcció obtingut del seguiment real d'una mostra significativa d'accidentats.

A més les xifres a 30 dies suposen dificultats afegides de control, ja que incorporen les dades d'aquells accidentats greus que han mort com a conseqüència directa del fet que va causar el seu ingrés hospitalari. Aquest model obliga al seguiment hospitalari dels ferits en els sinistres i, per tant, retarda l'obtenció de les dades definitives.

³⁴ Ordre ministerial de 18 de febrer de 1993.

En el nostre cas, des de l'any 2003, les dades sobre morts a 30 dies les proporciona l'Institut de Medicina Legal de Catalunya gràcies a un acord amb el Servei Català de Trànsit. L'IMLC efectua la recollida de dades referents a edat, gènere, data de l'accident i defunció, i posició que ocupava la víctima (conductor, passatger o vianant) en el moment de l'accident, la qual cosa ha permès augmentar la fiabilitat de les dades recollides.

Malgrat tot, en funció del tipus de comparació que vulguem fer servir, utilitzarem les dades a 24 hores o a 30 dies; si l'indicador ha fet servir dades a 24 hores, farem servir dades equivalents. En canvi, quan es tracta d'oferir dades absolutes sobre persones mortes caldrà fer servir les dades a 30 dies sempre que sigui possible.

3.4 Les dades del 2004

L'evolució de l'accidentalitat de l'any 2004 (a 24 hores) respecte de l'any 2000, posa de manifest de manera molt clara el diferent comportament de les vies interurbanes i les vies urbanes, tant en el total general com per territoris.

Com es pot veure la reducció és força elevada en les vies interurbanes en tots els indicadors respecte de l'any 2000. En el cas de les vies urbanes, aquest descens és molt menor en tots els indicadors, menys en ferits greus en què fins i tot ha augmentat.

Taula d'accidents 2000-2004 (24 hores)

Zona interurbana	Indicadors	2000	2001	2002	2003	2004	Variació 2000-2004
Barcelona	Total accidents	3.308	2.852	2.146	1.874	1.526	-53,9
	Total víctimes	5.551	4.818	3.789	3.364	2.656	-52,2
	Total morts	271	258	228	214	173	-36,2
	Total ferits greus	1.110	1.190	1.018	1.057	795	-28,4
	Total ferits lleus	4.170	3.370	2.543	2.093	1.688	-59,5
Girona	Total accidents	1.121	977	839	845	677	-39,6
	Total víctimes	1.896	1.561	1.480	1.380	1.097	-42,1
	Total morts	108	110	126	101	76	-29,6
	Total ferits greus	455	357	381	356	349	-23,3
	Total ferits lleus	1.333	1.094	973	923	672	-49,6
Lleida	Total accidents	772	817	711	646	504	-34,7
	Total víctimes	1.346	1.422	1.297	1.257	935	-30,5
	Total morts	110	72	88	93	80	-27,3
	Total ferits greus	356	369	338	347	270	-24,2
	Total ferits lleus	880	981	871	817	585	-33,5
Tarragona	Total accidents	1.119	1.051	855	817	802	-28,3
	Total víctimes	1.996	1.883	1.532	1.466	1.322	-33,8
	Total morts	133	106	112	105	106	-20,3
	Total ferits greus	511	481	462	491	407	-20,4
	Total ferits lleus	1.352	1.296	958	870	809	-40,2
Total	Total accidents	6.320	5.697	4.551	4.182	3.509	-44,5
	Total víctimes	10.789	9.684	8.098	7.467	6.010	-44,3
	Total morts	622	546	554	513	435	-30,1
	Total ferits greus	2.432	2.397	2.199	2.251	1.821	-25,1
	Total ferits lleus	7.735	6.741	5.345	4.703	3.754	-51,5

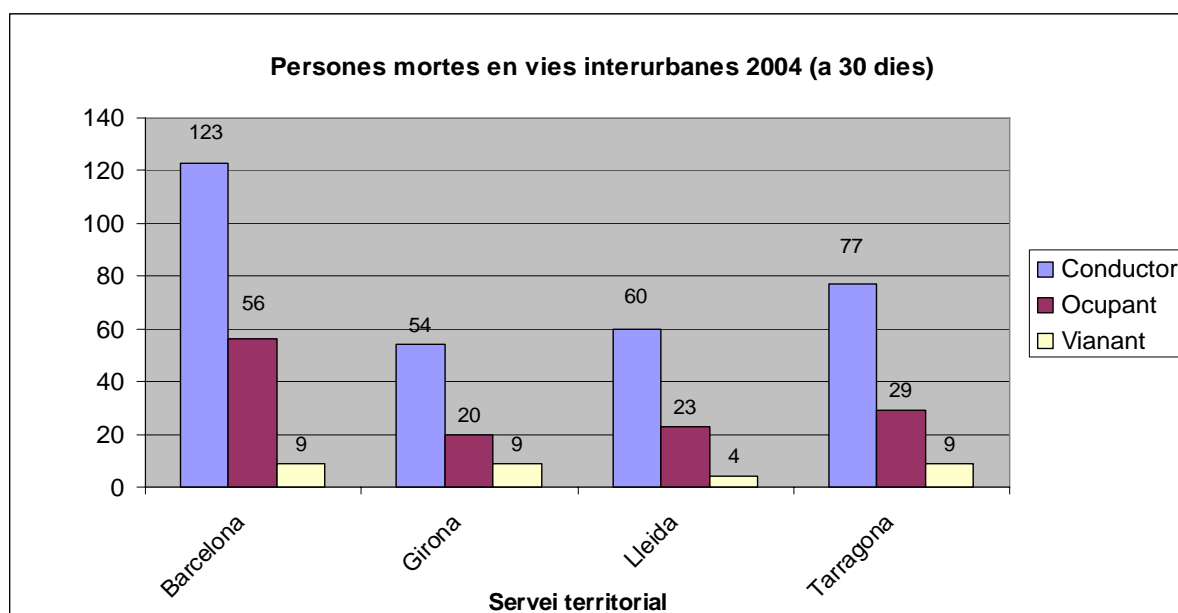
Font: Servei Català de Trànsit

Taula d'accidents 2000-2004 (24 hores)

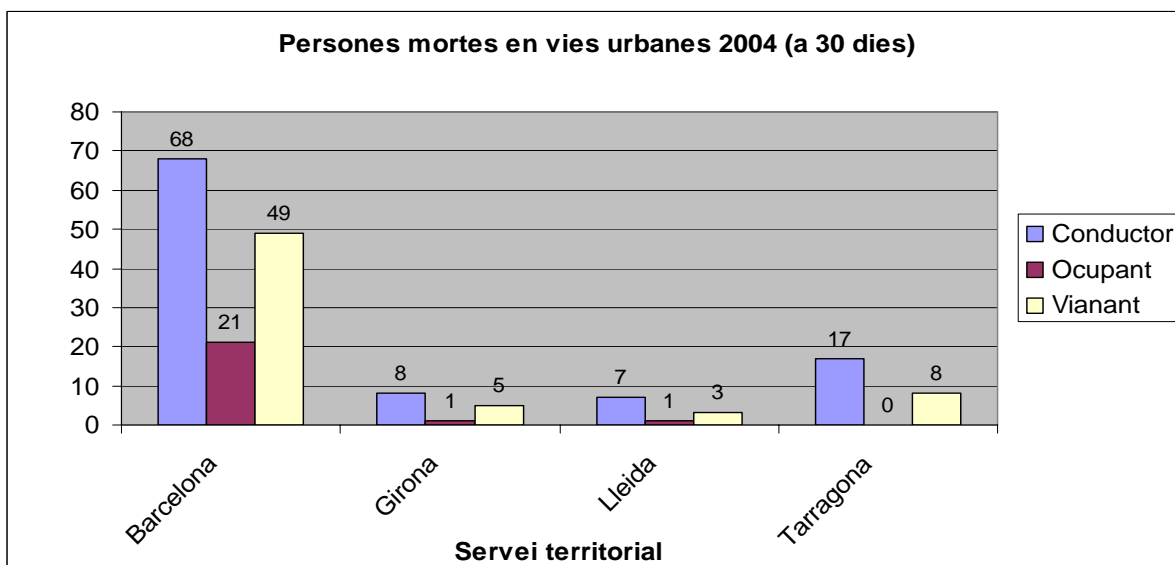
Zona urbana	Indicadors	2000	2001	2002	2003	2004	Variació 2000-2004
Barcelona	Total accidents	14.992	15.202	14.767	14.596	14.347	-4,3
	Total víctimes	19.336	20.216	19.718	19.475	18.912	-2,2
	Total morts	107	117	109	105	100	-6,5
	Total ferits greus	1.326	1.176	1.381	1.248	1.625	22,5
	Total ferits lleus	17.903	18.923	18.228	18.122	17.187	-4,0
Girona	Total accidents	967	719	992	596	951	-1,7
	Total víctimes	1.255	922	1.291	778	1.206	-3,9
	Total morts	21	17	13	17	10	-52,4
	Total ferits greus	288	211	171	134	157	-45,5
	Total ferits lleus	946	694	1.107	627	1.039	9,8
Lleida	Total accidents	453	532	414	434	540	19,2
	Total víctimes	635	708	534	599	754	18,7
	Total morts	14	17	16	7	8	-42,9
	Total ferits greus	129	119	101	111	131	1,6
	Total ferits lleus	492	572	417	481	615	25,0
Tarragona	Total accidents	776	842	741	810	882	13,7
	Total víctimes	1.033	1.116	958	1.061	1.105	7,0
	Total morts	14	13	16	25	18	28,6
	Total ferits greus	192	208	142	165	166	-13,5
	Total ferits lleus	827	895	800	871	921	11,4
Total	Total accidents	17.118	17.295	16.914	16.436	16.720	-2,3
	Total víctimes	22.259	22.962	22.501	21.913	21.977	-1,3
	Total morts	156	164	154	154	136	-12,8
	Total ferits greus	1.935	1.714	1.795	1.658	2.079	7,4
	Total ferits lleus	20.168	21.084	20.552	20.101	19.762	-2,0

Font: Servei Català de Trànsit

En relació amb la xifra de persones mortes de l'any 2004, destaca de nou el pes del factor metropolità en la xifra total, però especialment en el nombre de vianants morts, que representa un 30% sobre el total en via urbana.

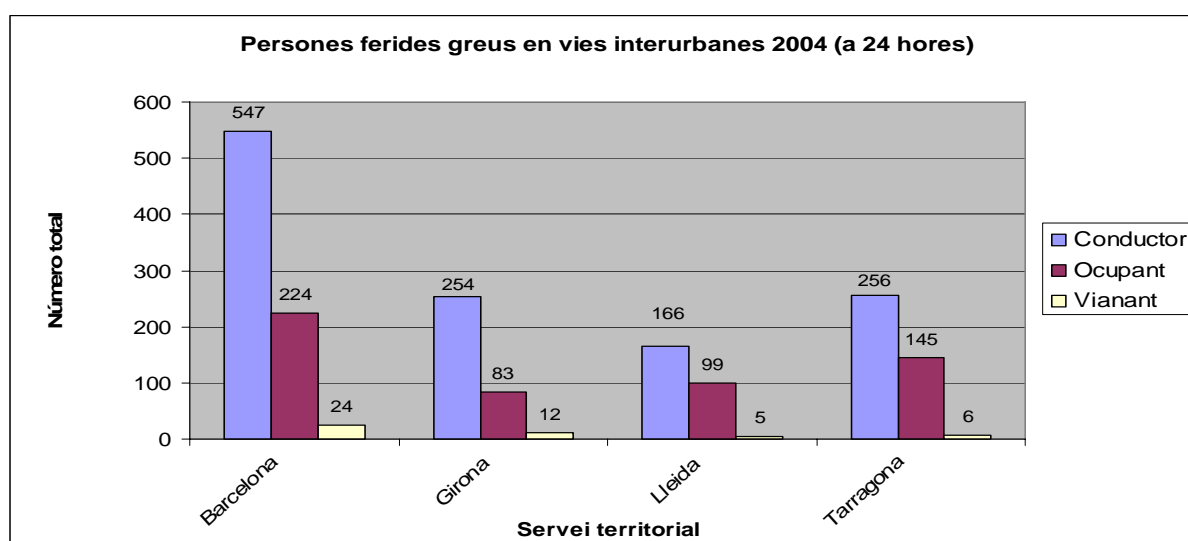
Font: Servei Català de Trànsit

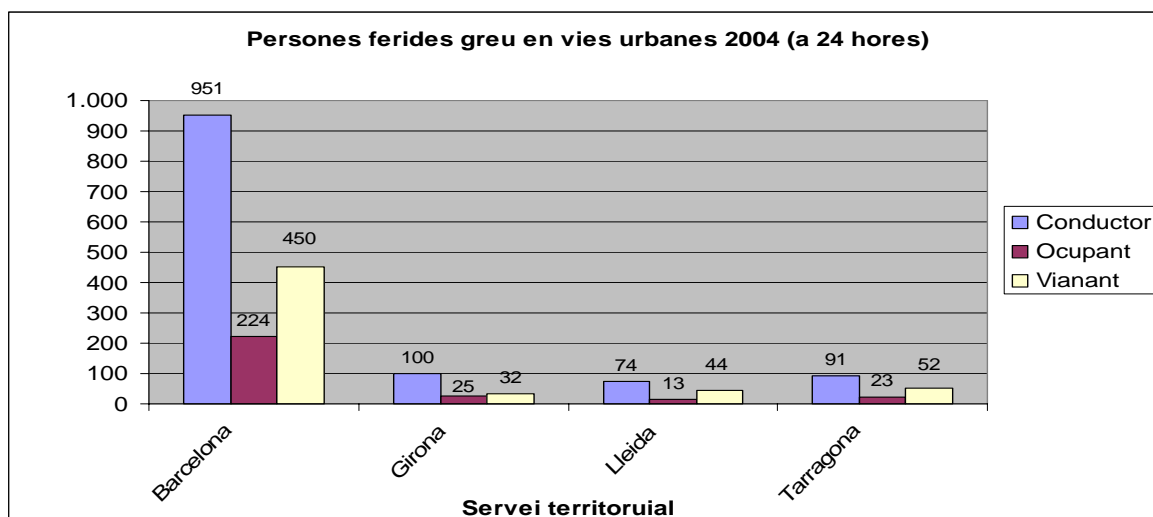
Font: Servei Català de Trànsit

Pel que fa a les dades a 24 hores, d'un total de 571 persones mortes, 435 corresponen a vies interurbanes i 136 a vies urbanes.

En relació amb els ferits greus, mantenen la mateixa tònica que en el cas anterior, però encara és més remarcable la incidència del factor metropolità. El nombre total de persones ferides greus és de 3.901, de les quals 1.821 corresponen a les vies interurbanes i 2.080 a les urbanes. El pes dels vianants ferits greus en les vies urbanes és d'un 27% del total sobre via urbana.

Font: Servei Català de Trànsit

Font: Servei Català de Trànsit

3.5 Dades relatives als factors concurrents de l'accidentalitat: alcohol, velocitat, mesures de seguretat passiva

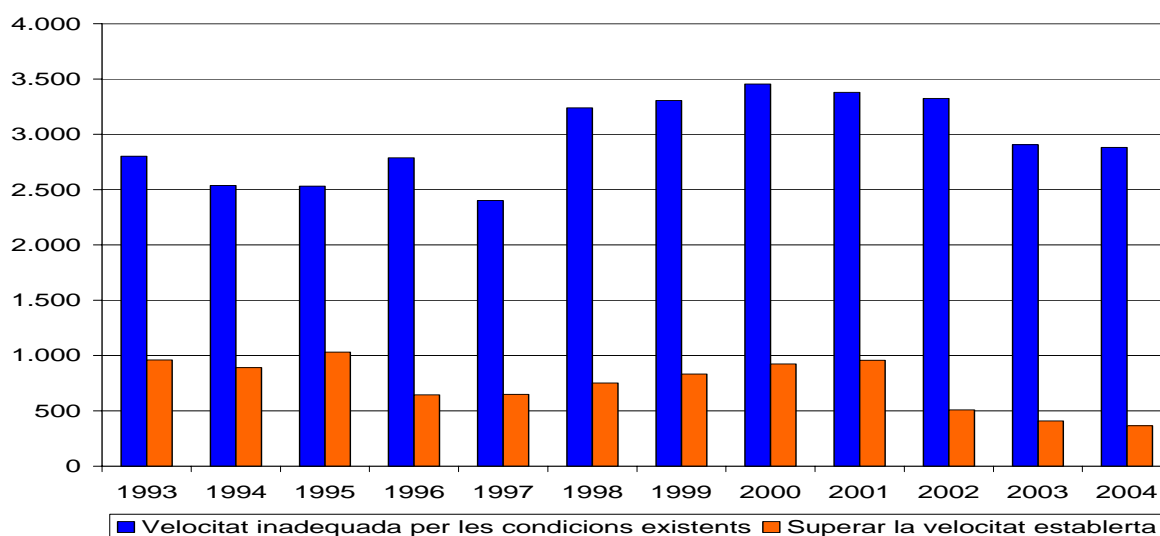
Pel que fa a les causes d'imputació dels sinistres, les dades s'obtenen dels registre policial recollit als atestats policials. El binomis velocitat-accident, alcohol (o altres substàncies)-accident, o la suma de les tres variables, presenten certes imprecisions respecte a la causalitat de l'accidentalitat.

Malgrat les evidències innegables de causalitat entre elles, l'atribució a la velocitat dels accidents és difícil de provar (en el sentit que té la prova en el procés judicial que se'n derivi com a element causal del delicte) en el moment que es produeix el fet i, per tant, la seva imputació en l'atestat no està contrastada amb suficients garanties. Només quan es dicta sentència, que es fonamenta en les proves pericials que es considera oportú realitzar, normalment bastant complexes, es pot provar aquesta relació de causalitat..

La realitat és que, a efectes de poder efectuar comparacions, ens movem amb estimacions, que tenen un innegable valor quantitatiu, però ofereixen problemes de caire explicatiu del fenomen pel que fa a les dades estadístiques.

En el cas de la velocitat, cal relacionar el nombre absolut d'accidents amb la motorització i l'estat de les vies. Malgrat l'increment de vehicles en circulació i l'increment del nombre de quilòmetres de les vies, la tendència és a la baixa.

Des de l'any 2000 al 2004 tant la inadequació de la velocitat com la superació de la velocitat establerta s'han reduït: en el primer cas, un 16,5% (572 en dades absolutes); en el cas de la velocitat inadequada per superar el límit establert, és a dir en el cas d'infracció, la reducció ha estat del 60,3% (558 en dades absolutes).

Font: Servei Català de Trànsit

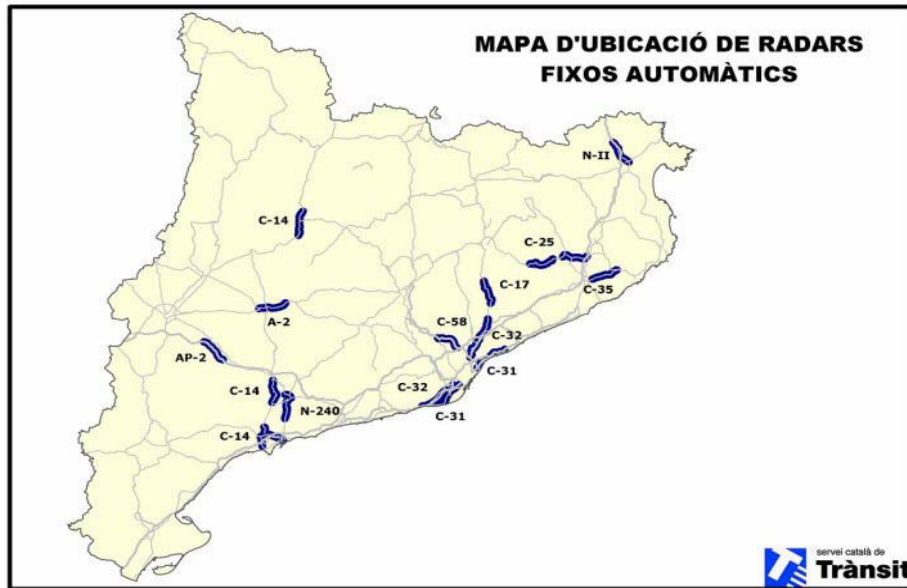
Per tal de lluitar contra la velocitat excessiva, el Servei Català de Trànsit va posar en marxa el passat mes de desembre de 2004 un Pla integral contra la velocitat excessiva, que tenia com a objectius prioritaris la reducció dels accidents, fonamentalment mitjançant el control de la velocitat i l'increment de les actuacions contra els infractors

Aquest Pla integral contra la velocitat excessiva es va materialitzar amb la col·locació de sistemes de comprovació objectiva de velocitat a la xarxa viària per tal d'aconseguir una mobilitat segura i sense riscos. Aquests sistemes es fonamenten en la xarxa de radars fixos en pòrtic o cabina³⁵ i els radars dinàmics que ja utilitzen a

³⁵ Referència al lloc físic on se situen els aparells cinemòmetres i radars.

hores d'ara les policies de trànsit (Mossos d'Esquadra i policies locals) per controlar la velocitat.

L'aposta ha estat difondre el mapa d'instal·lació dels trams sota control de la xarxa viària amb l'objectiu de que tinguin una doble utilitat: primer, com a instruments de control de la velocitat; en segon lloc, com a instrument preventiu.

Font: Servei Català de Trànsit

Font: Servei Català de Trànsit

La transparència i la informació són claus per tal de difondre la política de lluita contra la velocitat excessiva i la idea clara de que no es tracta en cap cas de dispositius amb afany recaptador. De fet, aquesta ha estat la clau de volta de l'èxit de la política de control de velocitat dels països capdavanters de la UE, com França i el Regne Unit.

Per tal de poder avaluar l'eficàcia del Pla s'ha realitzat un estudi mostreig³⁶ comparatiu de velocitat als diferents punts de la xarxa controlada pels radars. S'han pres mesures de velocitat abans i després de la posada en funcionament d'aquests aparells amb el resultat següent:

- Velocitat mitjana abans 96,5 km/hora
- Velocitat mitjana després 86,9 km/hora
- Reducció aconseguida 9,6 km/hora

Malgrat que es tracta d'un mostreig aleatori, resulta significatiu almenys com a tendència de la progressiva assumpció d'actituds més prudentes per part dels conductors. És encara aviat, però, per poder avaluar l'impacte del Pla integral sobre l'accidentalitat en l'actitud dels conductors.

El nombre de denunciats en els trams controlats pels cinemòmetres en el període comprès entre el 3 de desembre de 2004 i el 28 de febrer de 2005 ha estat de 63.422.

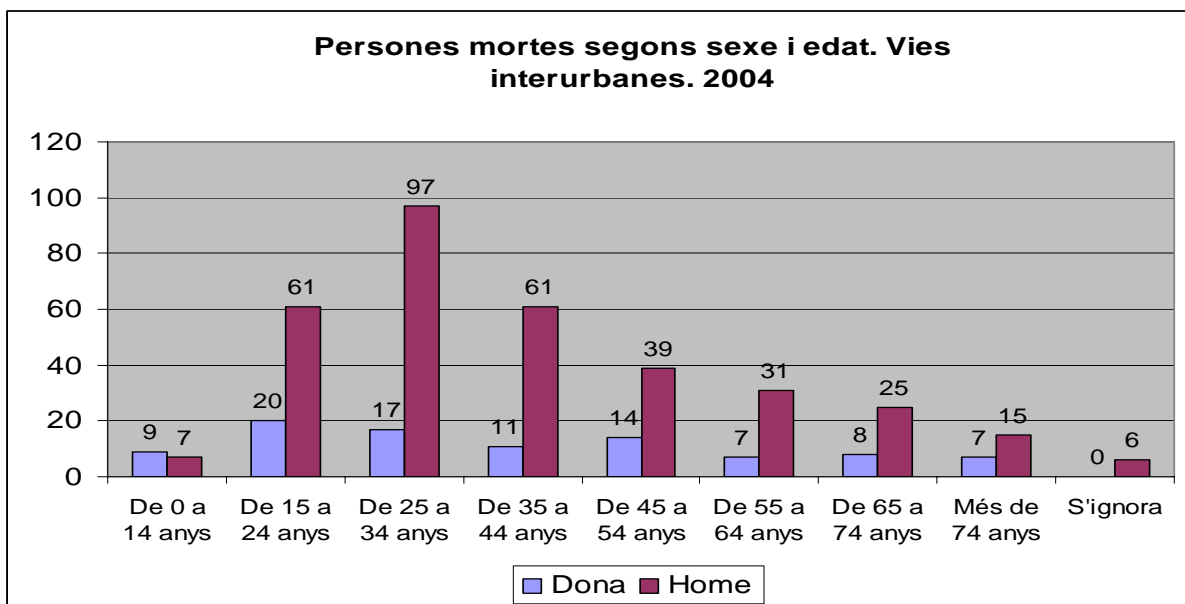
El percentatge d'infractors ha passat de l'1,16% d'abans de la posada en marxa dels radars, al 0'71% després de 3 mesos de funcionament. Això suposa una reducció del 38,8% i reforça de nou la tendència de millora de les conductes dels conductors abans apuntada.

Conductors novells

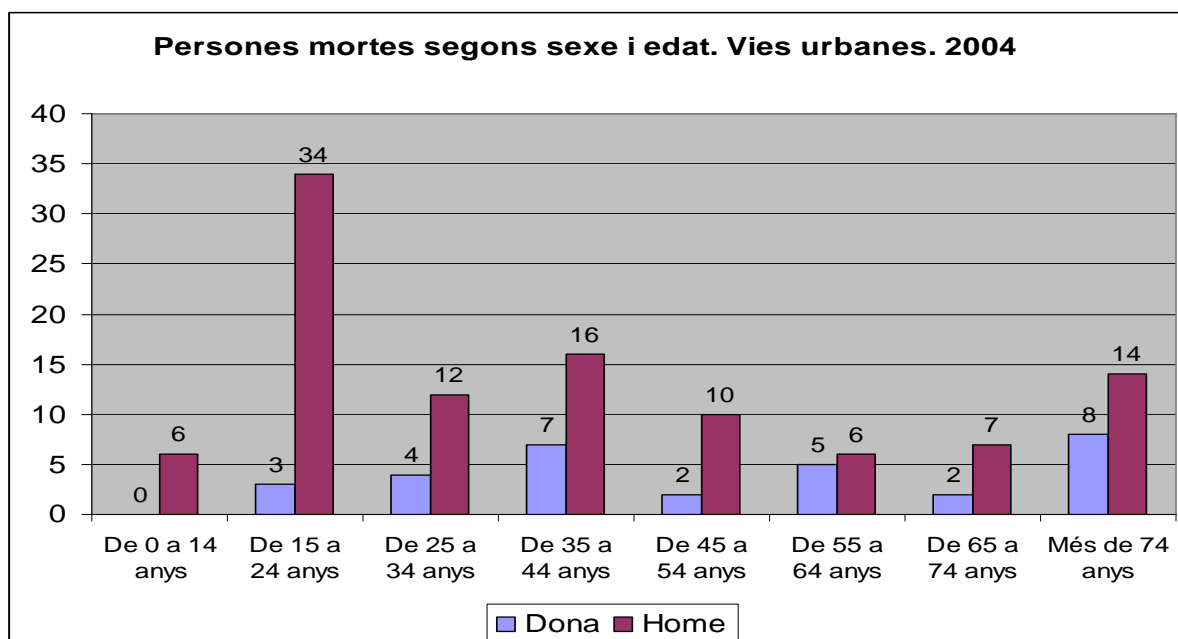
Pel que fa al factor edat en la sinistralitat, cal ser prudentes abans d'atribuir causalitats específiques, el resultat de les quals sigui la criminalització de sectors específics de la població pel fet d'estar inclosos en major proporció en els accidents. Cal, però, constatar el fet quan les dades són significatives.

D'acord amb les dades disponibles, és una evidència que en nombres absoluts hi ha més víctimes per accident de trànsit d'edats compreses entre 15 i 34 anys. El que està constatat és que es tracta de la principal causa de mortalitat entre els joves. La xifra és de 296 persones mortes sobre un total de 571, és a dir parlem del 48,16% del total de morts en accidents de circulació (a 24 hores).

Quant al sexe i a l'edat, el grup que presenta més morts en valors absoluts és el d'homes joves entre 15 i 44 anys amb especial incidència en el segment de 25 a 34 anys.

Font: Servei Català del Trànsit

Font: Servei Català del Trànsit

En aquest sentit, no és possible treure una conclusió rellevant sobre el risc de les persones en relació amb la seva edat ja que no disposem de dades d'aquesta exposició per edats (els quilòmetres recorreguts per cada franja d'edat). Manquen estudis específics que puguin determinar amb certa precisió les causes d'aquest impacte tant brutal sobre un segment tant important des del punt de vista social, demogràfic i fins i tot generacional.

Mesures de seguretat passiva

Les mesures de seguretat passiva són aquells elements de seguretat personal d'ús obligatori per als conductors i passatgers dels vehicles —tant de dues rodes com de vehicles lleugers. El seu ús minimitza el risc de patir ferides greus o molts greus —en molt casos de caràcter irreversible— als usuaris.

Malgrat l'obligatorietat, l'extensió de l'ús d'aquestes mesures en zones urbanes i interurbanes no té un caràcter universal. Es detecten en els sinistres massa casos en què les víctimes no en feien ús.

Accessoris de seguretat de les víctimes d'accident de trànsit. 2004						
	Zona Urbana	Zona Interurbana	Total	% ZU	% ZI	Total
Cinturó	4.248	3.118	7.366	19,3	51,9	26,3
Sistema de retenció infantil	13	59	72	0,1	1,0	0,3
Casc	8.276	923	9.199	37,7	15,4	32,9
Reflectors (vianant)	6	6	12	0,0	0,1	0,0
Cap	3.021	1.360	4.381	13,7	22,6	15,7
No se sap	6.413	544	6.957	29,2	9,1	24,9
Total	21.977	6.010	27.987	100	100	100

Font: Servei Català de Trànsit

Alcoholèmies

En el cas de les alcoholèmies, els protocols d'actuació determinen que cal fer proves d'alcoholèmia en tots els accidents amb víctimes³⁷.

La resta de dades s'obtenen dels controls preventius, ja que en cas d'infraccions es practiquen sota el criteri discrecional dels agents intervinents, que tenen en compte factors com la gravetat dels fets, la perillositat de la infracció i de les seves conseqüències.

Pel que fa als controls preventius, normalment aquest són planificats. Hi ha hagut també un increment de controls discrecionals per mostreig al conjunt de les vies, en totes les franges horàries i a tot tipus de conductors.

Les proves s'han incrementat en dades absolutes de les 340.047 de l'any 2001 a les 453.168 de l'any 2004.

D'acord amb les dades i referint-nos a nombres absoluts, es posa de manifest que s'ha produït un increment significatiu dels controls preventius. S'ha passat dels 327.400 de l'any 2001, als 419.522 de l'any 2004; així com també de les realitzades en accidents, que han passat de les 7.449 a les 26.806 en el mateix període.

³⁷ Aquestes es realitzen sempre que és possible: si els implicats estan en condicions de fer-les; si no han estat evacuats com a conseqüència de les lesions; si no s'ha hagut de dirigir els recursos a garantir la seguretat general del lloc de l'accident i s'ha posposat; si són presents els implicats, etc.

Proves d'alcoholèmia per motiu i resultat. 2001-2004

Motiu prova	Resultat negatiu	%	Resultat positiu*	%	S'hi nega	%	Total	%
Any 2001								
Accident	5.236	70,3	2.130	28,6	83	1,1	7.449	2,2
Control preventiu	309.281	94,5	17.783	5,4	336	0,1	327.400	96,3
Infracció	2.611	50,1	2.494	47,9	103	2	5.208	1,5
Símptomes	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	317.128	93,3	22.407	6,6	522	0,2	340.057	100
Any 2002								
Accident	9.016	81	1.981	17,8	138	1,2	11.135	3
Control preventiu	332.899	94,9	17.293	4,9	417	0,1	350.609	95,8
Infracció	1.995	54,2	1.610	43,7	77	2,1	3.682	1
Símptomes	227	37	360	58,7	26	4,2	613	0,2
Total	344.137	94	21.244	5,8	658	0,2	366.039	100
Any 2003								
Accident	13.213	86,5	1.922	12,6	145	0,9	15.280	3,6
Control preventiu	386.263	96,3	14.515	3,6	364	0,1	401.142	95,2
Infracció	2.377	54,9	1.837	42,4	115	2,7	4.329	1
Símptomes	155	24	452	70,1	38	5,9	645	0,2
Total	402.008	95,4	18.726	4,4	662	0,2	421.396	100
Any 2004								
Accident	24.523	91,48	2.383	8,88	179	0,66	26.806	5,9
Control preventiu	399.792	95,29	19.265	4,59	465	0,11	419.522	92,6
Infracció	3.475	20,85	2.385	39,75	140	2,3	6.000	1,3
Símptomes	197	23,45	603	71,78	40	4,76	840	0,2
Total	427.987	94	24.636	5	824	0	453.168	100

Font: Servei Català de Trànsit

Taula d'alcoholèmies practicades 2004

MOTIU	Cos Policial	Negatiu	Positiu	S'hi nega	total	% controls	% positives
Accident	Altres	73	11	1	85	0,0	12,9
	Mossos	21938	1894	141	23973	5,3	7,9
	Polícia Local	2242	478	28	2748	0,6	17,4
	Total	24253	2383	170	26806	5,9	8,9
Control Preventiu	Altres	3503	252	9	3764	0,8	6,7
	Mossos	332999	15271	373	348643	76,9	4,4
	Polícia Local	63290	3742	83	67115	14,8	5,6
	Total	399792	19265	465	419522	92,6	4,6
Infracció	Altres	34	30		64	0,0	46,9
	Mossos	696	1157	89	1942	0,4	59,6
	Polícia Local	2745	1198	51	3994	0,9	30,0
	Total	3475	2385	140	6000	1,3	39,8
Símptomes	Altres		11	1	12	0,0	91,7
	Mossos	84	324	25	433	0,1	74,8
	Polícia Local	113	268	14	395	0,1	67,8
	Total	197	603	40	840	0,2	71,8

Font: Servei Català de Trànsit

Del total d'alcoholèmies practicades durant l'any 2004, 6.664 corresponen a fets delictius instruïts com a tals pels cossos de policia.

DELICTES RELATIUS AL TRÀNSIT	TOTA CATALUNYA	GIRONA	TARRAGONA	LLEIDA	BARCELONA
2003					
Cond. sota efec. begudes alcoholiques	4.119	942	834	428	1.915
Negativa a sotmetre s a les proves	646	199	83	75	289
Conduccio temeraria	490	134	53	37	266
Conduccio homicida	21	1	1	4	15
Originar un greu risc per la circulacio	328	62	40	27	199
<i>Total</i>	5.604	1.338	1.011	571	2.684
<i>RATIO PER 1.000 HABITANTS TOTALS</i>	0,84	2,16	1,55	1,51	0,53
2004					
Cond. sota efec. begudes alcoholiques	4.968	979	1.040	429	2.520
Negativa a sotmetre s a les proves	711	193	90	58	370
Conduccio temeraria	626	155	98	40	333
Conduccio homicida	29	2	1	5	21
Originar un greu risc per la circulacio	330	59	44	24	203
<i>Total</i>	6.664	1.388	1.273	556	3.447
<i>RATIO PER 1.000 HABITANTS TOTALS</i>	0,98	2,18	1,89	1,44	0,67

Font: Cos de Mossos d'Esquadra

3.6 Indicadors de la mobilitat segura

Fem servir indicadors sobre accidentalitat per tal de poder obtenir resultats homogenis, que permetin la comparació amb les dades dels països del nostre entorn, capdavanters en resultats positius sobre mobilitat segura, o amb d'altres realitats.

Aquests indicadors es construeixen amb dades relatives a:

- Accidents amb víctimes/100.000 habitants
- Accidents amb víctimes/100.000 vehicles
- Accidents amb víctimes/10⁹ vehicles-km en carretera (índex de mobilitat dels vehicles)
- Morts a 24 hores/1000 accidents amb víctimes
- Morts a 24 hores/M d'habitants
- Morts a 30 dies/M habitants

Els factors que s'utilitzen per elaborar-los són:

- Motorització: evolució del parc de vehicles
- Mobilitat: quantitat de vehicles circulant per quilòmetre
- Evolució del cens de conductors

D'una banda, el registre temporal d'aquests índexs, dels quals disposem, permeten tenir una perspectiva fiable pel que fa a l'evolució de l'accidentalitat a Catalunya i, a més, permeten seleccionar els camps relatius a seguretat sobre els quals focalitzar les accions —tant preventives, com punitives— quan aquestes siguin significatives.

D'aquesta manera els cossos policials poden establir les prioritats dels controls preventius de velocitat i alcoholèmies i ordenar els operatius previstos relacionats amb els moviments massius de vehicles de caràcter estacional o els relacionats amb la meteorologia.

D'altra banda, mitjançant la combinació de les dades estadístiques i l'ús del sistema GIS, s'elabora un mapa de l'accidentalitat o dels riscos relacionats amb el trànsit que permeten determinar els anomenats trams de concentració d'accidents —punts amb una reiteració d'accidents de caràcter anormal— i esbrinar-ne les causes possibles (ja siguin relacionades amb la via, el vehicle o la persona).

Mapa d'accidents mortals de trànsit 2004

Font Servei Català de Trànsit

Aquesta informació permet prendre la mesura més idònia per a cada tipus de causa i que aquesta tingui un caràcter dinàmic, com dinàmica és la realitat de les vies. Això facilita que els recursos (cinemòmetres, llums, panells, fins i tot dispositius policials, o simplement millores en la via) puguin concentrar-se o canviar-se de lloc tant bon punt s'han solucionat alguns dels punts conflictius o es detecten noves necessitats.

Pel que fa a l'any 2004, disposem dels índexs d'accidentalitat següents:

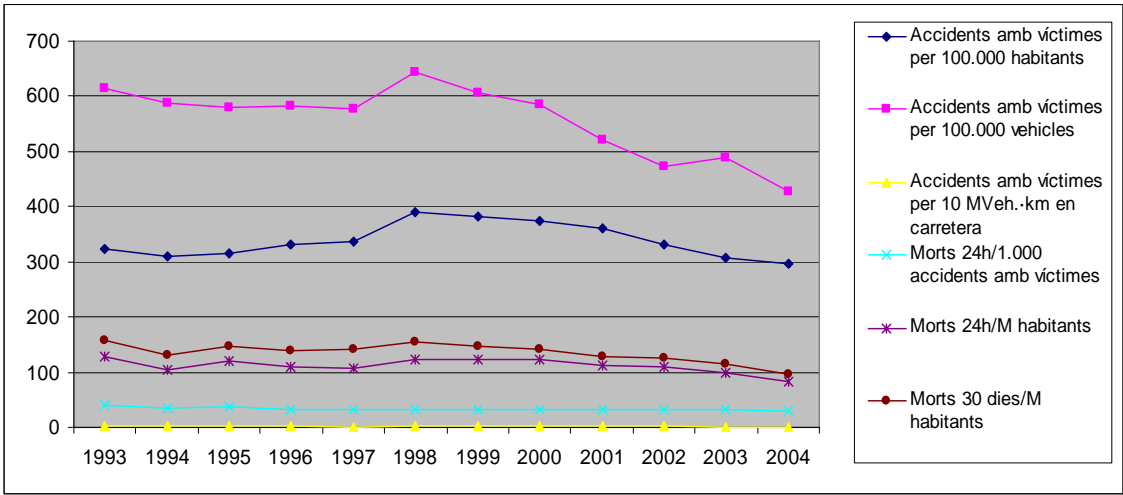
- Accidents amb víctimes per 100.000 habitants 296,90
- Accidents amb víctimes per 100.000 vehicles 427,86
- Accidents amb víctimes per 10M veh-km en carretera 1,15
- Morts a 24 hores/1000 accidents amb víctimes 28,22
- Morts a 24 hores/M habitants 88,31
- Morts a 30 dies/M/habitants 97,01

La taula i el gràfic següent indiquen l'evolució d'aquests indicadors des del 1993 fins a l'actualitat. Es pot observar que entre els anys 1993-1998 l'accidentalitat a Catalunya creix. Des del 1998 fins a l'actualitat s'ha experimentat una disminució dels accidents que posa els índexs per sota dels del 1993.

Índex d'accidentalitat

Índex d'accidentalitat	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Accidents amb víctimes per 100.000 habitants	323	309	314	332	336	390	381	374	361	330	308	296,90
Accidents amb víctimes per 100.000 vehicles	615	587	581	583	576	643	607	586	522	473	489	427,86
Accidents amb víctimes per 10 M veh.-km en carretera	1,66	1,49	1,57	1,52	1,31	2,05	2,04	1,89	1,76	1,37	1,23	1,15
Morts 24 h/1.000 accidents amb víctimes	39,8	34,0	38,2	33,2	31,8	31,2	32,1	33,2	30,9	33,0	32,4	28,22
Morts 24 h/M hab.	129	105	120	110	107	122	122	124	112	109	99,5	83,80
Morts 30 dies/ M hab.	157	132	147	138	142	155	148	142	128	125	114	97,01

Font: Servei Català de Trànsit

4. Seguretat en el context de les emergències i la seguretat civil

4.1 Emergències i seguretat civil

Tant el concepte ampli de seguretat pública com el de risc estan compostos per moltes facetes intercomunicades: per exemple, quan alguns problemes derivats de la salut pública esdevenen infraccions i es tracten directament des de l'àmbit penal o administratiu; o com quan a conseqüència d'un accident de trànsit es provoca la fuga d'un gas o d'un altre element químic que pot provocar una emergència mèdica per contaminació, etc.

Pel que fa a les emergències i la seguretat civil, estem parlant de seguretat i alhora també de risc i de la seva percepció. Com en el cas de la mobilitat, els aspectes de la vida social relacionats amb les emergències s'entenen com aquelles situacions excepcionals —que evidentment comporten risc— que succeeixen de manera rutinària, malgrat que no periòdica ni previsible, d'aquí el seu tractament emergent (s'actua quan el fet es produeix; per tant, de manera reactiva), i que s'entenguin com quelcom que passa i que és inevitable³⁸.

Des d'aquest punt de vista les actuacions dels serveis d'emergències formen part del paisatge de les societats desenvolupades. La idea (fins a cert punt pròpia del model de societat industrial clàssica) que els riscos que amenacen el model socioeconòmic són deguts a factors exògens naturals ja no és, avui en dia, versemblant.

En models postindustrials, com els del nostre entorn, un gran nombre de riscos tendeixen a afectar de manera global a tothom per igual. Majoritàriament, aquests riscos són fruit de l'activitat humana o es produeixen sobre un medi profundament modificat per l'activitat humana, llevat d'alguns tipus de catàstrofe natural com un terratrèmol o un altre fenomen de tipus sísmic que sigui inevitable. Malgrat tot, els seus efectes sempre poden ser previstos i, per tant, es poden prendre mesures per tal de pal·liar-los. Parlem, doncs, de riscos generats per factors endògens sobre els quals cal actuar mitjançant la doble eina de la reacció i de la prevenció³⁹.

³⁸ MIR, Narcís. "La importància del risc a la societat moderna". *Medi ambient, tecnologia i cultura*. Barcelona: Departament de Medi Ambient i Habitatge, núm.24.

³⁹ BECK Ulrich. *La sociedad del riesgo. Hacia una nueva modernidad*. Barcelona: Paidós, 1998.

Es tracta, doncs, dels riscos, però també de la seva percepció per part de les persones. Malgrat semblar-nos fenòmens objectivament mesurables s'ha de tenir present que la mesura de la seva percepció no és una feina senzilla: en qualsevol activitat les persones comparen, revisen i mesuren la magnitud del risc al qual se senten exposades; després la comparen amb la magnitud del risc que estan disposades a acceptar i, finalment, tracten de reduir la diferència entre totes dues magnituds a zero. D'aquesta manera, si el nivell de risc subjectivament experimentat és més petit, és menor que l'acceptable, les persones tendeixen a intervenir en accions que incrementen la seva exposició al risc. Com assenyala Gerald Wilde: *"...en cualquier actividad, las personas aceptan un cierto grado de riesgo subjetivamente estimado para su salud, seguridad y otras cosas que valoran a cambio de los beneficios que esperan obtener de dicha actividad (movilidad, trabajo, alimentación, bebida, uso de drogas, recreación, romance, deporte o lo que sea)."*⁴⁰

La percepció del risc és un fenomen d'una enorme complexitat, ja que no només els riscos són acceptats pels ciutadans de manera molt natural, sinó que aquests són capaços, en aquesta relació, d'adaptar el llindar de risc assumit en funció dels interessos o oportunitats presents en una situació donada.

4.2 El medi

Parlar de prevenció de riscos i d'emergències suposa parlar de l'actuació de recursos humans i materials sobre un medi concret. Com més complex sigui el medi (i per definició, un territori sempre és complex), tant més ho serà la tasca dels responsables de la seguretat civil. La situació, doncs, estarà determinada per les característiques físiques i mediambientals, i per la nostra capacitat de resposta davant dels problemes. Pel que fa a les primeres, cal recordar que Catalunya està situada al nord-est de la península Ibèrica i al sud-oest d'Europa, amb una superfície

⁴⁰ WILDE, Gerald J.S. *¿Riesgo deseado? El comportamiento humano ante el peligro*. Versió en espanyol de RAMÍREZ, L. Daniel. A: <http://www.darsegu.com/libro.html>. (pàg. 3; darrera actualització: febrer de 2004).

aproximada de 32.000 km² i una població de 6.813.319⁴¹ milions d'habitants, amb una densitat de població⁴² propera als 210 habitants per km².

La diversitat del relleu condiona l'existència d'hàbitats bioclimàtics diversos i característiques climàtiques pròpies de la seva latitud. Uns trets particulars, que deriven tant de la influència d'àrees pròximes (mar Mediterrània, Europa atlàntica, àrees continentals peninsulars, que configuren una varietat climàtica pròpia d'un sector de transició) com de la diversitat del relleu, que accentua aquesta varietat del clima. D'acord amb aquesta situació, podem distingir tres grans dominis climàtics a Catalunya: Un primer domini de clima alpí i subalpí, a l'alt Pirineu (temperatures baixes, innivació i pluviositat altes); un segon, de clima atlàntic, reduït a la conca de la Garona (plujós, fresc i humit), i un tercer, de clima mediterrani, que ocupa la resta del territori. En termes generals, la manca d'aigua és un factor limitador de la producció agrícola en extensos sectors, ja que la Catalunya que no pateix secada resta circumscrita a les àrees de clima d'alta muntanya i atlàntic, mentre que les àrees amb un o dos mesos de secada són molt extenses. A les planes interiors, continentals, els mesos àrids van de juny a setembre.⁴³

Per tant, la climatologia agreuja el risc estacional d'incendi però també el de nevades i riuades. El relleu i l'orografia, a més, dificulten l'accés a les zones en perill.

El territori es reparteix de la manera següent:

Superfície forestal (2 milions d'hectàrees)	61% del territori.
Superfície de conreus	34,5% del territori
Superfície urbanitzada	4% del territori
Aigües continentals	0,5% del territori

⁴¹ Dades del Padró continu de Catalunya. IDESCAT.

⁴² Es tracta d'una densitat de població alta respecte de l'entorn europeu, entre els 231 habitans/km² d'Alemanya i 190 habitants/km² d'Itàlia. Font: UE, 2003.

⁴³ <http://www.grec.net>.

D'aquest 61% de superfície forestal 1.164.200 hectàrees (el 36,5% del total) són boscos.

Quadre 2.1 Superfície forestal arbrada a Catalunya segons estimacions de l.IFN1.						
	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	%
Superfície forestal arbrada (ha)	362.008	318.611	379.039	104.542	1.164.200	36,5

Font: Servei de Gestió Forestal i Estadística Forestal d'Espanya (MAPA), extret de Peix (1999).
http://mediambient.gencat.net/Images/43_53951.pdf

Pel que fa al poblament i la seva relació amb el medi no urbà, destaca una certa dispersió de l'habitatge en què proliferen les urbanitzacions i les zones de segona residència. A més, es constata una concentració geogràfica d'àrees urbanitzades en contacte amb la zona forestal a la franja litoral, densament habitada, especialment a l'estiu.

4.3 Dades del 2004

Per poder tenir un marc de referència respecte de les actuacions i serveis en matèria d'emergències i protecció civil, en primer lloc cal fer una referència a la meteorologia com una de les variables que determinen els plans d'emergència i la seva major o menor incidència (principalment el NEUCAT i l'INFOCAT, encara que cal tenir present el factor clima en alguns altres com per exemple el TRANSCAT, etc.).

Pluviometria: els mesos de febrer a maig de 2004 es van situar, pel que fa al règim de precipitacions, per sobre de la mitjana interanual, amb registres importants de pluges en forma de neu a les zones altes, especialment durant el mesos de febrer i març.

Inversament, a l'estiu i especialment a la tardor, les precipitacions es van situar per sota de la mitjana interanual. El Servei Meteorològic de Catalunya parla clarament de sequera durant els mesos de setembre, octubre i, especialment, novembre.

El 2004, les temperatures van registrar valors per sota de la mitjana pel que fa a baixes temperatures i fred, durant els mesos de febrer a maig i, inversament, valors per sobre de la mitjana durant l'estiu i la tardor, amb l'excepció de novembre. Podríem parlar, doncs, d'un estiu i un tardor càlida.

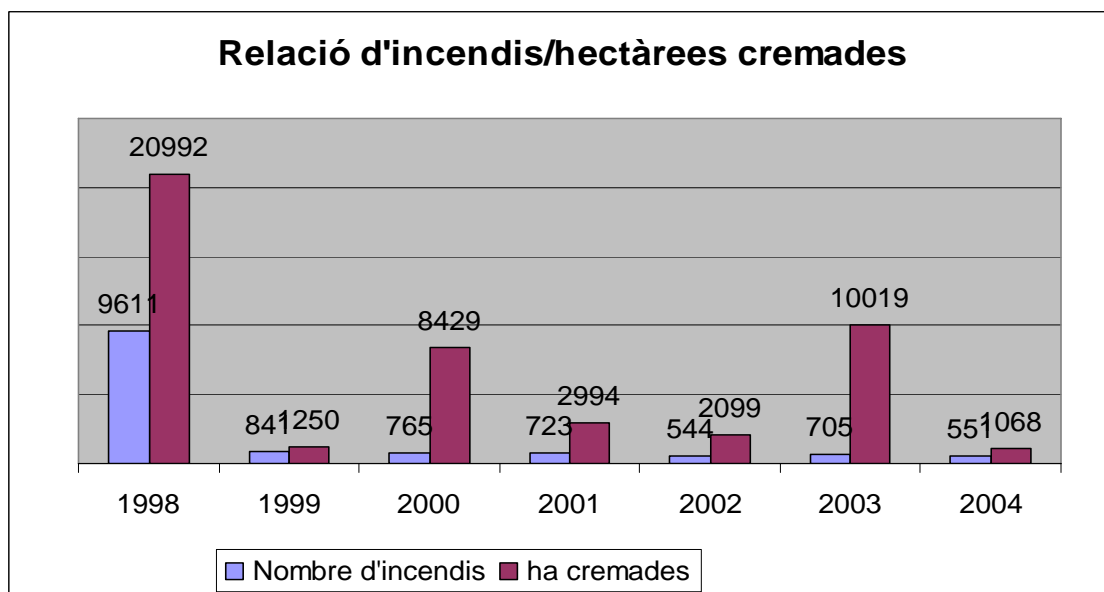
En conjunt, pel que fa al risc d'incendi, ha estat una primavera fresca i humida, i un estiu i una tardor seca i càlida. Aquesta situació ha afavorit una baixa sinistralitat estival, que s'ha centrat en el darrer trimestre de l'any. El resultat ha estat positiu respecte de la tendència interanual.

Comparativament, podem veure l'evolució de nombre d'incendis, hectàrees cremades i percentatge de la superfície afectada pels incendis entre 1993 i 2004, amb dades actualitzades.

Incendis forestals i superfície afectada. Catalunya

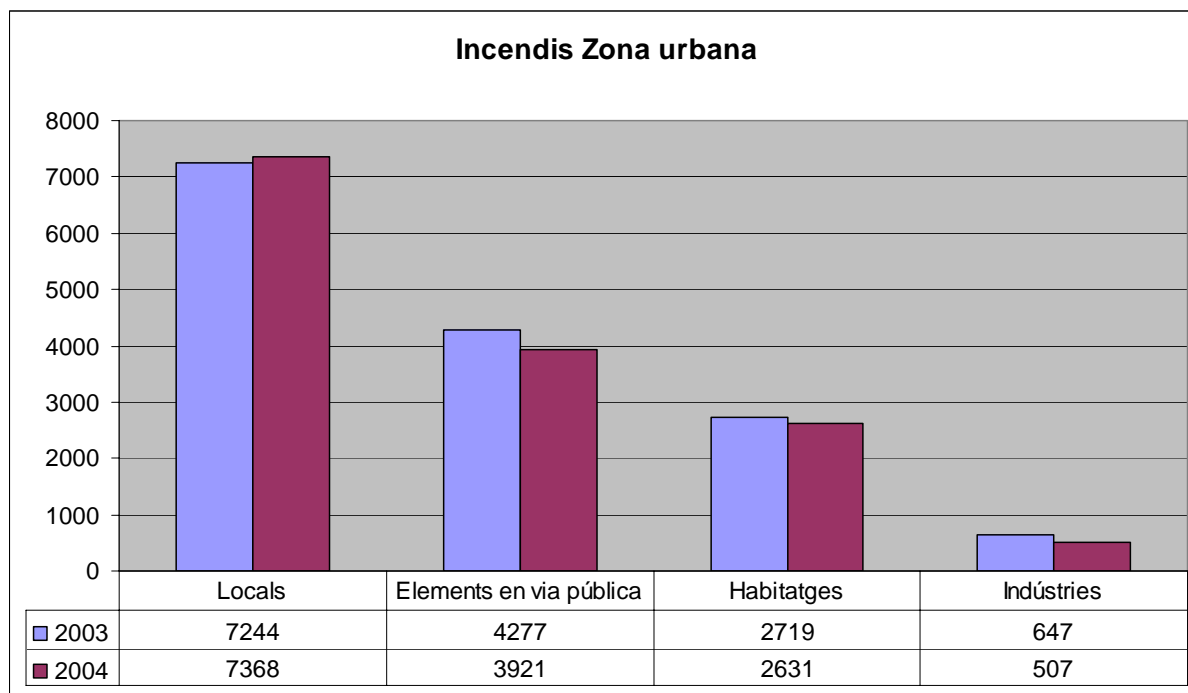
	Superfície afectada (ha)				
	d'incendis	Arbrada	No arbrada	Total	forestal total
2004	551	477	591	1.068	0,06
2003	705	7.660	2.359	10.019	0,53
2002	544	951	1.148	2.099	0,11
2001	723	993	2.001	2.994	0,15
2000	765	2.584	5.845	8.429	0,43
1999	841	486	764	1.250	0,06
1998	961	13.714	7.278	20.992	1,08
1997	672	625	298	923	0,05
1996	463	531	495	1.026	0,05
1995	753	2.202	4.834	7.036	0,36
1994	1.217	62.575	14.050	76.625	3,92
1993	791	3.328	3.334	6.662	0,34

Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge

Font: DGESC

Pel que fa als incendis en zona urbana les dades són:

Font: DGESC

Trucades telefòniques:

El número de telèfon 112 és la via d'accés dels ciutadans al sistema d'emergències. Aquest servei és fruit del desenvolupament legislatiu comunitari, de la seva translació a la normativa estatal i del desenvolupament de la normativa de la Generalitat de Catalunya⁴⁴ per tal d'establir un sistema d'atenció de trucades d'emergència únic. El seguiment qualitatiu d'aquest servei requereix estadístiques detallades en acabar cada any. La reflexió actual sobre el nou model d'emergències demana anàlisis des de diferents òptiques. El 2004 no es va generalitzar l'ús d'un número únic 112. Per tant, a les dades relatives a trucades manquen aquelles que els ciutadans realitzen a través d'altres números diferents al 085 o el 112 (per exemple, trucant directament als parcs locals i/o provincials, policies locals, etc.).

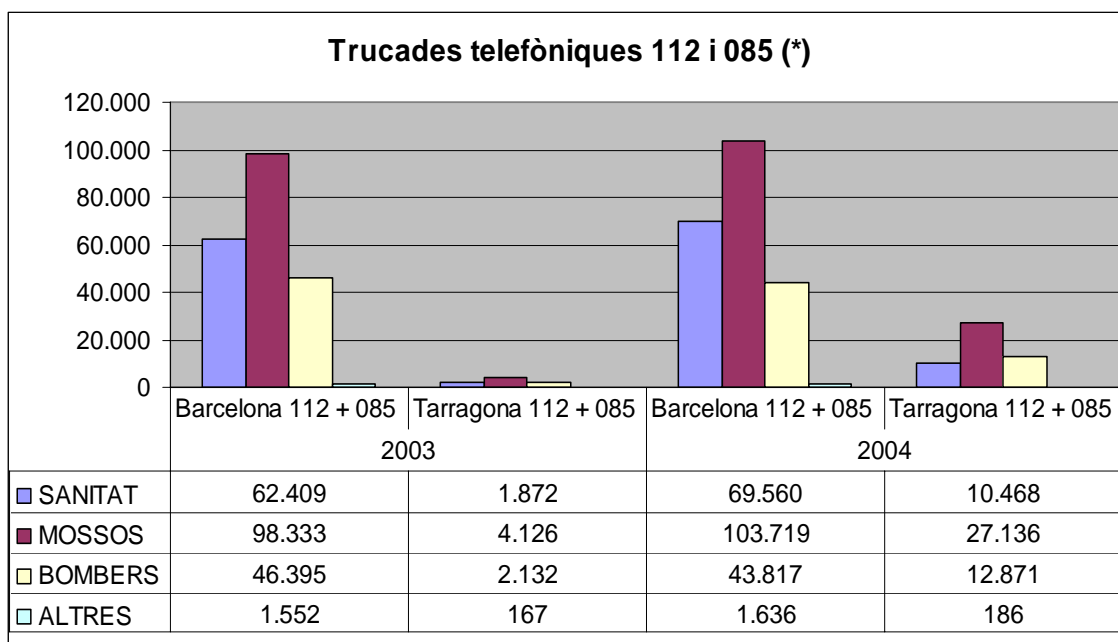
Les dades relacionades amb l'activació i manteniment dels plans de seguretat, així com les derivades dels serveis telefònics d'emergències (112 i telèfons provincials o locals) dels diferents parcs de bombers de Catalunya constitueixen una informació exhaustiva i de gran volum, que ofereix una visió de la complexitat de les emergències a Catalunya: dimensió, recursos necessaris, estacionalitat dels problemes, simultaneïtat de successos i, per tant, simultaneïtat en les respostes.

La informació també posa de manifest la necessitat de finalitzar el procés de migració dels diferents telèfons locals i provincials cap al 112, com a servei centralitzat únic.

La taula que annexem reflecteix les trucades rebudes directament al 085 i el 112 de tot Catalunya que se centralitzen a través de les centrals de Barcelona i Tarragona(*).

⁴⁴ Normativa CE: Decisió del Consell d'Europa 91/396/CEE de 29 de juliol, relativa a l'obligatorietat dels estats membres per la creació d'un número únic europeu (1-1-2).
Normativa estatal: Reial decret 903/1997 de 16 de juny, facultant les CCAA a la prestació del servei 112.

Normativa catalana: Acord de Govern de la Generalitat de Catalunya, de 17 d'octubre de 1997, pel qual l'Administració de la Generalitat es constitueix en entitat prestatària del servei d'atenció de trucades d'urgència mitjançant el número telefònic 112; Llei 4/2003, de 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya; Acord marc interdepartamental 1-1-2, de 22 de setembre de 2004, entre el Departament d'Interior i el Departament de Salut.

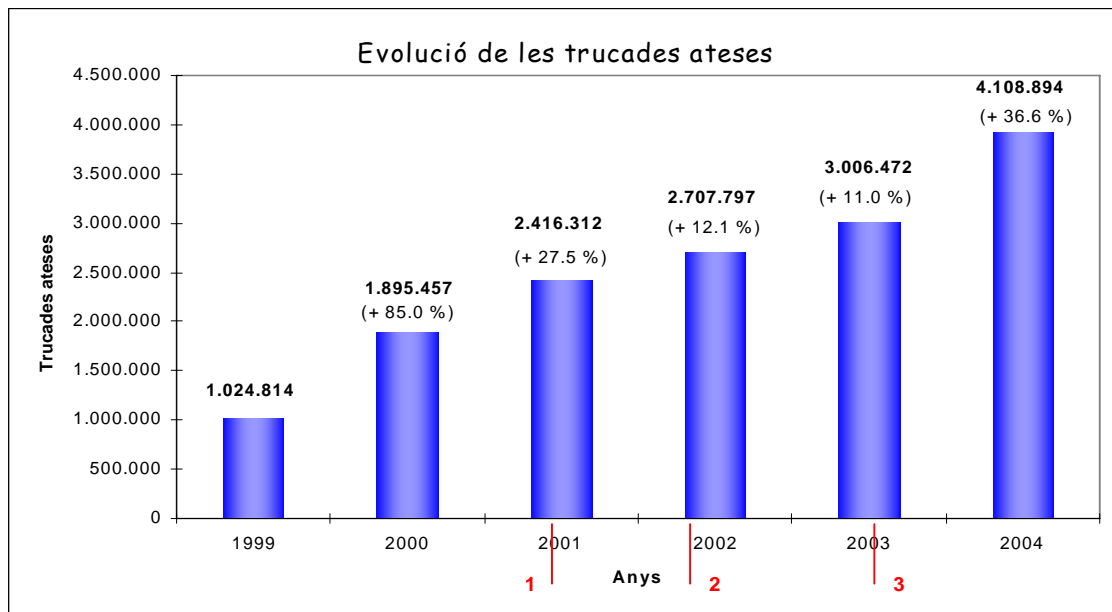
Font: DGESC

El nombre de telefonades transferides als altres serveis i cossos determina la qualitat d'aquestes trucades, ja que es tracta de trucades ja filtrades i que tenen atribuïda una causa específica (enfront les trucades falses).

Pel que fa a les trucades ateses, la taula següent permet valorar la càrrega de feina del servei 112, així com la tipologia de serveis que els ciutadans demanen a través d'aquest número. Les dades corresponen a trucades al 112 des de l'1 de gener de 1999 fins al 31 de desembre de 2004 (tot l'any 2004)⁴⁵.

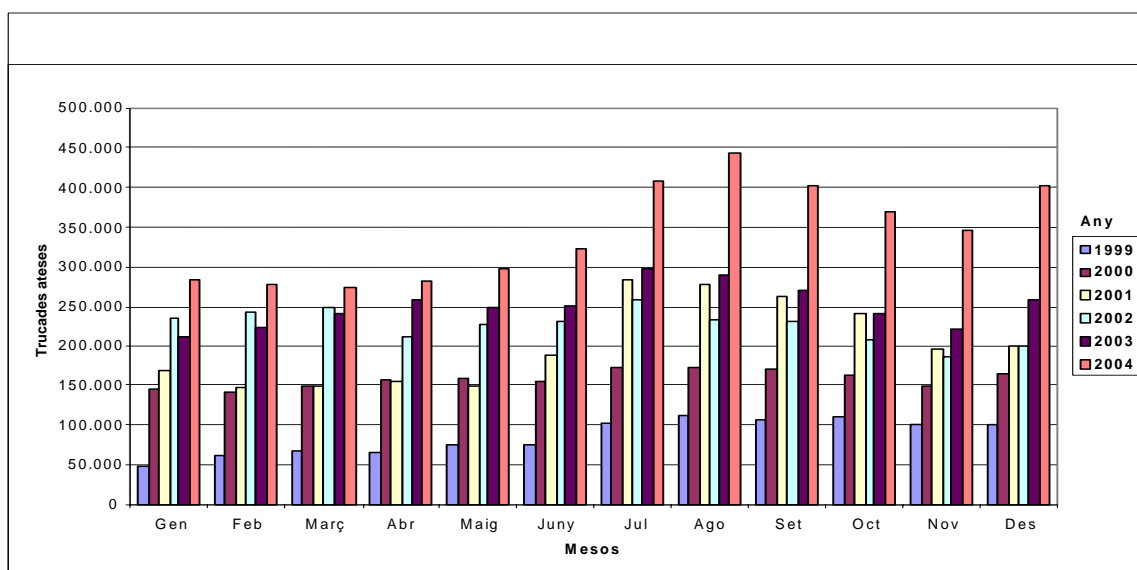
⁴⁵ S'hi inclouen tant les dades del centre de Cerdanyola com les del centre de Tarragona (a partir del 13 d'octubre del 2003 les trucades que es fan des de la província de Tarragona es despengen al centre de Tarragona).

Gràfica sobre l'evolució de les trucades ateses 1999-2004

- 1 Juny 2001: el 085 de la província de Barcelona s'integra al 112 de Cerdanyola.**
- 2 Gen. 2002: trasllat a Cerdanyola.**
- 3 Oct. 2003: Comença a funcionar el centre de Tarragona.**

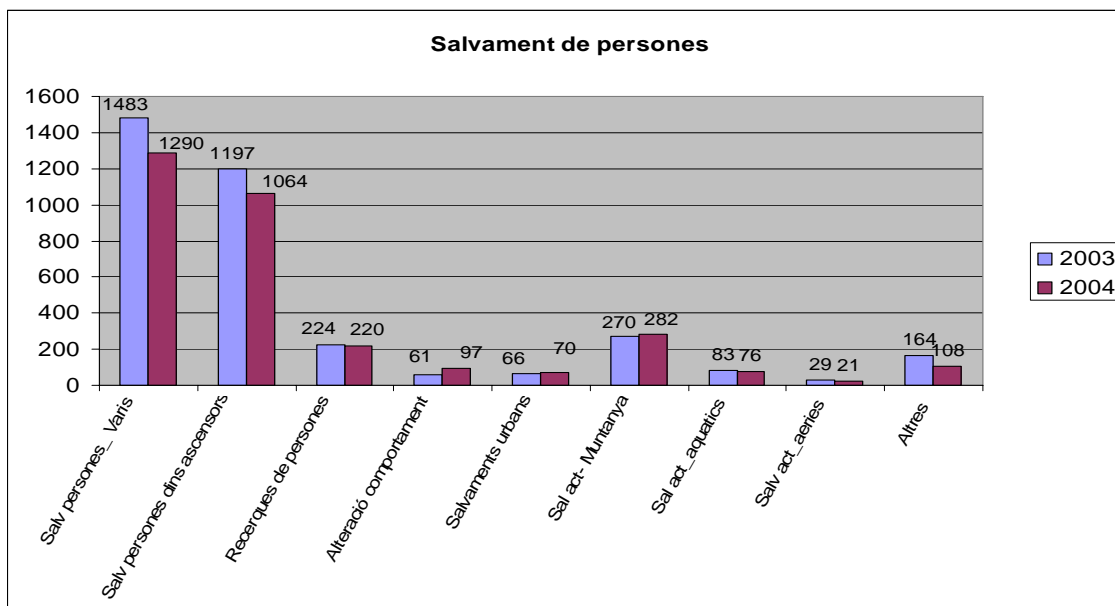
La comparativa del volum de trucades mensuals per anys mostra un clar increment en el segon semestre de l'any 2004, molt superior als increments que s'han produït altres anys. Destaca la constant respecte de l'estacionalitat, els mesos de més gran activitat coincideixen amb els que tenen major nombre de trucades.

Font: DGESC

4.4 Rescats i salvament de persones

Respecte de les dades relatives a salvaments, se'n han produït un total de 3.577. Cal destacar un lleuger increment de salvaments de persones relacionades amb activitats de muntanya. La resta de supòsits ha tingut un descens en el nombre total.

Font: DGESC

4.5 Plans d'emergència

Són eines de planificació que estableixen, mitjançant un protocol, el funcionament i l'organització dels recursos humans i materials, així com el sistema de coordinació amb els altres òrgans i/o ens implicats en la resolució de les emergències o riscos greus. Els plans tenen el caràcter de territorials —municipals o supramunicipals—, especials i d'autoprotecció.

La norma que estableix els seus principis d'actuació és el Decret 210/1999, de 27 de juliol, pel qual s'aprova l'estructura del contingut per a l'elaboració i l'homologació dels plans de protecció civil municipals.

Llista i finalitat dels plans d'emergència especial que afecten tot el territori català

- Pla específic transport substàncies radioactives.

Eina per gestionar l'emergència que es pugui produir en un transport de substàncies radioactives, en què quedi afectada la matèria radioactiva.

- TRANSCAT. Pla especial d'emergències per accidents en el transport de mercaderies perilloses per carretera i ferrocarril a Catalunya.

Eina per gestionar l'emergència municipal per regular la circulació de mercaderies perilloses que es transportin per carretera o ferrocarril.

- INUNCAT. Pla especial d'emergències per inundacions.

L'objectiu del Pla és fer front a les emergències per inundacions, dins de l'àmbit de Catalunya, establint els avisos, l'organització i els procediments d'actuació dels serveis de la Generalitat de Catalunya.

- INFOCAT. Pla especial d'emergències per incendis forestals de Catalunya.

Eina per gestionar l'emergència per incendis forestals a Catalunya que té com a objectiu principal engegar l'estructura organitzativa i els procediments per a la intervenció, i activar els procediments d'informació a la població.

- SISMICAT. Pla especial d'emergències sísmiques a Catalunya.

Eina per gestionar l'emergència sísmica a Catalunya on es concreta l'estructura organitzativa i els procediments d'actuació, els sistemes d'articulació amb les organitzacions de les diferents administracions i els procediments d'informació a la població.

- NEUCAT. Pla especial per nevades a Catalunya

Eina per organitzar i gestionar l'emergència en cas de nevades importants que afectin la població, especialment les vies de comunicació.

- CAMCAT. Pla especial d'emergències per contaminació accidental de les aigües marines a Catalunya

Aquest Pla preveu l'activació de l'emergència en cas d'una alarma motivada per un accident que dugui a un episodi de contaminació del medi marí, produït per qualsevol mitjà, com per exemple: vaixells, indústries que aboquin a rieres que vessen al mar, etc.

- PLA DE RIALP

És el Pla de Mig Segre, en què s'inclou l'actuació de la Generalitat davant una emergència de la presa de Rialp. Està pendent de la seva informació i aprovació.

- Llista i finalitat dels plans d'emergència exterior, PEE, (sector químic)

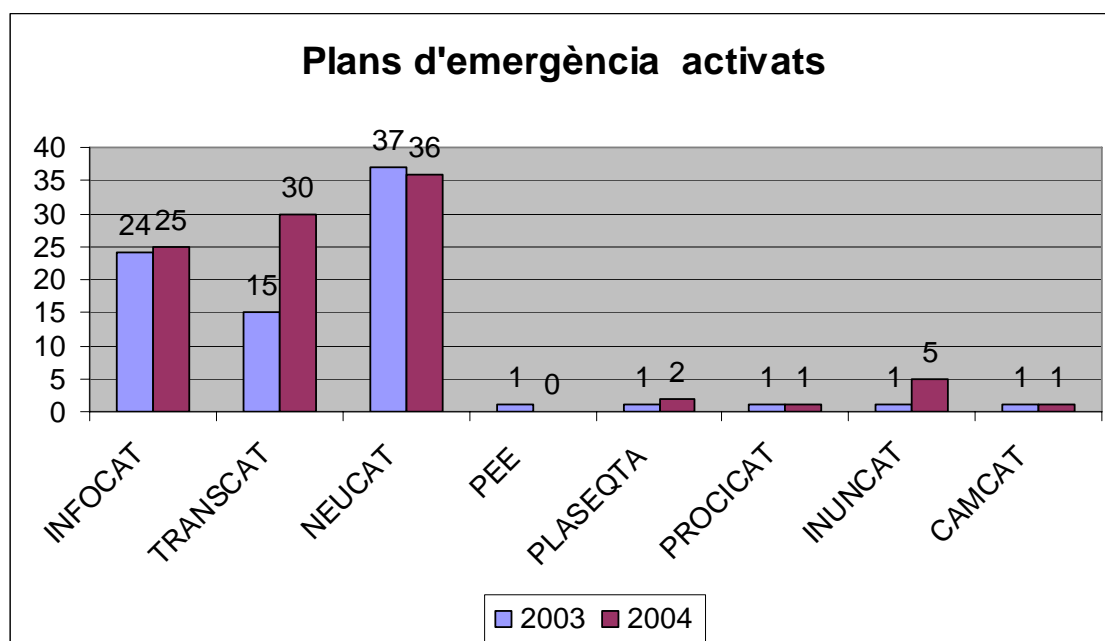
El Pla d'emergència exterior de cada empresa és el marc orgànic i funcional pensat per prevenir o, si escau, mitigar les conseqüències d'accidents greus de caràcter químic que puguin succeir a una indústria.

Actuacions en curs

PLASEQCAT. Pla d'emergència exterior del sector químic de Catalunya.

En aquests moments, s'està acabant de redactar el Pla del sector químic de Catalunya, PLASEQCAT, que inclou totes les indústries que en aquests moments estan afectades per la Directiva Seveso:

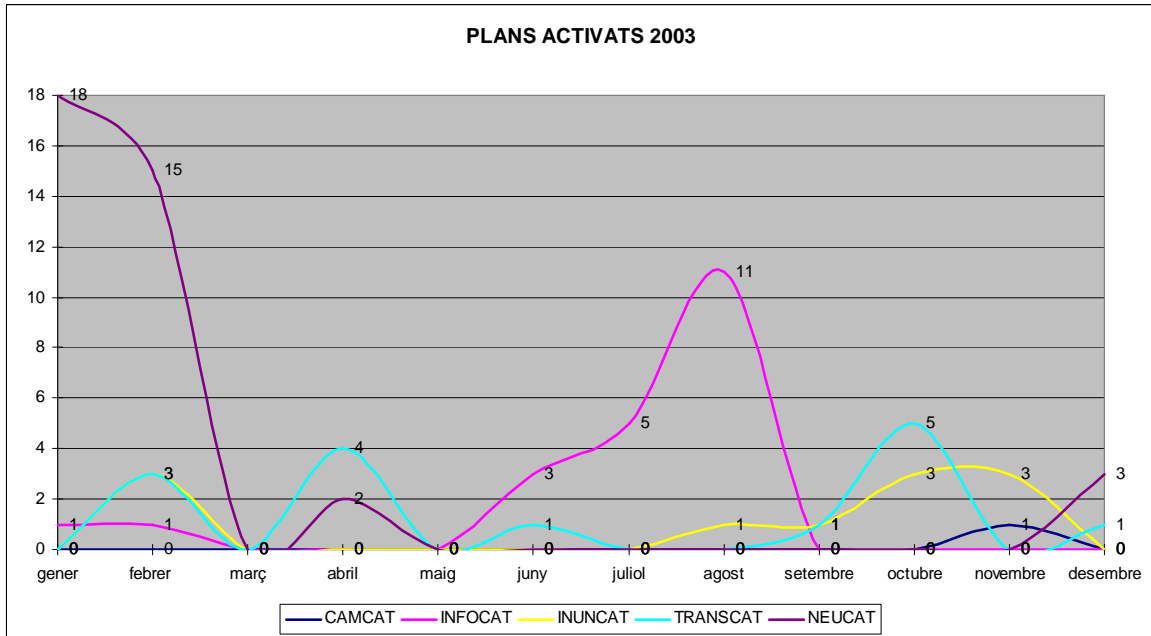
Durant l'any 2004 han estat activats els plans INFOCAT, TRANSCAT, NEUCAT, PEE, PLASEQTA, PROCICAT, INUNCAT i CAMCAT.

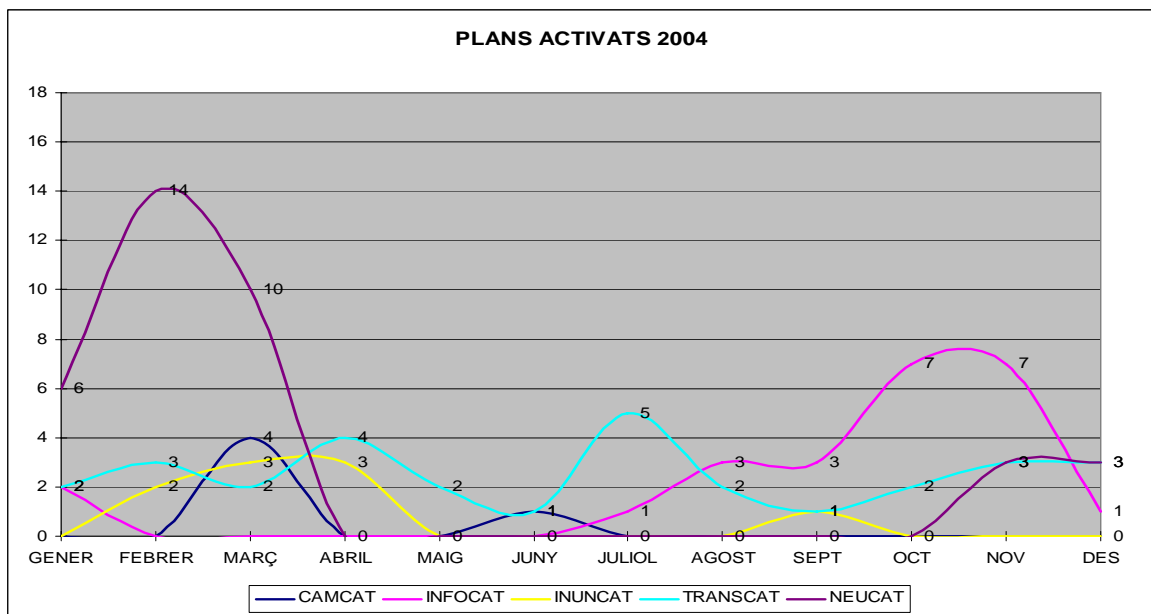
Font: DGESC

Amb més detall, la informació del nombre de plans activats respecte del període de l'any en què succeeixen ens permet veure la influència de la meteorologia sobre els riscos. Aquesta no determina els riscos absolutament però sí els condiciona. Així podem veure com la sequera de l'estiu i la tardor coincideix amb la màxima activació

de l'INFOCAT, i com la major pluviositat hivernal coincideix amb la posada en marxa del NEUCAT, però que aquests varien any per any segons la contingència climàtica. No obstant això, la tendència és estable la qual cosa permet elaborar certes previsions.

Font: DGESC

Font: DGESC

5. La seguretat privada

Les xifres de la seguretat privada posen de manifest la importància del sector: prop de 10.000 empreses a la Unió Europea, que donaven treball a unes 600.000 persones abans de l'ampliació i, segons càlculs estimats, al voltant de 20.000 empreses i de 1.100.000 treballadors amb l'ampliació de 2004 (Tesch-Ségol i Pissens, 2003).

Aquestes dades, malgrat que són aproximades, coincideixen en diversos autors que han estudiat el tema. Així, un treball d'Ocqueteau (2000) que compara dades europees indica que el 1999 les forces policials públiques sumaven 1.757.767 efectius davant dels 1.056.269 agents al servei d'empreses de seguretat privada. De fet, a certs països recentment incorporats a la UE, la correlació està ja invertida, i els agents privats superen a la policia. És el cas d'Hongria (54.981 agents privats front de 30.817 policies); Polònia (200.000 front de 102.355); República Txeca (50.000 front de 49.000) però també Regne Unit (200.000 front de 185.156) i Luxemburg (1.200 front de 1.111). Els països on la correlació és més favorable a les policies públiques són a l'Europa continental, i en especial al centre i al sud (França, Bèlgica, Àustria, Espanya, Portugal, Alemanya o Itàlia). Aquestes dades posen de relleu l'existència d'almenys tres models, basats en una percepció diferent del paper de l'estat i de la seguretat pública. Mentre que a certs països de l'Europa central i oriental l'increment del sector privat és probablement degut a un descrèdit i a una manca de confiança generalitzats respecte del sector públic, en d'altres, com els de tipus anglosaxó, la situació obeeix més aviat a criteris propis de models neoliberals, mentre que a l'Europa continental es manté un cert principi estatalista.

La importància del fenomen ha fet que el Consell de la Unió Europea es pronunciés mitjançant la Recomanació, de 13 de juny de 2002, relativa a la cooperació entre les autoritats nacionals competents dels estats membres en el sector de la seguretat privada (2002/C153/01). Aquest document recomana als estats membres que fomentin i facilitin la cooperació entre els sectors públic i privat per tal d'intercanviar experiències i millors pràctiques en matèria de gestió de la informació.

A Espanya, malgrat la imprecisió de les dades disponibles⁴⁶, podem afirmar que existeixen, d'acord amb les informacions de l'any 2003 (amb dades de l'any 2002), al voltant de 71.631 professionals operatius (d'un total de 93.705 vigilants de seguretat habilitats).

Segons les últimes dades aportades per l'Institut Nacional d'Estadística, a partir de la classificació nacional d'activitats econòmiques, CNA93, aprovada per Reial decret 1560/1992, de 18 de desembre; l'any 2004 existien 2.195 empreses de seguretat i investigació, un 7,13% més que l'any 2003. Aquest increment s'eleva al 19,95, si examinem els últims 5 anys (2000-2004).

No s'han pogut obtenir dades diferenciades entre les empreses d'investigació (epígraf CNA93 núm. 74.601) i les dedicades a vigilància, protecció i seguretat (epígraf CNA93 núm. 74.602). Però si seguim el mateix criteri utilitzat per la UGT⁴⁷, la manca de treballadors assalariats indica la pertinença al sector investigació, segons això podem inferir que del total de les empreses indicades per a l'any 2004, un 50% es dediquen a aquestes tasques més específiques.

Així mateix, i dins de la classificació de vigilància, protecció i seguretat, la vigilància és, segons alguns estudis⁴⁸, la principal activitat del sector l'any 2003 amb un 62%, seguida dels sistemes de seguretat (18%), transport de fons (11%) i centrals receptores d'alarmes (9%)

El sector però està dominat per les PIMES ja que el 95,03% de les empreses tenen menys de 100 treballadors. Tot i així es pot observar com en els últims dos anys s'ha passat de 8 a 11 empreses amb més de 1.000 treballadors.

⁴⁶ Les dades sobre seguretat només poden obtenir-se combinant diverses fonts, entre les quals destaquem: ABEJÓN, 2004; DBK, www.dbk.es/esp/prensa/ver_noticia (consulta del dia 27 de maig de 2004), UGT, 2001; *Aproser*, butlletí informatiu mensual i resum de xifres i dades, 2003 i *Revista Seguritecnia*, 2003. Un resum periodístic d'aquestes dades es pot veure a *ABC*, 25 de maig de 2003.

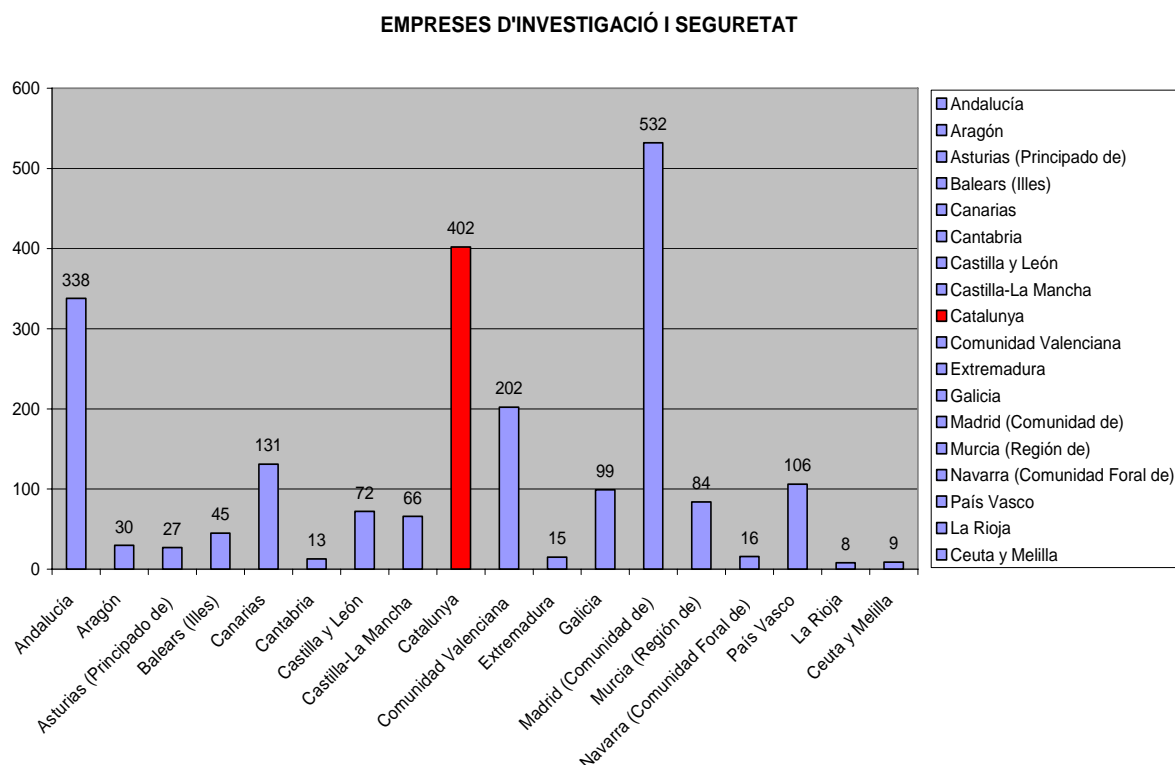
⁴⁷ En la seva *Guía para la prevención de riesgos laborales. Sector Seguridad Privada* que es pot consultar a <http://www.ugt.es/slaboral/sprivada.pdf> (consulta feta el 5 de maig de 2005).

⁴⁸ *El negocio de la seguridad privada en España: buenos resultados y pocos candidatos*. Informe de l'1 d'abril de 2004 per a Catalunya econòmica. http://www.securitas.es/noticias_sector.asp (consulta realitzada el dia 20 de gener de 2005).

Tot i així, els diferents informes confirmen que el negoci està concentrat en les empreses més grans, concentració que pot variar del 60%⁴⁹ al 74%⁵⁰ des del punt de vista del volum de negoci que suposa.

L'increment també s'evidencia en el volum de negoci que té una tendència a l'augment entre un 10 i un 20 % segons les diverses fonts abans assenyalades.

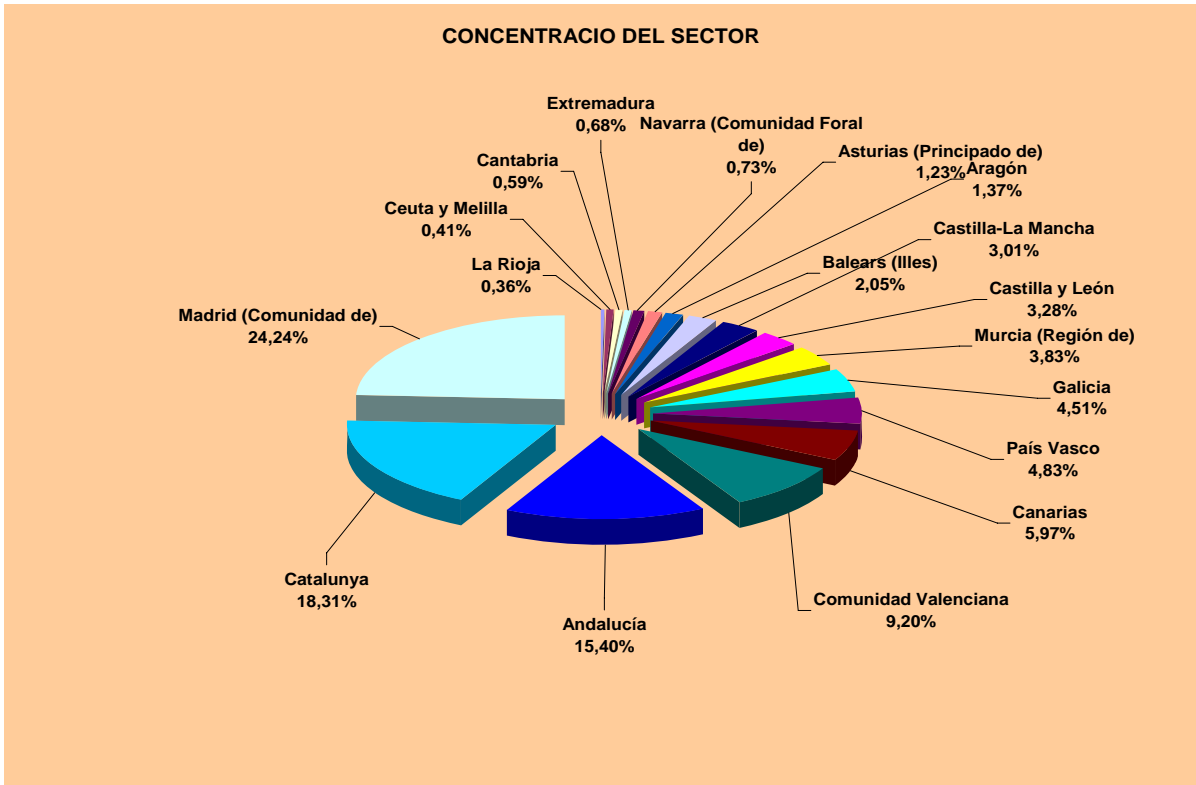
Pel que fa a Catalunya, l'any 2004 aquesta era la segona comunitat autònoma amb major nombre d'empreses dedicades a aquest sector amb un total de 402.

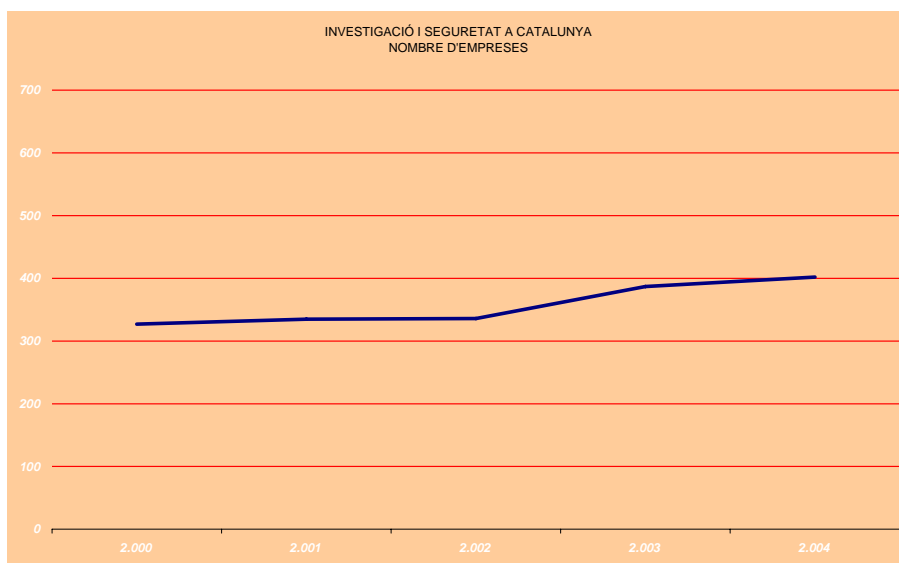
Com es pot observar les comunitats autònomes que tenen una major quantitat d'empreses dedicades a investigació i seguretat són per aquest mateix ordre la Comunitat de Madrid amb un 24%, Catalunya amb un 18%, Andalusia amb un 15% i la Comunitat Valenciana amb un 9,20%

⁴⁹ Vid. nota anterior.

⁵⁰ "Panoramic overview of the Private security Industry in the 25 Member Stats of the European Union". <http://www.coess.org/stats.htm> (consulta del dia 10 de febrer de 2005).

A Catalunya també es tracta d'un sector alcista que ha incrementat el nombre d'empreses en un 22,94 % en els últims 5 anys, molt per sobre de la mitjana d'augment que s'ha experimentat a Catalunya (un 10,39%). Això sí cal tenir en compte que les característiques de les empreses amb seu principal a Catalunya són clarament PIMES ja que la major part de les empreses amb més de 1.000 treballadors es concentren a Madrid.

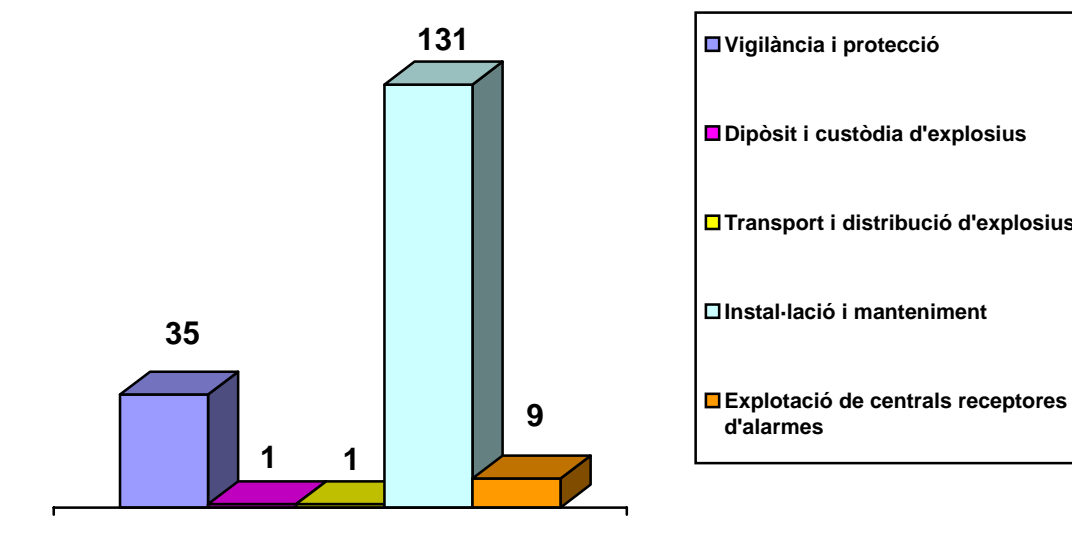
Pel que fa al volum de negocis, no es tenen dades actualitzades però sí que podem dir que en el bienni 2001-2002 es va detectar ja una variació de més del 8% i que l'any 2000 es va arribar un volum de més de 420.000.000 euros.⁵¹

Segons dades de l'Associació Catalana d'Empreses de Seguretat, la major quantitat d'empreses autoritzades tenen seu a Barcelona (fins a un 84%), seguida de Girona, Tarragona i Lleida.

En l'àmbit de la Generalitat de Catalunya, la manca de competències només permet disposar d'unes poques dades relacionades amb el present informe com són les inscripcions, cancel·lacions i modificacions en el registre especial d'empreses de seguretat de Catalunya durant l'any 2004 i la situació actual del registre.

Inscripcions:	5
Modificacions:	19
Cancel·lacions:	3

La situació actual d'empreses inscrites en l'àmbit d'actuació autonòmic és de 162 empreses autoritzades per a les següents activitats:

⁵¹ Dades IDESCAT.

La recepció de les comunicacions d'altres i baixes de personal de seguretat privada inclou les que es produeixen en les empreses d'àmbit autonòmic dedicades a activitats que es realitzen amb vigilants de seguretat. El director general de Seguretat Ciutadana, com a titular del Registre Especial d'Empreses de Seguretat de Catalunya, és destinatari d'aquestes comunicacions, en virtut del Reial decret 1123/2001, de 19 d'octubre, pel qual es modifica parcialment el Reglament de seguretat privada (aquesta competència és efectiva des del mes de gener del 2002). L'any 2004 s'han comunicat les altres i baixes següents:

ALTES	BAIXES
492	363

Actualment, segons les dades que consten en el Registre esmentat hi ha donats d'alta un total de 1.146 vigilants de seguretat, que, en compliment de la normativa vigent, tenen l'habilitació professional necessària i les seves empreses n'han comunicat l'alta.

Cal recordar que la normativa vigent inclou en aquesta obligació de comunicació únicament els vigilants de seguretat en les seves diferents especialitats i no la resta de personal que treballa en empreses que no disposen d'aquest personal com és el cas de les autoritzades en les activitats d'instal·lació i manteniment d'aparells, dispositius i sistemes de seguretat.

Ens trobem doncs, davant d'una manca de competències per part de la Generalitat de Catalunya que evidencia una greu mancança. No és possible en les nostres societats actuals pensar la seguretat sense el sector privat. La seva capacitat i força expansiva fan que d'una banda, calgui regular-lo i controlar-lo eficaçment, i d'altra banda, que la informació i suport recíproc entre el sector públic i el privat constitueixin una necessitat irrenunciable. Es fa difícil pensar a fer polítiques de seguretat deixant al marge la col·laboració del sector privat de la seguretat, i els seus recursos humans i materials. Cal trobar un sistema d'articulació, sota la direcció del sector públic, de tot aquest valuós cabal.

Part III

Conclusions

Cada capítol de l'informe disposa ja de les seves conclusions parcials a l'interior del text, pertoca doncs aquí traçar-ne la síntesi. És per això que resumirem les grans línies en alguns punts.

1. Elements clau

1. La primera conclusió que cal extreure és que estem a les beceroles d'una veritable anàlisi sistemàtica del fenomen de la criminalitat. Cal desenvolupar un sistema d'indicadors i d'instruments per valorar-los i mesurar-los, sense el qual tot estudi resultarà aproximatiu. Tot i així, existeixen dades suficients disponibles com per encetar la tasca d'anàlisi. Aquest fenomen és també particularment visible en el terreny de les emergències i la protecció civil.

2. La criminalitat s'estabilitza a la baixa i això és positiu. En síntesi, pel que fa a les dades policials, s'observa una tendència a l'estabilització de les taxes de criminalitat, que cal considerar amb un moderat optimisme. En manca retrospectiva, no es pot parlar massa de tendències, ni es pot assegurar que aquesta estabilització vagi acompanyada de desacceleració en els darrers anys, situació que seria l'òptima. L'estudi de la tendència en determinats delictes les dades dels quals fossin comparables al llarg dels darrers anys ens permetria de constatar aquest fenomen.

Malgrat aquests factors globalment esperançadors, determinats elements apunten una tendència problemàtica. L'increment de delictes amb component de violència directa entre agressor i víctima, de danys i de faltes dibuixa un panorama en què pot créixer el sentiment d'inseguretat malgrat la baixada objectiva del nombre de delictes, i aquest és un tipus de problemàtica que no es pot enfrontar només amb mitjans policials.

Les xifres dels diferents territoris catalans, atesa la seva diversitat, han de ser revisades amb anàlisis parcials i sectorials, per poder afinar més una diagnosi. Això és especialment important a Barcelona ciutat, la costa gironina, Tarragona i les Terres de l'Ebre.

En zona de desplegament de la policia autonòmica sembla produir-se una lleugera millora fins i tot en els aspectes més delicats.

3. No obstant això, cal afegir un matís important dins aquesta tendència general a l'estabilització a la baixa, i és que es detecta un repunt de les formes de criminalitat amb més immediatesa tant pel que fa als resultats (faltas contra el patrimoni) com pel contacte directe entre víctima i agressor (robatoris amb violència o intimidació). Això pot provocar un increment d'alarma social, es pot donar la situació paradoxal, ja clàssica en temes de seguretat, en què baixen els índexs generals de criminalitat però alhora s'incrementa la percepció d'inseguretat.

4. De fet, es troben força coincidències entre les dades policials sobre la criminalitat coneguda i l'*Enquesta de seguretat pública de Catalunya*, la qual cosa permet pensar raonablement que disposem d'una visió bastant enfocada de la realitat. En els països del nostre entorn sembla consolidar-se la tendència a disposar de dues grans fonts d'informació i anàlisi: les dades policials i les enquestes de victimització. L'enquesta aporta elements d'estimació i percepció de la ciutadania, així com coneixement de la xifra negra, informació que és important en situacions paradoxals com l'exposada.

5. La seguretat viària presenta clars símptomes de millora continuada, el que fa pensar en una tendència estable, producte tant d'una pedagogia més desenvolupada com d'un seguit de polítiques de fermesa davant les infraccions, en especial les més greus.

6. En matèria d'emergències i seguretat civil, el fort pes dels elements físics i ambientals no ha d'amagar el fet que la prevenció és possible. El 2004 ha baixat la sinistralitat en general, en especial pel que fa a incendis forestals, però també, en menor mesura, els incendis en zona urbana, llevat dels produïts en locals, que augmenten lleugerament. Els plans d'emergència semblen funcionar amb eficàcia, tot i que són molt nombrosos. El nombre de rescats també és força elevat.

Es revela com a molt necessària la implantació generalitzada d'un número únic d'emergències 112.

7. L'àmbit de la seguretat privada ha d'adquirir major protagonisme, car constitueix una esfera de la seguretat cada cop més important. Si bé la seguretat pública i la privada no semblen ésser subsumibles, sí que poden ser, i de fet ja ho són, compatibles. Ara bé, no n'hi ha prou amb afirmar-ho a partir dels fets quotidians, cal demostrar-ho de manera objectiva. És per això que cal activar i desenvolupar una metodologia i uns models relacionals, tot confeint els instruments adequats de mesura que permetin disposar d'elements comuns d'anàlisi i de comparació.

2. Conclusions del capítol sobre les dades policials

1. Existeix un cert dèficit policial a Catalunya, que caldrà corregir amb el desplegament. No queda clar ni demostrat que existeixi una correlació directa entre nombre de policies i criminalitat, però les dades disponibles tampoc permeten afirmar el contrari.

2. Les xifres de la criminalitat coneguda mostren, en general, una tendència a l'estabilització.

3. S'observa una lleugera tendència a l'augment del nombre de fets penals registrats per les dades policials entre el 2003 i el 2004, cal matisar que aquest increment és fonamentalment imputable al nombre de faltes, mentre que en l'àmbit dels delictes, la diferència és a la baixa. A més, és necessari comprovar si això es deu realment a una alça de la delinqüència en general o troba resposta en l'augment de l'índex de denúncia que posa de relleu l'ESPC.

4. Cal assenyalar, però, que dins la tònica a la baixa dels delictes es mantenen alts els que tenen relació amb violències que suposen un contacte físic entre l'agressor i la víctima.

5. Els delictes contra el patrimoni, com és previsible en societats en què l'accés als béns és relativament senzill i constitueix un valor poderós, són els més freqüents però es mantenen estables amb tendència a la baixa.

6. Malgrat el que es diu al punt precedent, una ombra de preocupació es dibuixa en observar una certa tendència interna a l'increment dels delictes més greus. Mentre

baixen lleugerament els furts, els robatoris amb força i els robatoris i furts d'ús de vehicle puguen els danys. Puguen també els robatoris amb violència o intimidació, incloent-hi les estrebades. En aquests delictes —com ja s'ha dit— agressor i agredit tenen més contacte directe. També creixen les apropiacions indegudes i les estafes. En la mateixa línia, puguen totes les faltes contra el patrimoni.

7. Cal, per tant, estar atent a una delinqüència contra el patrimoni que, d'una banda sembla diversificar-se en el petit robatori, però, d'altra banda, s'especialitza en els subtipus realitzats amb violència i les estafes o apropiacions indegudes.

8. En els delictes contra les persones, el tema dels maltractaments està distorsionat per una reforma legislativa que agreuja un bon nombre de conductes, però tot i així sembla produir-se un increment que pot reflectir en part un augment positiu de denúncies a causa d'una major sensibilització social i en part un ascens real.

9. Mentre els homicidis i les seves formes es mantenen més o menys estables, puguen les amenaces, lesions i faltes en general, fet que pot ser indicador d'un cert nivell de crispació social.

10. En els delictes contra la salut pública, la tendència sembla ser a una baixa moderada.

11. Barcelona ciutat presenta unes particularitats que han de ser tingudes en compte. D'una banda, es constata un estancament de la criminalitat tant pel que fa als delictes com a les faltes. D'altra banda, presenta una ràtio de delictes i/o faltes per cada 1.000 habitants molt superior a la mitjana (77,23 delictes i faltes per cada 1.000 habitants a la ciutat de Barcelona mentre que la mitjana de Catalunya és de 58,74).

12. En territori de desplegament, la comparació es fa més difícil a causa de la constant modificació dels paràmetres, però es pot dir que la tendència es manté. Pel que fa als delictes contra el patrimoni, la tònica és l'estabilització, potser amb un menor increment dels robatoris i les violències amb intimidació, però en aquest estadi del desplegament encara és prematur extreure conclusions definitives.

13. En tot cas, sembla que cal posar una especial atenció a les regions policials de Girona, Terres de l'Ebre i Camp de Tarragona. En aquestes àrees es detecten situacions específiques que es detallen a continuació:

Girona presenta un índex de delictes per cada 1.000 habitants superior a la mitjana de Catalunya i superior a la mitjana de la zona de desplegament. Si bé és cert que aquest índex possiblement afecta amb major força la població estacional (turisme) que la resident. A més, ha estat la regió en què el percentatge de disminució en delictes (excloses faltes) ha estat més baix.

Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre presenten un índex de delictes per cada 1.000 habitants superior a la mitjana de Catalunya, el més alt comparativament parlant. Han experimentat un índex de victimització superior a la mitjana de Catalunya i amb tendència, en el cas concret de Terres de l'Ebre, a l'augment. Tot i així, són les úniques regions en què l'índex de delictes i faltes baixa malgrat que segons dades de l'*Enquesta de Seguretat Pública de Catalunya* puja l'índex de denúncia.

3. Conclusions respecte de l'Enquesta de seguretat pública de Catalunya

1. Pel que fa al record espontani, l'impacte creix, és a dir la gent conserva viu el record d'allò que ha succeït. Certament, aquest creixement es fa en el marc d'una desacceleració, no creix al mateix ritme que en anys precedents, fet que apunta cap a un cert optimisme. Cal assenyalar, però, que encara no podem establir un lligam entre la percepció d'inseguretat i el viu manteniment del record espontani a territoris gironins i tarragonins, perquè si bé l'*Enquesta* disposa d'una sèrie retrospectiva ja prou àmplia, les dades policials necessiten com ja s'ha dit ésser aprofundides.

2. L'impacte més intens que es detecta a Barcelona i Tarragona sembla indicar que el fet de l'elevada ràtio de crims per mil habitants registrats a les terres gironines té encara poca incidència de victimització directa sobre la població resident, cosa que confirmaria que les víctimes son majoritàriament estrangeres, però no indica res sobre el creixement o no del grau de sentiment d'inseguretat d'aquesta població que conviu amb aquesta situació.

3. En l'anàlisi de la prevalença es pot veure que baixen els nivells de victimització, la qual cosa lliga amb el descens detectat a les xifres policials.
4. Es veu, però, que, en el marc de la victimització general, puja la victimització per delictes amb contacte directe entre agressor i víctima, cosa que també sembla corroborar el fet de l'increment de criminalitat detectat en les dades policials pels mateixos fets, com per exemple les estrebades, els robatoris amb violència, les agressions físiques i les amenaces.
5. Determinats elements nous introduïts a l'*Enquesta*, com el robatori de telèfon mòbil, aporten informació sobre àrees l'increment de les quals, sense que pugui ser considerat greu, suposa molèstia, incomoditats i una certa sensació d'inseguretat.
6. Aquestes formes de victimització estan produint una afectació psicològica que presenta un increment suau però continuat en el període 1999-2005.
7. Pel que fa a la distribució territorial de la victimització delictiva comparant els anys 2004-2005, Barcelona puja lleugerament i es manté destacada en un nivell alt de victimització, seguida del Camp de Tarragona, que malgrat una baixada, segueix anormalment alta. Pugen significativament els nivells de victimització a les Terres de l'Ebre i a la regió de Girona. Aquestes dades son corroborades per les xifres de delinqüència coneguda per la policia.
8. Capítol a part mereix la situació de la gent jove. Es tracta del col·lectiu més victimitzat, i alhora el que té major record espontani de victimització. L'anàlisi d'aquest sector social requereix una atenció especial i una transversalitat que permeti enfocar-lo d'una manera complexa.
9. Pel que fa a la seguretat viària, l'*Enquesta* detecta una molt significativa millora de la valoració que fa la població respecte de la seguretat a les carreteres catalanes. El 60% considera que ha millorat de manera notable la seguretat en el trànsit, xifra que era del 41,9% l'any 2003 i del 35,1% l'any 2002.
10. En un ordre valoratiu general, els enquestats destaquen clarament tres temes com els problemes més importants de la societat catalana. Aquests temes principals son, per ordre d'importància: immigració; atur i condicions laborals, i inseguretat

ciutadana. Existeix un cert risc d'associació emocional que vinculi aquets temes en una amalgama de complexa gestió.

4. Conclusions respecte de les dades de seguretat viària

1. Pel que fa a l'any 2004 s'ha complert la previsió de reduir en un 15% els morts i ferits greus de l'any 2000, tal i com establia el darrer Pla (PCSV 2002-2004) i recomanava la UE. Respecte de la xifra de 891 persones mortes de l'any 2000, la reducció per aquest concepte ha estat del 30,84%, és a dir 661 persones mortes (a 30 dies) durant l'any 2004.

2. Cal fer un esforç específic, especialment pel que fa a vies urbanes, en l'àmbit metropolità, que és on la resistència al canvi positiu de tendència és més evident.

3. En accidentalitat interanual (2003-2004), malgrat el descens de persones mortes i dels accidents totals, destaca el factor metropolità on la baixada és menor i fins i tot augmenten algunes variables. Destaca en aquest sentit una major tendència en el nombre de vianants ferits greus i morts.

4. El perfil tipus de les persones mortes en el mateix període és el d'home entre 15 i 45 anys, franja en què es concentra el 38% de les víctimes mortals, malgrat que la franja més castigada és la dels homes entre 25 i 34 anys amb un 16,9% del total. En resum podem dir que:

El nombre total d'accidents en vies interurbanes disminueix un -16,1% i en vies urbanes augmenta lleugerament en un 1,7%.

El nombre de persones mortes disminueix en ambdós tipus de vies, de manera més significativa en vies interurbanes, un -15,2%, i en les vies urbanes, un -11,7%

Els ferits lleus disminueixen un -20,2% en vies interurbanes, i un -1,7 en vies urbanes.

Pel que fa als ferits greus, la tendència és manifestament divergent: en vies interurbanes disminueix el -19,1% i en vies urbanes augmenta un 25,5%,

especialment a Barcelona i Girona, amb un increment del 30,3% i del 17,2% respectivament

Els pes de vianants morts i ferits greus també és significativament més alt també en l'àmbit metropolità.

5. Pel que fa al control de la velocitat, tot i que manca perspectiva temporal per poder valorar plenament les dades, podem assenyalar una reducció significativa de la velocitat mitjana. Respecte de l'any 2000, s'han reduït les infraccions per excés de velocitat en un 60,3% i pel que fa al 2004, el percentatge d'infractors ha passat de l'1,16% d'abans de la posada en marxa dels radars, al 0,71% als tres mesos de funcionament dels nous aparells.

6. El control de les alcoholèmies s'ha incrementat significativament.

7. En relació amb els índex d'accidentalitat, es constata la tendència a la baixa que es manté des de 1988.

5. Conclusions respecte de les dades d'emergències i seguretat civil

1. Pluviometria: de la lectura de les dades podem deduir que a causa del règim de pluges, els incendis s'han concentrat al tercer trimestre de l'any, situació poc habitual, però que afavoreix una baixa sinistralitat pel que fa a incendis forestals.

2. Incendis forestals: Aquest any presenta el nombre més baix d'hectàrees cremades dels darrers set anys, dada més significativa que el simple nombre d'incendis produïts.

3. Incendis en zona urbana: en general han disminuït, excepte els incendis en locals, que pateix un lleuger augment.

4. Trucades telefòniques: el servei 112, via d'accés dels ciutadans al sistema d'emergències, malgrat trobar-se en fase de desenvolupament, ha atès més de 4 milions de trucades.

5. Destaca tant l'increment de trucades respecte d'anys anteriors, com l'estacionalitat, les trucades es concentren en el segon semestre de l'any, especialment els mesos d'agost i desembre.
6. El nombre total de trucades transferides als serveis relacionats amb la seguretat i, per tant, de trucades amb causa específica ha estat superior al de l'any 2003.
7. Respecte dels plans d'emergència activats, destaquen el NEUCAT, amb 36 activacions; el TRANSCAT, amb 30 activacions, i l'INFOCAT, amb 25 activacions.
8. En el cas dels dos plans relacionats més directament amb la meteorologia: INFOCAT i NEUCAT, el màxim nombre d'activacions té un component estacional clar, relacionat amb màximes precipitacions al febrer, i mínimes precipitacions entre octubre i novembre.
9. El nombre de rescats és elevat. Convé insistir en l'adopció de mesures de prudència per part d'aquells que practiquen esports de risc.

6. Conclusions respecte de la seguretat privada

1. Es constata un fort increment, a nivell europeu, del sector de la seguretat privada, i Catalunya no n'és una excepció, ja que si examinem els últims 5 anys (2000-2004) ha tingut una pujada del 19,95 % en nombre d'empreses.
2. El sector esta fortament concentrat pel que fa a volum de negoci. Unes poques empreses tenen quotes que poden variar del 60% al 74%. Això no obstant, està majoritàriament constituït per petites i mitjanes empreses.
3. A Catalunya també es percep la tendència alcista del sector, que ha incrementat el nombre d'empreses en un 22,94 % durant els darrers 5 anys. L'increment també s'evidencia en el volum de negoci que té una tendència a l'augment entre un 10 i un 20 %.
4. Cal tenir en compte que les empreses amb seu principal a Catalunya són clarament PIMES i que la major part de les empreses amb més de 1.000 treballadors es concentren a Madrid.

5. El creixement del sector, per contrast, fa encara més palesa la manca de competències de la Comunitat Autònoma en aquesta matèria, fet que crea una llacuna en matèria de seguretat que caldria omplir.

Part IV

Bibliografia

Bibliografia

AHRENDT, D. *The Dutch police Monitor*. Intomart GfK Group, Governamental Research, 29 April 2004.

AEBI, M.F; MAPELLI CAFFARENA, B. *Turismo y Seguridad en Andalucía*. Consejería de Turismo y Deporte. Junta de Andalucía, 2003.

ALEXY, R. "Los derechos fundamentales en el Estado constitucional democrático". A: CARBONELL, M. (ed.) *Neoconstitucionalismo(s)*. Madrid: Trotta, 2003, pàg. 31-47.

BARCELONA, J. *Policía y constitución*. Madrid: Tecnos, 1997.

BECK, U. *¿Qué es la globalización? Falacias del globalismo, respuestas a la globalización*. Barcelona: Paidós, 1998a (1ª ed. alemana 1997).

BECK, U. *La sociedad del riesgo. Hacia una nueva modernidad*. Barcelona; Paidós, 1998b (1ª. ed. alemana 1986).

BORJA, J.; CASTELLS, M. *Local y global. La gestión de las ciudades en la era de la información*. Madrid: Taurus, 1999 (1ª. ed. 1997).

BOGAERT, S.; SCHARFF, P.; PONSAERS, P.; Stiel, J.M. *Le moniteur de sécurité, Description de l'enquête fédérale*. Service Général d'Appui policier, Division Appui en matière de politique policière, 1998.

BRODEUR, J.P. "L' évaluation des programmes d'intervention sécuritaire. Quelques remarques sur les expériences canadienne et américaine". A FERRET J.- OCQUETEAU, F. (dirs.) *Evaluer la police de proximité? Problèmes, concepts, méthodes*. Paris: La documentation Française, 1998.

Bureau of Justice Statistics, U.S. Department of Justice. *National Crime Victimization Survey, Basic screen questionnaire*, 2004.

CARESCHE, C.; PANDREAUD, R. *Mission parlementaire relative à la création d'un observatoire de la délinquance*. Paris: La documentation française, 2002.

CARRO, J.L. "Sobre los conceptos de orden público, seguridad ciudadana y seguridad pública". A *Policía y sociedad*. Madrid: Dirección General de la Policía. Ministerio del Interior, 1989.

Centro de Investigaciones Sociológicas, Encuestas núm. 1152 (1978), 1251 (1980), 1313 (1982), 1974 (1991), 2015 (1992), 2152 i 2200 (1995), 2284 (1998), 2315 (1999). <http://www.cis.es/Clients/showSection.aspx?OriginId=89>

DÍEZ RIPOLLÉS, J.L; GIRÓN GONZÁLEZ-TORRE, F.J; STANGELAND, P; CEREZO Domínguez, A.I. *Delincuencia y víctimas*. Málaga: Tirant lo banch, 1996.

DAHRENDORF, R. *Después de la democracia*. Entrevista a càrrec de POLITO, Antonio. Barcelona: Crítica, 2002 (1ª. ed. italiana 2001).

DODD, T; NICHOLAS, S; POVEY, D; WALKER, A. "Crime in England and Wales 2003/2004". *Home Office Statistical Bulletin* [Londres], (juliol 2004).

Enquête Permanente des Conditions de Vie des Ménages –EPCV– de l'INSEE. OND, 2005, pàg. IV.

Euroreporting, a l'informe del Home Office sobre delinqüència a Anglaterra i Gales 2003/2004 i al primer informe de l'Observatoire National de la Délinquance.

FERRAJOLI, L. "Pasado y Futuro del Estado de Derecho". A CARBONELL, M. (ed) *Neoconstitucionalismo(s)*. Madrid: Trotta, 2003.

GARRIDO, V; STRANGELAND, P; REDONDO, S. *Principios de criminología*. Valencia: Tirant lo Blanch, 1999.

GILLET, S; BOGAERDE, E. Van Den. *Moniteur de Sécurité 2002*. Brussel-les: Police Fédérale, Direction Générale de l'Appui Opérationnel, 2003.

GONZÁLEZ LÓPEZ, B; BARBER, P. *La seguridad pública en Canarias*. Las Palmas: Gobierno de Canarias, Universidad de Las Palmas, 2001.

GREMY, J.P. *Mesurer la délinquance à partir du témoignage des victimes. L'enquête pilote*. IHESI-INSEE, gener 1999.

Hernando, M. J: "Estudio sobre seguridad ciudadana y delincuencia en la C.A.P.V durante 1997". *Harlax*, número 30 (1999), pàg. 9-17.

HILVERSUM. *Politiemonitor Bevolking*. Landelijke rapportage. La Haia: 2004.

HOUGARDY, L. (2000), "Enquêtes urbaines de victimation et d'insécurité: une comparaison entre les villes d'Amiens et de Liège". *Revue de droit pénal et de criminologie*, número 2, fevrier durante 1997. *Harlax*, número 30, pàg. 9-17.

INÁCIO THOMÉ, E. *Victimización y cultura de la seguridad ciudadana en Europa*. (Tesis doctoral). Barcelona: Universitat de Barcelona, Departament de Sociologia i Anàlisis de les Organitzacions, 2004.

Institut National des Hautes Etudes de Sécurité, Observatoire National de la Délinquance. *Premier Rapport Annuel* [Paris], (2005).

Istituto Nazionale di Statistica, (2004), *La sicurezza del cittadini. Reati, vittime, percezioni della sicurezza e sistemi di protezione*. Indagine multiscopo sulle famiglie "Sicurezza dei cittadini. [Roma], (any 2000), número 18.

INSEE (Institut National de la Statistique et des Etudes Economiques) i l'INHES (Institut National des Hautes Etudes de Sécurité).

IAURIF. "Une enquête de victimation pour mesurer et qualifier l'insécurité en Ile-de-France". Note Rapide número 281. *Sécurité et comportements*, número 1 (juliol de 2001).

KERSTEREN, J. Van; MATHYEW, P; NIEUWBEERTA P. *Criminal Victimization in Seventeen Industrialized countries. Key Findings from the 2000 International Crime Victim Survey*. La Haia: Research and Documentation Centre, Ministry of Justice, 2000.

LE MONITEUR DE SECURITE 2004.

<http://www.poldoc.be/dir/dsb/document/secu2004/04Mcollectef.pdf>

Unió Europea. Llibre blanc: *La política europea de transport de cara al 2010. La hora de la verdad.*

http://europa.eu.int/comm/energy_transport/library/lb_texte_complet_es.pdf

LUQUE REINA, M. E. *Les víctimes del delictes.* Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Col·lecció Justícia i Societat, 1999, núm. 20.

Fiscalía General del Estado, Memoria elevada al gobierno de s.m. presentada al inicio del año judicial por el Fiscal General del Estado. Madrid: 2004, pàg. 57.

MIR, N: "La importància del risc a la societat moderna". A: *Medi ambient, tecnologia i cultura.* Barcelona: Departament de Medi Ambient i Habitatge, núm. 24.

MURATORE, M. G.; ABBADINI, L. *Molestie e violenze sessuali nell'Indagine dell'Istat: metodologia, organizzazione, principali risultati.*

Observatorio Permanente de Seguridade (OPS), del Ministeri de Justícia en col·laboració amb l'INE el 1992 i el 1994.

PALAU, A. *La conflictivitat competencial – seguretat pública.* Barcelona: Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Autònoms, 1996.

PERETTI-WATTEL, P. *L'enquête de victimation INSEE-IHESI: première exploitation de l'enquête de 1999.* Paris: IHESI, 2000.

POTTIER, M-L.; ROBERT, P.; ZAUBERMANN, R. "Les enquêtes de victimation et la connaissance de la délinquance". A ARDILLY, P. (dir.) *Echantillonnage et méthode d'enquêtes.* Paris: DUNOD, 2003.

POTTIER, M-L.; ROBERT, P.; ZAUBERMANN, R. *Questionnaire: Enquêtes locales sur la victimation et l'insécurité urbaines.* Paris: CNRS/CESDIP, novembre, 2004.

RECASENS, A. "La seguridad, el sistema de justicia criminal y la policía". A BERGALLI, R. (coord.) *Sistema penal y problemas sociales.* Barcelona: Tirant lo Blanch, 2003.

ROBERT, P.; ZAUBERMANN, R. *Enquêtes locales de victimation. Deux tests en milieu urbain.* CESDIP, 1990.

ROBERT, P.; ZAUBERMANN, R.; PORTIER, M-L. «Les enquêtes de victimation et la connaissance de la délinquance». Séminaire des méthodes d'enquête INED-SFdS, 11 d'abril de 2002.

ROBERT, P.; ZAUBERMANN, R.; PORTIER, M-L. «Les enquêtes de victimation et la connaissance de la délinquance». A ARDILLY, P. (dir.) *Echantillonnage et méthode d'enquêtes.* Paris: DUNOD, 2003.

RODRÍGUEZ, J.A. (1995) "Seguridad pública: pasado, presente y futuro". *Revista de Documentación*, (septembre-desembre, 1995), número 10, pàg. 59-75.

RODRÍGUEZ, J.A. "La seguridad pública y las políticas de ordenación del territorio y urbanismo". *Revista de Documentación*, número 14 (gener-abril, 1997), pàg. 33-52.

Sondage Sur la Sécurité des Individus. Brussel-les: Dinarso-Gallup, 1984.

SUBIRATS, J. *Análisis de políticas públicas y eficacia de la Administración*. Madrid: Ministerio para las Administraciones Públicas, 1989.

SWAANINGEN, R; VAN BLAD, J. "La investigación criminológica en los Países Bajos". *Revista Catalana de Seguretat Pública*, número 5 (deseembre, 1999).

VEGARA, J.M. *Classificació catalana d'activitats econòmiques 1993*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. IDESCAT, 2005

VILLAGÓMEZ, A. *Las fuerzas y cuerpos de seguridad: del orden público a la seguridad ciudadana*. A Coruña: Ara Solis, Xunta de Galicia, Oleiros, 1997.

VVAA "Desarrollo/expansión urbana y criminalidad. Barcelona". Barcelona: Observatori del sistema penal i els drets humans (UB), 1990/2002. A <http://www.ub.es/ospdh/investigaciones/invest/invest3.htm> (consulta feta el 4 d'abril de 2005).

WILDE, G. J.S. *¿Riesgo deseado? El comportamiento humano ante el peligro*. Versió en espanyol de RAMÍREZ, L. Daniel. A: <http://www.darsegu.com/libro.html>. (pàg. 3; darrera actualització: febrer de 2004).

ZAUBERMAN, R; ROBERT, P; PÉREZ Díaz, C; LEVY, R; MCIOSCEK, J. (col.) *Les victimes comportements et attitudes. Enquête Nationale de victimation*. Paris: CESDIP, Déviance et Contrôle Social, 1990, núm. 52.